

БЛАГОВІСНИК

3. 2014

Тема номера:

**«Як створити
щасливу сім'ю»**

**Церква ХВЕ України 2014 рік
оголосила роком сім'ї**

A romantic sunset scene with a couple in a boat. The sun is low on the horizon, partially obscured by the silhouettes of trees on the left. The sky is a warm, golden-orange color. The water is calm, reflecting the sunset and the silhouettes of the trees. In the foreground, a small white boat with two people inside is moving across the water, leaving a small wake. The people are silhouetted against the bright sunset. The overall mood is peaceful and romantic.

* * *

Плекало серце мрії осяйні,
Як проказав «кохаю» щиро ти мені.
З'єднались наші долі у човні,
Отому, що твоїм назвали іменем.

Пливемо вдаль крізь хвилі навісні,
Кохання стало нашим звичним іміджем.
Так затишно у рідному човні,
Отому, що твоїм назвали іменем.

Але любов гартується в борні —
Своїми силами її не втримаєм.
Тому в честь тебе названім човні
Вперед плівемо ми під Божим іменем.

Ольга Міцевська

У номері:

Тема номера:
«Як створити щасливу
сім'ю»

- 4** *Сергій Вітюков.* Боротьба між статтями
- 8** *Джеймс Добсон.* Сім порад змученим батькам
- 11** *Рейчел Стеффорд.* День, коли я перестала поспішати
- 12** *Володимир ХВАЛОВ.* Тихе розлучення небезпечніше за гучний скандал
- 14** *Юрій ВАВРИНЮК.* Неспалені кораблі на березі кохання
- 18** *Віктор ШЕВЧУК.* У здоровій сім'ї — здорові діти
- 21** *Валерій ЧАЮН.* Тепер ми щасливі!
- 22** Біллі та Рут Грем: союз двох людей, які вміли прощати
- 26** Японія з українським акцентом
- 30** Зустріч з цікавою людиною. Віктор ШЕВЧУК
- 34** *Павло ФЕДОРУК.* Не спокушуй Господа Бога твого
- 35** *Геннадій АНДРОСОВ.* Забуваючи те, що позаду
- 36** Донецьк: хрещення вогнем
- 42** *Лі Грейді.* Не дайте супер-духовним людям нашкودити вашій церкві
- 44** *Дмитро ДОВБУШ.* Заборонена дружба
- 48** Поетичне слово. Дмитро Довбуш
- 50** *Роман ЛИЖЕЧКО.* У пошуках любові
- 53** *Михайло ЮНАКОВСЬКИЙ.* Ланка ланцюга
- 54** Малинські нотатки
- 56** Михайло Паночко привітав Асамблеї Божі США із 100-річчям

**У номері використані фото Юрія Вавринюка,
Віктора Мокійчука,
Геннадія Андросова, Галини Вавринюк
та інтернет-ресурсів**

Благовісник

Щоквартальне видання
Церкви християн віри євангельської України

№ 3 (85) 2014

Редколегія журналу:
М. Паночко, М. Синюк, В. Онищук,
Є. Мельничук, Є. Абрамович, В. Паламарчук,
О. Міцевська, В. Мартинюк,
Д. Довбуш, Ю. Троць

Головний редактор: Юрій ВАВРИНЮК

Адреса редакції:
вул. Вороніхіна, 14а, м. Луцьк, 43020

Телефони:
(0332) 78-99-85, (0332) 25-44-06
098 83 27 611, Факс: (0332) 78-97-98
E-mail: blagovis@gmail.com

www.blag.org.ua

Розрахунковий рахунок
26000232440001, МФО 303440
в КБ "Приватбанку" м. Луцьк, код 23253886

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 3574 від 30.11.98

Над номером працювали:
Віктор МОКІЙЧУК, Ольга МІЦЕВСЬКА,
Василь МАРТИНЮК, Володимир ШОЛОМ,
Наталія КОРНІЙЧУК, Дмитро ДОВБУШ

Представник журналу в Канаді:
Anatoliy Koren, 1764 Dingman Dr.
London, ON, N6N107 Canada
тел. (519)685-99-88

Надруковано:
ПП «Естеро»
068 2262 444

Наклад 28 00 примірників

*При передруку посилання на «Благовісник»
обов'язкове.*

*Редакція не завжди поділяє думки авторів
матеріалів, що друкуються.*

*Надіслані матеріали не рецензуються і назад
не повертаються.*

2014 рік оголошений Церквою християн віри євангельської України роком сім'ї. Серед багатьох важливих духовних, соціальних та життєвих питань старші брати виокремили питання сім'ї як надто важливе. На перший погляд може здатися, що в українському протестантському середовищі в цьому питанні більш-менш все гаразд. У порівнянні зі світськими шлюбами, християнські ще «тримають марку». Але це лише на перший погляд. Насправді є чимало проблем і у християнських шлюбах. Не такими вже й рідкими стали розлучення, почастишали проблеми в родинях, до вирішення яких доводиться залучати служителів. Не дивина й повторні шлюби.

Тому-то старші служителі, знаючи проблему зсередини, оголосили про такий захід. Це значить, що в церквах більше говоритимуть на сімейну тему, проводитимуть спеціальні заходи, зустрічі, бесіди. Більше молитов, навчання та роз'яснення. Одним словом — більше уваги сім'ї, тому, що створює здоровий християнський клімат у родинному колі.

Наш журнал неодноразово звертався до сімейної тематики. Але, вважаємо, говорити про це ніколи не забагато. Можливо, деякі речі, про які писатиметься на сторінках журналу, загальновідомі та зрозумілі. Але нагадати про них не зайве. Бо секуляризація сучасного суспільства, характерного легковажним ставленням до сімейних питань та позашлюбних стосунків, вплинула й на християнське середовище. Про сімейні стосунки, точніше, про те, чим їх замінили, говорять усі, кому не лінь. Секс став синонімом кохання. Легковажне ставлення до шлюбу знецінило сам шлюб настільки, що чимраз частіше його замінюють тимчасовими стосунками без будь-яких зобов'язань. Це реалії сучасного життя, у якому живуть християни.

Тому так важливо нагадувати про біблійні принципи щасливого шлюбу. Важливо навчити християн цінувати шлюб та стосунки один з одним. Важливо застерегти від необхідних кроків, на які все частіше наважуються віруючі.

Розуміємо, що, використавши в назві теми словосполучення «щаслива сім'я», ми не можемо дати точної та дієвої формули щасливої сім'ї. Сімейне щастя не падає з неба як дарунок долі, не приходить за «щучим велінням», воно будується довго й наполегливо, виборюється виснажливо і боляче. Його потрібно постійно берегти і плекати. Це постійна, героїчна, але благородна справа. Можна добре знати всі секрети сімейного щастя, прочитати всі книги з цього питання, навіть бути вчителем у цій царині — і самому бути нещасним.

Коли я буваю на весіллях, то звертаю увагу на одну особливість. Як правило, друзі та родина бажають молодим лише всього хорошого. Нікому не спаде на думку побажати молодому подружжю сварок та негараздів, а тим більше розлучень. Самі молоді та їхні батьки моляться лише про благословення, щастя та взаєморозуміння. А насправді іноді буває якраз навпаки. Чому?

Відповідь проста. Її озвучив Господь ще коли благословляв народ ізраїльський. У Нього, як у Батька, було лише благословення для людей. Але це благословення мало одну важливу умову, від якої саме залежало, будуть люди благословенні чи ні. «І прийдуть на тебе всі оці благословення, і досягнуть тебе, коли ти слухатимешся голосу Господа, Бога свого» (5М.28:2). «Та коли ти не будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб додержувати виконання всіх Його заповідей та постанов Його, то прийдуть на тебе прокляття...» (5М.28:15,16).

Дотримання заповідей Слова Божого й мудрих правил сімейного життя, народжених попередніми поколіннями, — це і є запорука щасливої християнської сім'ї.

Запитання на тему номера

1. Розкажіть про найважчий момент вашого шлюбу, і як вам вдалося його пережити?
2. Що робить ваш шлюб міцним? Який внесок робить кожен з вас у його благополуччя?

Петро і Оксана Височанські, місіонери, Львівщина, 15 років у шлюбі, 4 дітей.

1. Коли ми тільки одружилися, і Оксана завагітніла, вона дуже тяжко й хворобливо це переносила. Будучи ще молодим хлопцем, я погано усвідомлював, що з нею відбувається. Мало розбирався у фізіології вагітної жінки. І тому не вважав її стану нашою спільною сімейною проблемою.

Та одного разу до мого серця промовив Господь: «Я запитаю з тебе, як ти піклуєшся про свою дружину, а з дружини — як вона піклується про тебе». Я зрозумів: те, що відбувається з Оксаною — моя відповідальність. І я почав, як тільки міг, їй служити, а їй це було тоді надзвичайно необхідно. Після цього наші стосунки блискавично перемінилися на краще.

2. Дуже добре, коли ми, як кажуть в народі, не

виносимо сміття із хати. Усі свої проблеми ми з дружиною вирішували або молячись, узявшись за руки, або разом шукаючи відповіді в Писанні. Лише раз за усе життя запитали поради в служителя стосовно нашого шлюбу. Все решта — це була наша сімейна таємниця, сокровенна справа між нами й Богом. Коли Бог давав відповідь, ми дуже тішилися — і це зміцняло наші стосунки. Міцність нашого шлюбу виходить із того, наскільки ми близькі з Ісусом. Що більше наближаємося до Нього, то ближчими стаємо одне до одного. Христос є центром нашої єдності.

Дуже зміцнила наші стосунки взаємна довіра, відкриття один одному таємниць серця. Коли кожен з нас став покривати недоліки іншого власними сильними сторонами.

Ми обоє посвячено служимо Господу — і це також зближує. Адже постійно маємо про що поспілкуватися, отримуємо багато уроків із служіння. Це — наше життя. Та щотижня все одно намагаємося (хоч не завжди виходить) виділити день суто для сім'ї, посидіти в тихій атмосфері, випити кави, поспілкуватися, помолитися, обговорити виховання дітей та плани на майбутнє.

Павло та Дана Федоруки, місіонери, Крим, 13 років у шлюбі, 7 дітей.

1. Найважчий момент у нашому шлюбі? Я навіть не знаю, чи такий був. Принаймні, не пригадую. Мабуть, тут доречними будуть слова одного мудрого чоловіка, що всі найважчі й найскладніші моменти починаються з простих дрібних непорозумінь. Думаю, це й буде моєю відповіддю — найважче не зробити дрібницю причиною глибоких образ і затяжної кризи. А щоб це вдалося, думаю, головне — не робити з мухи слона, не драматизувати ситуацію, накручуючи себе та один одного. Ми старалися і стараємося цього триматися — нехай дрібниці залишаються дрібницями.

2. Наш шлюб міцним роблять, перш за все, стосунки кожного зокрема з Богом. Тільки в такому разі ми можемо по-справжньому любити, а любов — це... ну, ви знаєте.

Зауважу ще один фактор, який впливає на наш шлюб — це однаковий погляд на життя, на служіння. Ми одружилися, знайшовши один одного на місіонерській ниві, і до цього дня розділяємо спільне палке бажання служити Богові. Ця позиція визначала і визначає наше ставлення до місця й рівня життя, до різних побутових негараздів.

Тому, вірність Богові й покликанню — це і є наш спільний вклад у благополуччя нашого шлюбу.

Боротьба між статями

Сергій ВІТЮКОВ

Починаючи говорити про шлюб, я хочу дати йому визначення. По-перше, шлюб — це заповіт. Багато людей, беручи шлюб, думають, що це договір. Вона відповідальна за те, а я — за те. І якщо вона не робить того, я не робитиму цього. Мета договору — прибуток, вигода. І багато людей, беручи шлюб, свідомо чи не-свідомо шукають якусь вигоду. Такий шлюб є договірним. Але шлюб — це заповіт. А заповіт передбачає посвяту однієї особистості іншій.

По-друге, шлюб — це система стосунків. І мета шлюбу — єдність, близькість — емоційна, фізична й духовна. Наш шлюб настільки хороший, наскільки ми близькі. Вдалий шлюб — це не той, де немає конфліктів. Переважна частина невдалих шлюбів характеризується саме тим, що в них не було конфліктів, оскільки там не було справжніх стосунків. Люди були настільки далекі, що навіть не стикнулися між собою. Шлях до близькості пролягає через конфлікти, але їх треба правильно вирішувати.

Так, часто буває, що шлюб стає полем битви. Цю війну я сміло можу назвати третьою всесвітньою війною. Перша відбулася на небесах, коли сатана повстав проти Бога. Друга ведеться між Богом та людиною. А третя — між чоловіком та дружиною. Я називаю цю війну битвою статей. І ця війна неминуха.

Гріхопадіння зачепило сутність жінки до самої глибини. Це зачепило її як матір і як дружину. Оголошуючи прокляття Єві, Бог сказав: «...Ти в муках родитимеш дітей, і до мужа твого пожадання твоє, а він буде панувати над тобою». Адаму також було дещо сказано, але я хочу спинитися саме на цих словах.

Коли говорять про «пожадання», то найчастіше мають на увазі душевне чи сексуальне бажання. Але те ж слово «пожадання» вжито в Біблії й щодо Каїна («...до тебе його (гріха) пожадання»). «Пожадання» — це зваба на зло, щоб управляти й панувати. Тож, як впливає з цього, Бог сказав жінці: «В тебе увійшла величезна сила, яка буде змушувати тебе зайняти ту позицію, яку займає твій чоловік, щоб володіти ним і цією позицією». І з того часу жінки борються за те, щоб зайняти владну позицію

чоловіка і з цієї позиції контролювати його. Чоловік же протиставляється всьому цьому, панує над жінкою, жорстоко та безжально знищуючи її як особистість і використовуючи її для власних цілей. У цьому й полягає зіткнення статей, яке почалося в Едемі.

Це відобразилося на всій історії людства. Жінки в очах чоловіків стали річчю. Їх продавали, купували, міняли. Вони були здобиччю у війнах. Їх тримали в гаремах. Вони були заставою договорів між державами. І в наш вік все виглядає не краще. Кожна п'ята жінка у світі була зґвалтована. Жінок, дівчаток продають, купують та використовують для розваг.

А чи в церкві ми віддаємо жінці, рівній за достоїнством, ту честь, яка їй належить? Ні! Я не кажу про фемінізм, про правління жінки чи щось подібне. Я кажу про ставлення.

Ви навіть не уявляєте, скільки жінок почувуються приниженими й пригніченими. Їх часто сприймають просто як об'єкт пожадання чи кухарку вдома, якій навіть «дякую» не кажуть. А в церкві — як другий сорт. Бажання пригнічувати й панувати увійшло в нас, чоловіків, з гріхопадінням, але ми повинні з цим справлятися. Писання каже: «Живіть разом із дружинами за розумом, як з слабшою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співспадкоємиці благодаті життя, щоб не спинялися ваші молитви».

Бог дуже піклується про жінок і каже, що Сам буде заступатися за них і мстити нам, якщо ми будемо поводитися з ними віроломно. Коли я вперше прочитав ці слова після свого одруження, то жахнувся. Я прийшов до жінки й попросив: «Якщо я зроблю щось неправильно, то спочатку краще скажи мені, а не Богу». Бо якщо наші жінки десь в куточку тихенько жаліються Богу, що їх духовно, фізично чи душевно використовують, Він чує їх. І потім у нас проблеми в стосунках з Богом. Він не чує наших молитов, і стосунки з Ним стають напруженими.

Чоловіче бажання владарювати й пригнічувати — це те, що приводить до війни статей. З іншого ж боку поля битви — жінка, яка не хоче підкорятися владі чоловіка. Жінки

намагаються захопити владу — не лише силою, а й лестоцями, хитрістю, «любов'ю», слізьми. Силу влади жінки над чоловіком ми бачимо вже в Едемському саду. Дияволу потрібен був певний час і різні аргументи, щоб звабити Єву. Але Єві нічого не вартувало звабити Адама. Вона просто дала йому плід, і він їв. Розумієте, дружини, яку владу ви маєте над своїми чоловіками? Але нею треба вміти мудро користуватися. Принижуючи й пригноблюючи чоловіка, ви не зможете побудувати хорошого шлюбу. Запитайте себе: коли я говорю про свого чоловіка з іншими людьми, то наскільки славним він є в моїх устах? Що відчуває ваш чоловік, поєднавшись з такою чудовою жінкою, як ви? Ставлячи подібне питання чоловікам, я дуже рідко чую, що він відчуває себе справжнім чоловіком. Частіше доводиться чути: «Повним ідіотом». Як ви думаєте, про що це свідчить?

Дорогі сестри, скажу вам як чоловічина, а не як служитель, ви — наше дзеркало. І якими ми бачимо себе в ньому, такими ми через певний час і станемо. На чому ви зосереджуєте увагу, те в нас і розвивається. Говорите про пороки й недоліки, вони будуть посилюватися й розвиватися. Хвалите за достоїнства — вони будуть зростати.

* * *

«Хочу ж я, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, а жінці голова чоловік, голова ж Христові Бог» (1 Кор. 11:3). Голова — це той, хто наділений авторитетом, владою.

Ми віримо в триєдиного Бога, особи Якого — Отець, Син і Святий Дух — рівні в сутності, рівні в становищі, рівні в божественності. Але в них різні функції, різне служіння, різні дії. Ісус, йдучи на цю землю, підкорився Богу-Отцю. Він рівний Богу в сутності, Він — Бог. Але служіння Ісуса полягало в тому, що Він втілювався, в тому, що Він постраждав. Цього не зробили ні Отець, ні Дух Святий.

Хочу дещо пояснити на цьому прикладі. Чоловіки та жінки рівні в сутності, рівні в цінності. Перед Богом вони обоє цінні. І наша ціна не визначається тим, чим ми володіємо, чим займаємося чи що ми маємо.

мо. Моя ціна — життя Ісуса, як і ціна моєї дружини. Це те, що Бог заплатив і за мене, і за мою дружину. І ми рівні в доступі до Божої благодаті. В Посланні до галатів сказано, що щодо доступу до Божої благодаті немає ні чоловічої, ні жіночої статі, ні раба, ні вільного, ні юдея, ні язичника.

Скажу навіть більше, Бог створив жінку, взявши частину сутності чоловіка. Жодне творіння у світі не створене таким чином. Тому те, що є слабкістю у чоловіка, є сильним у жінки. В гармонії вони єдине ціле, бо ж написано: «І сотворив Бог людину... як чоловіка та жінку створив їх».

І тому найкращий спосіб знайти гармонію в шлюбі — не воювати, а здатися. В подібній війні немає переможців, тому що переможець у цій війні — найбільш уражена людина. Якщо ви відчуваєте, що перемогли в словесній сутичці, знищивши чоловіка, привітайте себе з найбільшою поразкою, яку ви здобули. Чоловіки, якщо й уразили жінку, принизивши чи зневаживши її, ви програли. Це найбільша поразка з усіх ваших поразок.

Писання стверджує, що дружині голова чоловік. Ми часто цитуємо це. Але так рідко ми згадуємо, що глава чоловіку Христос. Повірте, ми, чоловіки, повинні покорятися цій главі.

Так, перед Богом чоловік та жінка рівні, але ми різні в ролях і становищі. Ми, служителі, нічим не кращі від усіх прихожан, які приходять на зібрання. Багато людей перебувають у більш високому становищі в цьому світі, багато хто багатший, але Бог установив так, що тут, на землі, існує ієрархія. Завдяки цьому зберігається порядок в суспільстві. Бог створив чотири форми влади: божественна, державна, церковна і сімейна. Зруйнують ці чотири форми влади, і на землі настане хаос. Тому про державну владу Бог говорить: «Він — Божий слуга... Платіть податки, шануйте й поважайте його». Чи не так? Бо ж якщо зруйнується державність — зруйнується порядок. Так само й у сім'ї: якщо рушиться ієрархія — рушиться все.

Що сталося в Едемі, що приве-

ло до битви статей? Бог настановив Адама главою — відповідальним, який повинен був керувати, оберігати й виховувати. Він повинен був охороняти та забезпечувати. Прийшов диявол — і підкорив собі Єву. А дружина підкорила Адама. Бог встановив таку ієрархію: Бог — чоловік — дружина — діти. Що робить диявол? Він підвищує дружину, щоб вона пригнічувала чоловіка. І як тільки дружина пригнітить чоловіка, над нею головою найчастіше стає диявол. Бог поставив чоловіка захисником для жінки — емоційним, ду-

шевним, духовним. Тому мудро чинить та жінка, яка стоїть за мужем. І як нерозумно веде себе та, яка йде попереду нього, тим паче розчавивши його.

У Старому Заповіті є дивний закон: коли чоловік ревнує дружину, то він повинен привести її до священика, той звершує над нею своєрідний ритуал, у кінці якого вона має випити воду з попелом, над якою промовлялися різні слова. Після цього, якщо її черево опухає, то вона винна перед чоловіком. Якщо ж невинна, усе буде в порядку. Але там є ще один момент: перед тим, як усе це звершити над нею, священик на прохання чоловіка повинен був зняти з неї покривало (тобто чоловікове покровительство перед духовним світом). Якби ви знали, сестри, яка сила міститься в духовному покровительстві чоловіка, ви б трепетали й благали свого чоловіка бути вашою головою.

Я відкрию одну маленьку сімейну таємницю. Моя дружина любить

дуже швидко їздити. Я нормально нібито їжджу, але мене іноді штрафують, а вона — швидко, але її ніколи не штрафують. Я постійно застерігав її, щоб вона їздила повільніше, але вона тільки сміялася у відповідь. І тому одного разу я сказав: «Я вже більше не можу повторювати тобі про це, тому я знімаю з себе відповідальність, а з тебе — своє покровительство у сфері неправильної їзди». Через декілька хвилин вона отримала цілу серію штрафів на сотні доларів, хоча вже багато років їздила й ніколи не отримувала їх.

А скільки жінок своїми ж руками скидають з себе покровительство чоловіка, не бажаючи стояти під їхнім авторитетом! Моя дружина знає і діти знають: якщо я офіційно оголошу про знаття покровительства — прийде поразка. Правда, я користуюся цим вкрай рідко, а благословляю щодня. Я не Бог, але є Той, Хто наділив мене владою. І з цим авторитетом Бог рахується. А жінка, яка тримає під каблук свого чоловіка, — це безумство. Ще ні одна така жінка не була щасливою.

Бог з перших днів створення світу звертається, передусім, до чоловіка і розмовляє з ним. Навіть за гріхопадіння, на яке штовхнула Адама дружина, Бог запитав з чоловіка, звернувшись до нього: «Адаме, де ти?»

Ми, чоловіки, повинні користуватися тою владою, якою наділив нас Бог, передусім благословляючи свою дружину та дітей. І це діє в їхньому житті. Дружина йде по життю з благословенням чоловіка, а діти —

з благословенням батька. І в цьому — благословення сім'ї.

А коли ви востаннє говорили своїй дружині компліменти? Робіть це! Від цього жінки стають здоровішими. Їхня душа радіє і захоплюється.

Подібне побажання й дружинам. Говоріть більше хороших слів. Не колупайте своїх чоловіків. Одного разу до мене на консультацію прийшла сімейна пара, і дружина за час розмови 15 разів докорила чоловікові за одне й те ж. Коли чоловік на мить вийшов, я запитав у неї: «А що, твій чоловік дурень?» Вона здивовано поглянула на мене: «Ні, а чому ви питаєте?» — «То для чого ж йому 15 разів повторювати одне й те ж. Він і так все вже зрозумів». Не докоряйте своїм чоловікам, хваліть і шануйте їх. Хай їм хочеться повертатися додому в похвалу.

Консультуючи сімейні пари під час кризи, мені не раз доводилося чути: «Жінка дістала мене, і я вв'язався в ці фінансові справи, які привели мене до фінансового краху». Тому ми домовилися з дружиною, що вона буде влаштовувати комфорт у нашому домі. Але в питаннях стратегічного планування, крупних покупок, вкладень, останнє слово за мною. Я дозволив їй висловлювати свою думку раз чи два, але не впливати на мене «капанням». Як я зауважив, безліч помилок чоловіки зробили через те, що їх «дістали» жінки.

Дружини, моліться за своїх чоловіків. Бог говорить з головою. Просіть, щоб вона була розумна й близька з Богом. І ще дозвольте їм довше залишатися у своїх молитовних кімнатах. Вам буде від цього добре.

А тепер звертаюся до чоловіків: не принижуйте своїх дружин, хай вони почуваються королевами. Зробіть так, щоб їй хотілося постійно бігти у свій дім — у захоплення свого чоловіка.

Є один ідеальний шлюб у всесвіті. І це не шлюб між людьми. Це шлюб Бога чи Христа з Церквою. Бог споконвіку часто говорив про Себе як про чоловіка. Він називав Себе чоловіком щодо Ізраїлю. І тепер Він часто говорить про Себе як про Нареченого, як Чоловіка щодо Церкви. Він турбується про Церк-

ву, клопочеться про неї, любить її і віддав за неї Себе. Але все-таки Він залишається головою, якій підкоряється Церква. І ось як написав апостол Павло: «Дружини, коріться своїм чоловікам як Господу, бо чоловік — голова дружини, як і Христос Голова Церкви, Сам Спаситель тіла!» Нинішнім жінкам слово «покоря» здається дуже застарілим. Але дружина повинна робити це, тому що так визначив Бог.

«Чоловіки повинні любити дружин своїх так, як власні тіла, бо хто любить дружину свою, той любить самого себе». Апостол Павло каже дивні речі. Я навіть не уявляю, як можна так любити дружину, як Христос Церкву. Але для мене є тут одна втіха. Апостол Павло радить любити своїх дружин, як свої тіла. Це вже більш зрозуміло і піддається виконанню.

А ще ви помічали таку річ: жінкам завжди наказано, що треба покорятися, а чоловікам — що треба любити? Це тому, що жінка завжди хоче захопити владу, яка їй не належить. І тому їм сказано: «Покорися!» Чоловік же прагне пригнічувати, то-

му й Писання каже йому: «Люби, служи!» Я думаю, що Біблія завжди говорить з точністю до навпаки щодо того, чого прагне наша гріхозна натура. Напевно, чоловікам нагадується так багато про любов, що ми запеклі егоїсти, ми любимо самих себе. І ось тому апостол Павло говорить: «Люби свою дружину так, як любиш самого себе». Бо в момент шлюбу, коли Бог з двох творить одне, дружина стає частиною нас. І люблячи свою дружину, ми любимо самих себе. Ніхто не має ненависті до свого тіла, а ми іноді маємо, коли вибухаємо гнівом на свою дружину. Хіба це мудро? Чи бачили ви людину, по-справжньому щасливу, яка робить усіх довкола нещасними? Чи нещасну людину, яка дарує щастя всім, хто її оточує? Ні, так не буває. Принижений — принижує, ображений — ображає, пригнічений — пригнічує. А хто перебуває у захопленні та щасті, в радості та задоволенні, з його життя вихлюпуються захоплення іншими. Принизьте дружину — і ви розчавите себе. Ощасливіть свою дружину — і ви будете щасливі.

* * *

Слова, слова...

**Як мало їх у мові,
Щоб описати почуттів палітру –
Бентежний голос щирої любові
І тишу ніжності прозоро-світлу.**

**Минають дні... Думки, слова і дати
У вічність плинуть, наче мить єдина.
І їх ми зможемо лишень згадати,
Плечем обершись на життя сивини.**

**Пориви почуттів – стрімкі і чисті,
Дитячий щебет і сльозини втоми...
Усе сплелось: будні й урочистість –
В єдиній долі, в прагненні одному.**

**Господня милість душі поєднала,
Шлях освітила незбагненим саявом.
Щоб висловити все, нам слів замало,
Але вони тепер, напевно, й зайві.**

Ольга МИЦЕВСЬКА

Сім порад змученим батькам

Джеймс ДОБСОН

Напружений графік, що не дозволяє ані на мить розслабитися, який я називаю «панічною гонкою на виживання», є однією з бід багатьох сімей у двадцять першому столітті. Але навіть в нашому неспокійному, квапливому суспільстві можна на певний час сповільнити божевільний темп життя, щоб насолодитися кожним днем, зміцнити шлюб та сім'ю і побудувати близькі та трепетні стосунки з Богом. Це не так-то й легко, але якщо ви зробите всього декілька простих кроків, то зможете залишити позаду долю змучених батьків і жити більш повноцінно в мирі та спокої.

Порада перша: встановіть для себе день спокою

Бог увів поняття шабату (дня відпочинку та спокою) одразу після створення світу. Я не вірю, що Владика всього Всесвіту потребував відпочинку після створення світу, тому що немає жодної справи, яка була б надто обтяжливою для Бога. Ймовірно, Він хотів підкреслити значення дня спокою з самого початку існування людства.

Хоча сучасна культура й буде заважати вам робити це, але якщо щонеділі ви почнете відпочивати у Божій присутності й вивчати Його Слово, то помітите, що весь наступний тиждень будете свіжими й зможете краще виконувати свої батьківські обов'язки.

Поговоріть зі своїми рідними: що вам потрібно зробити, щоб суботний (недільний) день став для вашої сім'ї днем спокою? Наприклад, ви можете відімкнути в цей день телефон і кожну нову справу розпочинати з молитви.

Які кроки вам потрібно зробити перед своїм днем спокою (наприклад, розібрати папери, приготувати їжу і випрати білизну, а ще прослідкувати за тим, щоб діти наперед виконали домашні завдання), щоб день спокою справді став більш спокійним.

У спокою прочитайте декілька розділів з Біблії і якусь хорошу книгу; потім погуляйте на свіжому повітрі, поговоріть з Богом і дозвольте Йому звернутися до вас і сказати вам Своє Слово.

Порада друга: рішуче скажіть «ні» дечому у своєму житті

Можливо, вам і не треба буде відмовлятися від більшості занять, якими ви заповнюєте свій день у даний момент. Без сумніву, в кожному з них є певний сенс. Але хочу кинути вам виклик. Задумайтесь хоча б на кілька хвилин перш ніж погодитися, коли вам наступного разу запропонують взяти участь у підготовці концерту в школі, де вчаться ваші діти, чи коли начальник попросить вас попрацювати понаднормово. Так, відмовитися від можливості зростання по службі чи від своїх захоплень — це велика жертва. Пам'ятаєте, одного разу сатана спробував спокусити Ісуса владою над всіма земними царствами та їхньою славою (Лк. 4:6). Він спробує повернути цей трюк і з вами. Він докладе всіх зусиль, щоб наповнити ваш день тимчасовими задоволеннями та цінностями, аби тільки відволікти вас від сім'ї.

Найбільш дієвий спосіб вберегтися від диявольських пасток — це молитися про кожне рішення, яке ви приймаєте і яке може чи то фізично, чи емоційно відділити вас від сім'ї.

Порада третя: звільніться від бажання ганятися за матеріальними благами

Нав'язливе бажання володіти багатством є слизькою стежинкою, яка може завести нас у провалля. Пропоную вам просту альтернативу: звільнитися від речовизму і почати робити більше з меншими зусиллями, вірячи, що Бог покриє всі ваші потреби. Складіть сімейний бюджет і строго дотримуйтеся його. По можливості, купуйте все за готівку.

Також наполегливо рекомендую віддавати десятину, якщо ви ще цього не робите. Всі гроші й так належать Богові. Але коли ви віддаєте десятину, Він благословляє вас за вірність.

Я визнаю, що людині може бути нелегко повністю змінити своє ставлення до грошей та багатства, але нагорода, яка вас чекає, — менше стресу й більше часу та сил, які ви можете подарувати своїй сім'ї, — повністю цього варта.

Порада четверта: спробуйте встановити баланс у власному житті й у житті своєї сім'ї

Якщо ваш розклад настільки щільний, що у вас не залишається часу на відпочинок і відновлення сил, спробуйте змінити його так, щоб виділити такий час. Якщо ви вділяєте надто багато уваги дітям, то від цього страждає ваш шлюб. Обговоріть з чоловіком (дружиною), що ви можете зробити, щоб нормально виховувати дітей і при цьому вділяти увагу один одному.

Є час віддавати, але також є час для перебування наодинці з самим собою, молитися й відпочивати від насущних турбот, незважаючи на те, що є ще багато достойних справ, які можна встигнути зробити за сьогодні.

Вкладаючи сили тільки в якусь одну сферу життя, ми обкрадаємо інші. Але баланс — ось ключ до успіху! Ми, батьки, повинні рівномірно розподіляти час і сили між спілкуванням зі своїми домашніми та іншими заняттями, регулярно роблячи перерву, щоб відпочити й освіжитися. Також ми повинні навчити цьому своїх дітей.

Порада п'ята: вимкніть всі електронні пристрої і спробуйте почути голоси своїх рідних

Як ви думаєте, скільки часу ваші рідні витрачають на перегляд телепередач чи фільмів, на інтернет чи комп'ютерні ігри? Обговоріть це зі своєю сім'єю, а потім спробуйте на місяць (чи хоча б на тиждень) вимкнути ті електронні пристрої, які заважають вам почути один одного.

Найскладніше, звичайно, полягає в тому, чи вистачить вам, як батькам, сміливості та сили волі притримуватися цих же принципів. Якщо вистачить, тоді ви покажете хороший приклад своїм дітям і виявите, що у вас з'явився час на те, щоб розслабитися, зробити все необхідне й насолодитися спілкуванням з дітьми. Крім того, вам буде легше розрізнити тихий м'який голос нашого Господа. А вільний час, який з'явиться у графіку, можна буде присвятити молитві, вивченню Божого Слова та виконанню Його повеління.

Порада шоста: підтримуйте один одного

Якщо ми не будемо оберегати себе від зовнішніх джерел стресу, наше життя стане більш схожим на виснажливий марафон. Через постійний тиск на роботі, щільний графік шкільних та позашкільних занять дітей та різноманітних подій у церкві багато батьків та матерів падають духом. Вони постійно відчувають утому й роздратованість, сердяться один на одного. Зрештою батьки згоряють при виконанні своїх обов'язків, і їхні діти та шлюб від цього серйозно страждають.

Чоловіки та жінки були створені з чітко визначеними, але при цьому дуже різними психологічними потребами. І ті, й інші по-своєму вразливі: жінки потребують того, щоб чоловіки були романтичними, турботливими й люблячими, а чоловіки — того, щоб жінки ставилися до них з повагою і прихильністю.

Підтримка і підбадьорення — це

командна гра. Якщо ви стоїте пліч-о-пліч зі своїм чоловіком (дружиною), то стаєте для нього джерелом величезної сміливості та сили.

Порада сьома: отримайте мир, прийшовши до Бога в молитві

Коли мені було два роки, моє крихітне ліжечко стояло поряд з ліжком батьків. Мого батька часто будив серед ночі тривожний шепіт: «Тату! Тату!» — «Що трапилося, Джиммі?» — запитував він. — «Візьми мене за руку!»

Пізніше тато згадував, що, як тільки він міцно стискав мою руку, вона розслаблялася. Я одразу ж засинав. Усе, що мені було потрібно, — це знати, що тато зараз лежить десь поруч.

Ми, сучасні батьки й матері, які несамоовито намагаємося впоратися з усіма справами, пов'язаними з роботою чи навчанням, церквою і вихованням дітей, потребуємо того ж самого. Ми хочемо покликати

когось у темряві... почути спокійний голос... і потім, відчувши сильний і водночас ніжний дотик нашого Небесного Отця, зітхнути з полегшенням.

Нам ніколи не вдасться повністю усунути всі труднощі зі свого життя. Випробування, стреси є невід'ємною частиною нашого життя. Непередбачені ситуації підстерігають нас на кожному кроці. Але чи не найбільший парадокс християнського життя полягає в тому, що в часи найважчих випробувань ми можемо отримати неймовірний спокій і душевну рівновагу, якщо віддамо свої труднощі в руки Божі в молитві.

Насправді існує багато інших способів полегшити життя. Але, напевно, найважливіше з цього всього — шукати відповідь від Господа в кожній складній ситуації, з якою ви стикнулися і у всьому керуватися Божою мудрістю.

33 поради від щасливих

1. Кожний день розпочинайте молитвою
2. Дякуйте Богові один за одного
3. Моліться один за одного щоденно
4. Благословляйте один одного
5. Поважайте один одного
6. Цінують думку один одного, навіть якщо вона зовсім протилежна до вашої
7. Не намагайтеся переробити або перевиховати один одного
8. Спішіть миритися до заходу сонця
9. Будьте швидкі на прощення
10. Радійте спілкуванню один з одним
11. Виявляйте сильні сторони один одного
12. Не говоріть нічого негативного один одному або один про одного
13. Довіряйте один одному
14. Будьте відкриті один перед одним
15. Цікавтеся потребами, бажаннями і мріями один одного
16. Будьте уважними і вислуховуйте один одного
17. Вивчайте один одного
18. Розділяйте разом радість, невдачі та розчарування
19. Допомагайте один одному
20. Посміхайтесь
21. Часто обмінюйтесь лагідними поглядами
22. Часто даруйте подарунки та квіти. Не чекайте особливої дати

23. Часто робіть один одному приємні сюрпризи
24. Дайте місце гумору у своєму житті
25. Проводьте час один з одним на самоті: прогулянка, коротка поїздка, бесіда за чашкою чаю
26. Говоріть один одному «Ти в мене найкраща (найкращий)»
27. Не будьте скупими на поцілунок або обійми, не чекайте особливої причини для цього
28. Часто говоріть один одному «Я тебе люблю»
29. Не ухиляйтеся один від одного, а будьте чутливі до інтимних потреб один одного
30. Будьте ніжними один до одного
31. Любіть дітей
32. Поважайте батьків один одного
33. Правильно використовуйте фінанси

З книги Василя і Любові Войтович «33 поради від щасливих»

День, коли я перестала поспішати

Коли живеш божевільним життям, кожна хвилина має значення. Постійно відчуваєш, що повинен звіритися зі списком і кудись бігти. І як би ви не намагалися розподілити свій час, і скільки б різних завдань не пробували вирішити — у вас все одно не вистачає часу, щоб усе встигнути. Таким було моє життя протягом двох безумних років. Мої думки і вчинки контролювали електронні нагадування і щерть заповнений розклад. І хоча всіма фібрами душі я хотіла знайти час для всіх своїх справ у своєму перевантаженому плані, у мене це ніяк не виходило. А шість років тому на мене зійшло благословення в особі спокійного, безтурботного «спинись-і-понюхай-квітку» малюка. Коли мені потрібно було йти, вона починала шукати блискучу корону в моїй сумці. Коли мені треба було бути десь п'ять хвилин тому, вона вимагала пристебнути її іграшкову тваринку до сидіння автомобіля. Коли мені потрібно було швиденько перекусити в кафе, вона раптом спинялася поговорити з літньою жінкою, схожою на її бабусю. Коли в мене було тридцять хвилин, щоб добігти кудись, вона просила мене спинити коляску, щоб погладити кожного пса, мимо якого ми проходили. Коли мій день був повністю розписаний, починаючи з шостої ранку, вона просила мене розбити яйця і дуже повільно та обережно починала розмішувати їх у мисці. Ця безтурботна дитина була для мами, яка завжди поспішала, справжнім подарунком. Але тоді я цього не розуміла. Коли ти живеш божевільним життям, твоє бачення світу стає вузькоспрямованим — ти бачиш тільки те, що йде наступним у повісті дня. І все, біля чого не можна було поставити галочку в розкладі, було марною тратою часу. Щоразу, коли моя дитина змушувала мене відступити від розкладу в мене була відмовка: «У нас немає на це часу». Отже, два слова, які я найчастіше говорила своїй маленькій любительці життя: «Давай, скоріше». І хоча слова «скоріше» і «поспішай» мало чи зовсім ніяк не

впливали на швидкість моєї дитини, але я все одно їх промовляла. Навіть частіше, ніж слова «я люблю тебе».

Але одного разу все змінилося. Ми забрали свою старшу доньку з дитсадка, приїхали додому й виходили з машини. Це відбувалося не так швидко, як хотілося б моїй старшій, і вона сказала своїй молодшій сестрі: «Яка ж ти повільна!» І коли вона схрестила руки на грудях і з досадою зітхнула, я побачила в ній себе — і це було жахливе видовище. Я постійно тиснула, підштовхувала й підганяла маленьку дитину, яка просто хотіла насолоджуватися життям. У мене відкрилися очі. І я раптом чітко побачила, якої шкоди моє поспішне існування завдає обом моїм дітям. Мій голос тремтів, я подивилася в очі свої донечці і сказала: «Мені так шкода, що я змушувала тебе весь час поспішати. Мені подобається, що ти нікуди не спішиш, і я хочу бути такою ж, як і ти». Обидві доньки здивовано поглянули на мене, і обличчя молодшої засяло схваленням та розумінням. «Я обіцяю бути більш терпеливою», — сказала я, обіймаючи свою кучеряву малявку, яка просто світилася від несподіваної обіцянки своєї мами. Забрати з мого лексикону слово «поквапся» було досить легко. Набагато важче було набратися терпіння, щоб чекати мою неквапливу дитину. Щоб допомогти нам обом, я почала давати їй трохи більше часу на збори, коли нам доводилося кудись їхати. Але іноді, незважаючи на це, ми все одно спізнювалися. Тоді я вмовила себе, що буду спізнюватися тільки ці декілька років, поки донечка ще мала. Коли ми з нею гуляли чи ходили в магазин, я дозволяла їй задавати темп. І коли вона спинялася, щоб помилуватися чимось, я проганяла думки про свої плани з голови і просто спостерігала за нею. Я зауважувала вираз її обличчя, якого раніше ніколи не помічала. Я вивчала ямочки на її руках і те, як її очі мружилися під час посмішки. Я бачила, як інші люди відгукуються, коли вона зупиняється, щоб поговорити з ними. Я дивилася, як вона вивчає

цікавих комашок і красиві квіти. Вона була спостерігачем, і я зрозуміла, що спостерігачі в нашому божевільному світі — це рідкісні й дивовижні подарунки. Моя донька була подарунком для моєї невгамовної душі. Обіцянку пригальмувати я дала майже три роки тому. І дотепер мені доводиться докладати немало зусиль, щоб жити у сповільненому темпі, не відволікаючись на щоденну суєту і звертаючи увагу на те, що насправді важливо. На щастя, моя молодша донька постійно мені про це нагадує.

І тепер, чи то ...поїдання фруктового льоду, ...збирання квітів, ...прищеплення ременя безпеки, ...розбивання яєць, ...пошук морських раковин, ...розглядання комашок ... чи просто прогулянка, я не буду говорити: «У нас немає на це часу!» Тому що, по суті, це означає: «У нас немає часу, щоб Жити». Спинитися і насолодитися простими радощами повсякденного життя — це й означає жити по-справжньому. Повірте мені, я дізналася це від провідних світових експертів з радості життя.

Рейчел Стеффорд

Тихе розлучення
небезпечніше
гучного скандалу

Як пастор церкви, багато років консультуючи подружні пари, я все більше переконуюся в необхідності звертати увагу на дуже важливу частину повсякденного життя будь-якої людини, ім'я якої — спілкування. Буває, чоловік та жінка тижнями не розмовляють між собою і не бачать в цьому нічого поганого. Робота, діти, друзі чи особисті амбіції здаються дорожчими від марних балачок. Однак нехтування щоденним спілкуванням приводить навіть найщасливіший шлюб до безмірного краху.

Важлива сфера щоденного життя

Бог створив людину з глибокою потребою спілкуватися з собі подібними. Апостол Іван у своєму соборному посланні відкриває нам дивовижну істину: «Якщо ж ми ходимо у світлі, як і Він у світлі, то маємо спільність один з одним і кров Ісуса Христа очищає нас від усякого гріха». Все дуже просто: чим більше Божого світла в нашому житті, тим більшою є потреба у спілкуванні; і таке спілкування забезпечується Його присутністю та силою.

Не захотіли і не змогли

Скажу, для прикладу, що в багатьох церквах у команді служителів вибудовані суворі офіційні робочі стосунки. Проводячи багато часу в колективі й виконуючи великі обсяги роботи в церкві, служителі все-такне змогли чи не вважали за важливе й потрібне побудувати близькі дружні стосунки, де цінуються особисті переживання і співпрацівники готові носити тягарі один одного. Команда, у якій вибудовані глибокі комунікативні стосунки, приречена на тривалий успіх і захист від втрат у своїх рядах. Актуальність цієї простої, але вкрай важливої істини, незрівнянно більше зростає у подружжі.

Прокляття сучасного суспільства

Консультуючи людей багато років, ми з дружиною зауважили, що відсутність близьких душевних зв'язків входить у трійку основних проблем сучасної сім'ї. І ця проблема ще більш руйнівна тому, що їй не віділяється гідної уваги. Прокляття сучасного суспільства: поспіх і зайнятість — у коловороті життя су-

часній людині бракує часу на безліч справ. І, звичайно, доводиться розставляти пріоритети.

На жаль, у цьому списку в багатьох сімей служіння в церкві, робота та інші важливі обов'язки стають далеко попереду, а часу, щоб просто бути разом один з одним і зі своїми дітьми, дуже мало або ж просто немає. Через низьку оцінку важливості спілкування той короткий час, який чоловік та дружина проводять разом, часто приводить до стану нервозності: «Я тут сиджу з тобою, а мені стільки справ ще треба зробити».

Сімейний бермудський трикутник

Ми також почали зауважувати, що будувати стосунки в церкві й на роботі набагато простіше, ніж у сім'ї; характер такого спілкування циклічний і за своєю якістю більш низький. Часто у великій церкві рівень спілкування носить привітальний та інформаційний характер, і в цьому немає проблеми. Але коли з такою якістю спілкування живе подружжя, це вже біда. Я називаю це «тихим розлученням»: вони живуть під одним дахом, сплять в одному ліжку, ростять своїх дітей, але кожен живе своїм життям у свої самотності.

У них немає глибокого відкритого емоційного зв'язку, і часто ситуація заходить так далеко, що потреба у спілкуванні зникає повністю. Такому подружжю, коли вони разом, просто ні про що поговорити, і кожен поглинутий своїм «бермудським трикутником»: він — холодильник, телевізор, диван; вона — кухня, діти, господарство.

Гріх, одягнутий в білий одяг

Я також зауважив, що деякі брати й сестри в церкві дуже діяльні не тому, що люблять Господа й посвячені Йому, а тому, що їхній власний дім їм погано пахне, їм там скучно. Такі люди будуть малоефективні для Царства Божого. Ми говоримо, що перелюб — страшний гріх, який веде до духовної смерті, і це істина. Але коли подружжя задовольняє свої емоційні потреби на стороні, обкрадаючи один одного, це — гріх, подобається це комусь чи ні.

Я знаю людей, які ніколи не зра-

джували один одному на фізичному рівні, але побудували з іншими людьми глибокий емоційний зв'язок, який носить інтимний характер, допустимий і необхідний тільки в шлюбі. І, як правило, з особами протилежної статі такий душевний зв'язок буває сильнішим від фізичного і є, по суті, емоційним перелюбом, від якого руйнується шлюбний союз. Трагедія полягає в тому, що гріх одягнутий в білий одяг, і його далеко не кожен бачить.

Мотузка, скручена утрое

Перші кроки на шляху побудови правильної, благословляючої шлюб комунікації полягають у розумінні цієї сфери спільного життя подружжя.

Люди часто надають більше значення духовному союзу в подружжі, і це правильно та чудово, коли сексуальний союз захищений посвяченням і бажанням більше дати, ніж узяти. Дружба в шлюбі — важлива складова сильної любові. Біблійна істина гласить, що мотузка, скручена утрое, не скоро порветься. Глибоке дружнє спілкування в атмосфері повної відкритості, довіри й чесності, інакше кажучи, коли подружжя емоційно «голе» один перед одним, як в Едемському саду, і при цьому не боїться та не соромиться, є великим Божим благословенням.

На основі Слова можу запевнити, що це і є вершина любові. Христос сказав: «Ніхто більшої любові не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх» (Ів. 15:13).

Складне завдання — побудувати такі стосунки з найближчою людиною, але нагорода, повірте, перевершить усі сподівання. Коли ви вже не зможете виконувати багато обов'язків і вас звідусіль відправлять на пенсію, а ваші діти виростуть і вирушать у самостійне життя, то ваш союз любові й дружби, увінчаний вінцем міцних непорушних стосунків, буде перед Богом благовонною жертвою, яка благословлятиме вас і всіх, хто живе поряд з вами.

Володимир ХВАЛОВ,
пастор, консультант з питань
сім'ї та шлюбу

Неспалені кораблі на березі кохання

Юрій ВАВРИНЮК

Я належу своєму коханому, а мені мій коханий...

Пісня над піснями, 6:3

У знаменитій Енеїді не менш знаменитого древньоримського поета Вергілія є цікавий епізод. Після захоплення Трої ворогами жителі цього міста встигли втекти на кораблях у море. Згодом вони пристали до берега Тибру в Італії. Жінки, втомлені втечею та війною, наважилися на відчайдушний крок. Вони спалили всі кораблі, на яких припливли, щоб чоловіки не мали можливості мандрувати далі. Таким чином втікачі залишилися на Апеннінському півострові назавжди.

Ця історія в різних варіантах повторювалася не раз. Так поводитися великі полководці та завойовники. Так вчинив у IV столітті до н.е. Агафокл, спаливши свої 60 кораблів перед битвою з ворогом. Воїнам не було куди відступати — і вони всі сили кинули на битву, у якій перемогли. Так вчинив Вільгельм I Завойовник у 1066 році, напавши на побережжя Англії. Так зробив Фернандо Кортес, завойовник Мексики, дізнавшись про те, що його моряки хочуть вчинити бунт і на захоплених кораблях повернутися в Європу. Так робили й інші воєначальники, спалюючи за собою мости.

Так що широко відомий вислів «спалити кораблі» чи «спалити мости» має багато історичних підстав і використовується, коли мова йде про рішучий крок, який робить неможливим повернення до минулого, повністю відрізає шлях до відступу.

Ми не даремно розпочали розмову про сучасні причини розлучень саме з цього фразеологізму. Бо усі причини проблем та розлучень у сім'ях можна звести до простої формули: це стається тому, що багато хто, беручи шлюб, залишає шляхи для відступу. Це може бути як проста і широко поширена в сучасному суспільстві думка: «Якщо буде складатися щось не так, розлучусь і спробую спочатку», так і юридично затверджений шлюбний договір, у якому відзначаються усі нюанси майбутнього розлучення. Нині поміняти чоловіка чи дружину вважається такою звичною процедурою,

як поміняти місце проживання чи автомобіль. Розлучитися, зрадити дружині чи чоловікові не є чимось страшним, тим більше, що засоби масової інформації допомагають і навіть учать цьому. Одним словом, нібито закохавшись, нібито будуючи серйозні стосунки, майбутні чоловік та жінка тримають на якорі корабля (іноді навіть декілька) на випадок невдачі в шлюбі.

А якщо говорити більш конкретно, то серед десятків причин розлучень, у тому числі й серед віруючих, можна назвати декілька головних. Переважна більшість з них з'явилися в останні 100-150 років унаслідок, як це не парадоксально, демократичних змін у суспільстві.

Божок на ім'я «Я»

Сучасне суспільство, яке щораз більше звикає жити без Бога та віри в Бога, однак не може обійтися без бога як такого. Навіть сучасним, далеким від віри людям потрібний об'єкт поклоніння. І для багатьох сучасних людей у так званому вільному, демократичному суспільстві богом та об'єктом поклоніння стала сама людина. Найвищою цінністю зараз вважається власне людина. З одного боку, це ніби хороша ознака. Так воно в принципі й повинно бути. Навіть Сам Бог так полюбив людину, що заради неї віддав Свого Сина на смерть. Але сучасні погляди на гуманізм (з латинської — людяність) набули спотвореного вигляду, перерісши в нарцисизм, егоїзм, коли мірилом істини стають бажання власного «я». Егоцентризм — нова релігія, яку все більше сповідують люди, що, за їхніми словами, звільнилися від пут будь-якої залежності (релігійної, расової, статевої). Головний девіз «вільного» суспільства: «Правильно все те, що мені подобається». Так, ми стали вільними, незалежними, цінуємо здобутим правом на самовизначення, свободою слова та самовираження, маємо право вимагати до себе поваги та гідного ставлення. Але в той же час ми по руках та ногах пов'язані власними егоїстичними бажаннями, які, на жаль, далеко не завжди нам на користь. Ми стали схожими на капризних до жорстокості дітей, які тільки й вимагають: «А я хочу!», «А того не

хочу!», «Дай!», «Зроби!». Весь світ обертається навколо наших власних бажань.

І це стає катастрофою для сімейних стосунків. Сім'я не може бути щасливою, коли в ній панує філософія егоїзму та егоцентризму. Однією з головних причин проблем та руйнування сімей є те, що один або двоє партнерів шукають у шлюбі своєї і тільки своєї вигоди. Я хочу, щоб мене любили. Мені подобається, коли я поряд з ним (з нею), коли він (вона) мене обіймає, цілує. Я отримую насолоду від інтимних стосунків. Я почуваю себе захищеним у сім'ї. Я, я, я... Власне кажучи, нічого поганого немає в тому, коли все вищеперераховане ми знаходимо в сімейних стосунках. Біда, коли чекаємо тільки цього. Коли нас хвилюють лише власні інтереси та бажання. Коли нам байдуже, що при цьому відчуває він чи вона.

У Біблії є гарна поетична фраза, яку багато хто з віруючих знає і вміє тлумачити її духовний зміст. Але, напевно, для багатьох той духовний зміст настільки високий, що не наважуються втілити його в реальне життя. Апостол Павло каже: «Любов... не шукає тільки свого». Любити — це бачити перш за все не себе, а об'єкт своєї любові. Бачити його проблеми, відчувати його біль — це жити його життям.

Вважаю, що така життєва позиція — егоцентризм та пошук у шлюбі задоволення власних потреб — є, без перебільшення, головною причиною сучасних розлучень. А вона породжує інші, не менш руйнівні причини розпаду сімей.

Два барани на кладці

Пригадуєте відому казку про двох баранів, які зустрілися на кладці через струмок? Пам'ятаєте, як вони довго з'ясовували стосунки, сперечаючись, хто кому повинен поступитися дорогою? І, напевно, добре знаєте, чим все закінчилося.

Нерідко шлюб беруть, перепрощую, двоє баранів. Зустрівшись на життєвій кладці, ніяк не хочуть поступитися один одному. Відверто кажучи, така ситуація досить поширена і навіть природна. Двоє людей, які жили в різних світах, жили власним незалежним життям, раптом зу-

стрічаються на вузькій кладці. І нічого страшного в тому немає. Біда, коли вони, вже зустрівшись, не хочуть нічого змінювати у своєму житті. Коли верх бере отой божок «Я», коли вирішальним фактором є власні бажання, коли головним аргументом у суперечках стають фрази: «А в нас так не було!», «А мене мама так не вчила!», «А я так не звик!», «А я того не потерплю!» — перелік продовжить самі.

Небажання поступитися своїми принципами, змінити звички, свій характер, усталений спосіб життя — це досить поширені причини конфліктів у сім'ї. І коли ніхто не збирається йти на поступки, це зрештою приводить до остаточного розриву стосунків. Обидва барани падають з кладки у воду.

Коли пазли не сходяться

Нині великого поширення набули картини-пазли, коли із сотень, а то й тисяч маленьких фрагментів потрібно скласти одну картину. Правда, там є одна особливість: ці фрагменти мають індивідуальні вирізи, які підходять лише для конкретних пазлів-сусідів.

Будувати сім'ю — це як скласти воедино розкидані фрагменти звичок, характеру, вподобань, смаків. Для цього потрібні час, старання, уважність і терпіння. Пригадую, як одного разу я захопився складанням такої пазлової картини. Щоб закінчити її, знадобилося більше місяця. І пригадую, як мої маленькі діти, а пізніше онуки намагалися втиснути окремі пазли не на свої місця. Вони не сходилися ні вирізами, ні узором, але маленькі ручки вперто заштовхували їх туди.

Нерідко ми схожі на тих маленьких дітей, які намагаються як-небудь, якомога швидше скласти сімейну картину, не враховуючи того, що не всі «пазли» підходять один одному. Не всі характери сходяться, звички мають свої індивідуальні «вирізи», вподобання відрізняються «малюнком». І потрібні час, терпіння, уважність, щоб кожну деталь

поставити на своє місце.

А з іншого боку, сімейне життя складніше за популярну гру. У сімейних стосунках є моменти, які не порівняєш з пазлами. Не все сходиться, як би хотілося. І багато чого потрібно змінювати. Потрібно шукати нові фрагменти, старі викидати. Дві долі, два характери з різними «вирізами», з різними «малюнками» потрібно шліфувати, підганяти, переписувати, перемальовувати. Щось викидати, від чогось відмовлятися, щось нове додавати. Це не просто, це важко, це часто боляче. Але конче потрібно.

Тому багато хто йде шляхом найменшого опору — просто не хоче пристосовуватися до особливостей партнера, не хоче змінювати себе і свій стиль життя. Той же егоїзм та самозакоханість не дозволяють принести в жертву свої звичні вподобання. І двоє людей або все життя живуть як чужі люди, або просто відпливають на своїх запасних кораблях до нових земель.

«Одружений клопочеться, як догодити своїй дружині»

Ще одна проблема шлюбу, яка витікає з егоїстичних позицій чоловіка чи жінки — це небажання брати на себе відповідальність та жертвувати собою.

Якось при розмові з чоловіком, яких в народі називають «старими холостяками», я запитав, чого він не одружується. Відповідь була відвертою та простою: «Ну, то ж як одружуся, треба і про жінку дбати, і про дітей, треба більше заробляти, недоспати, недоїсти. Навіщо мені ті проблеми». Так, цей чоловік добре зрозумів, що очікується від нього у шлюбі, тому й відверто не хоче брати на себе таку відповідальність, вважаючи за краще залишитися без сімейних проблем і самотньому.

Але є й такі, які, беручи шлюб, не хочуть зрозуміти цієї очевидної істини: бути одруженим — це брати на себе велику відповідальність. Якщо це чоловік — за фінансовий, духовний стан, за безпеку, матеріальну

та емоційну забезпеченість. Якщо це жінка — за порядок та затишок в домі, за здоров'я та щасливе життя дітей. Це значить більше працювати, менше відпочивати. Це значить недоспати, пожертвувати чимось своїм, улюбленим. Це жити для когось і заради когось. Одним словом — це велика відповідальність. А от брати на себе відповідальність хочуть далеко не всі. Дехто перекладає цю відповідальність на іншого, дехто ігнорує її, ховаючи голову в пісок, як страус, дехто дратується: «Та відчепися ти від мене!»

Без особистої відповідальності годі чекати щасливого шлюбу. Щасливий шлюб — це почуття відповідальності як за дрібні побутові речі, так і за духовний стан родини перед Богом. Це жертвувати власними інтересами заради інтересів коханої людини, це відмовитися від власного задоволення, щоб принести задоволення комусь. Це недоспати вночі через хворобу дитини. Це щось не купити собі, щоб зекономити на подарунок дружині, чоловікові чи дитині.

І, що головне, при справжньому коханні такі відповідальність та жертва не будуть заважками, гнітючими чи тягарями — вони принесимуть задоволення, бо це ж робиться для людини, яку я кохаю. Коли ж я думаю тільки про себе, жалію себе і плачу, як мені важко, сім'я і справді буде гірями на ногах, а звільнення від сімейних обов'язків — великим блаженством.

На протилежному березі трава зеленіша

Ще одним наслідком власного егоїзму та байдужості до потреб іншого стають проблеми в сексуальному житті, що призводять до подружніх зрад і розриву стосунків. Ще років 50-100 тому підняття подібної теми вважалося верхом непристойності. Нині ж мовчати про це означає ігнорувати величезну проблему, яка дісталася нам в результаті згаданої філософії свободи

Померти за когось за якихось виняткових обставин менш піднесено, аніж щоденно і непомітно жертвувати собою.

Стендаль

та самозадоволення. Сексуальна тема стає дедалі звичною в сучасному суспільстві, про це вже говорять не приховуючись і не червоніючи. Інтимні стосунки перейшли зі сфери високого кохання у сферу задоволення особистих фізичних потреб. Вгамувати статеву пристрасть є щось на зразок вгамувати спрагу чи голод. Тому-то буває, що чоловік чи жінка чекають в шлюбі саме цього: угамування власних статевих пристрастей. І коли не знаходять очікуваного — шукають задоволення збоку.

Будування сім'ї — це не тільки притирання характерів та звичок, це не тільки пристосування до смаків та вподобань коханої людини, це й гармоніювання стосунків і в ліжку. Даруйте за таку відвертість, але про це потрібно говорити. Бо практика показує, що переважна більшість проблем між чоловіком та жінкою починаються саме з цієї інтимної кімнати. Небажання зрозуміти один одного, налаштування на задоволення лише особистих пристрастей, ігнорування потребами партнера призводять до незадоволення сімейним життям загалом. Призводить до того, що він чи вона шукають на стороні те, чого не знайшли у шлюбі. Як кажуть, на другому боці берега і трава зеленіша, і чужа жінка миліша.

А серед християн це питання іноді стає особливо гострим через своєрідне табу на цю тему. Говорити про інтимні стосунки між чоловіком та жінкою вважається «недуховно» та грішно. І боляче, коли про це не говорять між собою навіть чоловік з жінкою. Коли це високе та хвилююче дійство, яке знайшло відображення навіть у біблійній книзі Пісні над піснями, зводиться до простого задоволення тільки власних фізичних потреб. Коли ігноруються почуття та стан партнера, коли байдуже, що відчуває той, хто стає в той момент з тобою одним тілом.

При всіх плюсах нинішньої свободи в усіх сферах життя, вона зіграла злий жарт із тими, хто насолоджується цією свободою. Вільна людина у вільному суспільстві, у вільних умовах самовираження виявилася залежною від самої себе. Від свого егоїзму. Від задоволення

своїх потреб, які набувають неприродного характеру. І це руйнує сім'ї. Орієнтація на себе — найстрашніший ворог шлюбу. Найстрашніша думка — що десь там, у потаємній гавані стоїть корабель, на якому я можу переплисти на другий берег із зеленішою травою.

«Любов... не шукає тільки свого» (1Кор.13:5). «Нехай не шукає ніхто свого власного, але кожен для ближнього» (1Кор.10:24). Як на мене, це

одне з головних правил шлюбу. Якщо його ігнорувати, можна довго плавати на своєму неспаленому кораблі під назвою «Я», пристаючи до одного, другого — десятого берега в пошуках зручної гавані. Врешті-решт цей корабель або загрузне на якійсь міліні, або життєві бурі просто потягнуть його на дно.

А ви вже спалили свого «рятівного» корабля?

Соломонове кохання

«Було у Соломона жінок-княгинь сім сотень, а наложниць — три сотні».
1 Книга царів 11:3

Ось стукіт в двері. Євнух на порозі.
І довгождано-трепетне: «Пора!»
Від щастя ворухнутися не в змозі,
І почуттів неказаних гора.

Цар Соломон запрошує на ложе!
Вона — кохана мудрого царя!
Чи правда це? Чи помиляюсь, може,
І мрія — вже не мрія, а мара.

Чи й справді щастя там її чекає?
Чи скаже їй: «Єдина ти моя!»?
Яка наївна: він їй сотні має,
Його любов — бурхлива течія.

...Ця черга і принизливе чекання,
Це виглядання з-за чийось спин...
Яке ж мізерне все-таки кохання,
Поділене на тисячі частин!

Ця посмішка натягнуто-нешира,
І цей тактовно здавлений привіт...
Я так давно та гаряче любила!
А ти кохання встановив ліміт.

Ти завтра інший будеш говорити
Ті ж самі фрази.

Той же буде сміх...

А я...

А ми...

Ми будемо, як діти,
В коштовних клітках вдавано радити
Коханню, що поділене на всіх...

Юрій ВАВРИНЮК

У здоровій сім'ї — здорові діти

Багато вже сказано про сім'ю. Але скільки б ми не прочитали літератури, скільки б знань не отримали щодо того, як правильно себе поводити, це не змінює нашого характеру. Наш характер поміняти може лише Бог. Але тільки за однієї умови: коли ми визнаємо, що маємо недолік і що наші намагання його подолати чи щось змінити не працюють. І треба не просто визнати, а покаятися, довіритися Богові й робити все можливе зі свого боку — контролювати свої слова, вчинки, думки. Тоді ми побачимо певні позитивні зрушення у своєму житті та в житті своєї сім'ї.

Відповідальність батьків — передати віру

Я хочу поговорити про виховання дітей. Бо коли діти не виховані, то в сім'ї багато проблем. Слід зауважити, що виховання дітей — це відповідальність батьків. Ось як Бог визначає ціль Авраама як батька: «Бо вибрав Я його, щоб він наказав сином своїм і домові своєму по собі. І будуть вони дотримуватися дороги Господньої, щоб чинити справедливість та право...» (1 М. 18:19). Тобто головне наше завдання у вихованні дітей — передати їм свою віру. Не тільки Авраамові, а й кожному з нас Бог дав повеління і покликав нас саме до цього.

На жаль, ми вирости в радян-

ській системі. І в нас такий менталітет: «Раньше думай о Родине, а потом о себе». Ми спасаємо весь світ, а тоді вже свою сім'ю. Божий принцип не такий. В першу чергу ми повинні дбати про своїх дітей. І свою віру ми передусім повинні передати своїм дітям, бо Слово Боже каже: «...бо хто власним домом радити не вміє, як він зможе пильнувати про Божу отару?»

У Книзі Повторення Закону, в шостому і в одинадцятому розділах, Бог наказує, щоб саме ми, батьки, виховували своїх дітей: «І будуть ці слова, що Я сьогодні наказую, на серці твоїм. І пильно навчиш цього синів своїх, і будеш говорити про них, як сидітимеш удома, і як ходитимеш дорогою, і коли ти лежатимеш, і коли ти вставатимеш. І прив'яжеш їх на ознаку на руку свою, і будуть вони пов'язкою між очима твоїми. І напишеш їх на бічних одвірках дому свого та на брамах своїх...» (5 М. 6:6-9). Це Боже повеління, й ізраїльський народ цього дотримувався.

Пам'ятаєте дівчинку, взятую в полон, яка служила в домі Наамана. Вона здобула свою віру не в школі та біблійному інституті. Але її віра була настільки сильною, що великий полководець повірив цій маленькій дівчинці. Значить, її слова, її поведінка, її спосіб життя про щось свідчили.

Ще ми читаємо про Шадреха, Мешаха і Авед-Него — трьох підлітків, також узятих в полон, які проявили неймовірну віру та твердість. Хто їх навчив цій твердості? Де вони взяли цю віру? Їхні батьки передали їм.

Але диявол завжди прагне позбавити батьків права виховувати своїх дітей. Це прослідковується в кожному тоталітарному режимі, починаючи з Грецької Спарти, де хлопчиків у восьмирічному віці забирали з сімей у військову систему, вчили їх бути жорстокими воїнами. І вони ставали ними.

Якщо візьмемо Радянський Союз, то головною метою цієї держави було зруйнувати приватну власність і сім'ю. Приватна власність, на думку провідників комунізму, породжувала бідність. А сім'я спонукувала людей дбати про неї, а відповідно

набувати певну приватну власність, щоб передати її у спадок дітям. Якщо ж діти будуть спільні й держава опікуватиметься ними, то всі будуть однаково ставитися до дітей. Таким чином буде досягнуто рівноправ'я — і держава зможе виховати цих дітей такими, якими захоче. І така система була впроваджена. Декрет на відпустка при Сталіні тривала до досягнення дитиною двохмісячного віку. Далі — ясла, дитсадок, жовтень, піонер, комсомолец, молодий комуніст, комуніст. І в результаті — Павлик Морозов, який з готовністю доніс на свого батька, який залишив трохи збіжжя, щоб прогодувати власну родину.

За той період у нас були повністю зруйновані патріархальні погляди на сім'ю. І були сформовані нові принципи співжиття у сім'ї, які перейняли ми з вами. Багато хто й дотепер думає, що наших дітей буде виховувати школа, церква та ін. Але саме на батьків покладена основна виховна функція. Недаремно в українській народній творчості є прислів'я: «Яка хата — такий тин, який батько — такий син» або «Яблуко від яблуні далеко не падає». Отже, відносини між батьками, атмосфера в сім'ї мають найбільший вплив на виховання дітей.

Тепер дуже актуальним є питання «здорової сім'ї». Яка ж сім'я називається здоровою? Це така сім'я, де батько виконує свої функції — голови сім'ї, священика у домі, батька, забезпечувача та захисника сім'ї. Коли мама має особисті стосунки з Богом і виконує свої обов'язки помічниці, люблячої дружини та мами, господині в домі, і коли між батьками є любов і такі стосунки, які хоче бачити Бог, — тоді діти перебувають в оточенні їхньої любові. Вони, дивлячись на батьків, вчать будувати особисті стосунки з Богом. Там формується відповідний спосіб поведінки і забезпечуються основні потреби, які має дитина, — потреба в любові (її люблять не за те, що вона хороша, а тому, що вона є сином чи донькою цих батьків); потреба в тихому затишку (дитина знає, що її захистять навіть тоді, коли є певні проблеми з друзями чи у школі, і що її дім завжди буде місцем, де вона

знайде спокій); потреба в підбадьоренні (коли з дитиною обговорюють проблеми, моляться за неї і запевняють, що всі труднощі вирішаться) та впевненість у майбутньому. Якщо говорити про останній пункт, то кожна людина ставить собі питання, для чого я живу, що буде після смерті та яким буде моє майбутнє. І лише в християнській сім'ї дитина може отримати інформацію про те, для чого вона прийшла в цей світ і куди піде. У неї є ясність і мета в житті.

На жаль, у нашій країні таких здорових сімей дуже й дуже мало. Лише 5-7% християн України є практикуючими віруючими. Та й не в кожній сім'ї таких християн батьки виконують свої функції, забезпечуючи головні духовні потреби дитини, то кількість здорових сімей в Україні є зовсім мізерною.

Яскравим прикладом нездорової сім'ї є та, де батько алкоголік. Там батько крутиться довкола думки про випивку, мама довкола батька, а діти десь на окремій орбіті, незахищені й забуті.

Ще одна залежність, яка віддаляє батьків від дітей, — це залежність від комп'ютера та інтернету. Тепер багато батьків, повернувшись з роботи, вмикають комп'ютер. Їм треба переглянути новини, пошту. Потім, може, якусь гру пограти, і вже вночі невідомо, що цей батько переглядає. Вранці невиспаний і напружений йде на роботу, і тут вже не до дітей. Це залежність, яка також робить сім'ю нездоровою.

Є дуже «порядна» залежність — трудоголізм. Ми кажемо, що працьовитість — це добре. Але трудоголіки мають таку ж саму залежність, як і алкоголіки. Правда, думають вони тільки про роботу. Вони здатні працювати день і ніч. І від цього страждає сім'я, яка також майже ніколи не бачить тата. Все в такій сім'ї залежить від татового розпорядку дня і робочого графіка.

Але чи не найстрашнішим є трудоголік у центрі служіння. Багато хто із нас проходив через це. Коли на нашу землю прийшла свобода, ми активно почали спасати світ, відсунувши на другий план власні сім'ї. Я одного разу їхав о 12 годині ночі зі своїм пастором з чергового братер-

ського служіння, і раптом мені спадає на думку: «А чим ми відрізняємося від алкоголіків? Йдемо з дому — діти ще сплять, повертаємося — вже сплять. Якись гроші з'явилися, то ще десь пожертвуємо. Ну так, ми не матюкаємося, стараємося вести себе тихо, коли жінка починає щось нам дорікати. Ще, правда, молимося. Але дитині все одно — вона нас не бачить, вона з нами не спілкується».

Тому ми, батьки, повинні передусім дивитися, чи наша сім'я здорова, чи поведимося ми так, як необхідно, чи виконуємо свої обов'язки.

Недоліки світської педагогіки

Ми надіємося, що дітей виховують у школі: там же педагоги, які мають освіту, знають психологію й інші науки, які потрібні для виховання дітей. Але хочу зазначити, що світська педагогіка має ряд недоліків, які не дозволяють виховати з дитини нормальної людини.

Перша помилка полягає у твердженні, що дитина народжується невинною і лише від виховання залежить те, якою вона виросте. Слово Боже стверджує, що ми народжуємося грішними, успадковуючи гріх Адама. В чому цей гріх? В тому, що Адам сам захотів стати богом і управляти всім, що довкола нього. І хто має дітей чи онуків, знає, як з малих років діти намагаються управляти й маніпулювати нами. І якщо батьки чи ті люди, які оточують дитину, не розуміють цього, то цей гріх буде розвиватися і зміцнюватися. Але ж є гріхи, які передалися від батьків та прабатьків, бо не всі серед них були святі. Бо ж як передається колір очей чи волосся, так само й успадковується характер. Деякі мали злий характер, деякі були злодіями й бандитами. І їхні нащадки увібрали в себе ці гени. Тому спілкуючись з молодими людьми ще до їхнього одруження, я кажу: «Ви повинні молити Бога ще до народження дитини, щоб ті ваші гени, які зіллються в ваших майбутніх дітях, були якнайкращими, щоб вони мали хороший характер, щоб вони були такими, якими б ви хотіли їх бачити». А цим процесом може управляти тільки Бог. Ми на це ніяк не впливаємо. Тому потрібно молити

Бога за своїх майбутніх дітей. Отоді починається виховання. Потім, коли воно в материнській утробі, ми теж повинні молитися, тому що знаємо, що від того, як мама носить дитинку, також залежить її поведінка в майбутньому. Світська педагогіка цього не враховує, тому не може сформулювати цю дитину, в яку закладені певні риси та гріховна природа ще до її народження. Але ми, як християни, повинні розуміти це і враховувати при вихованні дітей. Часто люди в церквах не знають цього. І саме тому ми стикаємося з проблемою так званих ДВРівців.

У наш біблійний інститут приходять діти, в яких віруючі батьки. Коли я запитую: «Якою була твоя перша зустріч з Богом?», вони відповідають: «Я з дитинства віруючий». Те ж саме кажуть у відповідь на запитання: «Чи ти каюся перед Богом у своїх гріхах». І в цьому я вбачаю велику проблему. Діти в християнських сім'ях не переживають моменту народження згори. А чому так стається? Тому що наші діти не відчують себе грішними. На їхню думку, яку сформували ми з вами, грішниками є ті, що п'ють, ті, що колються, ті, що на вулиці живуть, а вони ж з дитинства в церкві. Ніхто не розповів цим дітям, що і в них гріховна натура. Ми повинні пояснити це дитині з ранніх років, вказуючи на те, що вона могла і хотіла зробити добре, але не зробила цього саме тому, що гріховна природа взяла верх. Такі приклади можна знайти в житті навіть найслухнянішої дитини. Також ми повинні розказати, що ніхто за багатовікову історію до Христа не міг звільнитися від цього і що лише Христос може змінити цю гріховну природу, якщо ми покаємося перед Ним.

Другою помилкою світської педагогіки є твердження, що не можна застосовувати фізичні методи покарання. Багато батьків-християн також повторюють цю помилку, ніколи не караючи своїх дітей. В Америці та Західній Європі це вже передбачено на законодавчому рівні. І покаранням за порушення цього є позбавлення батьківських прав.

Біблія ж про фізичні покарання говорить так: «Не стримуй напучування юнака свого, коли різкою виб'єш його, не помре. Ти різкою

виб'єш його і душу його від шеолу врятуєш».

Чому різка? Тому що діти — дослідники, вони не повірять вам, що праска гаряча, поки не спробують; що струм небезпечний, поки їх не вдарить. Якщо ж дитина робить щось недобре і ви просите її не робити цього, то дитина повторюватиме це знову і знову, особливо якщо це щось, що їй подобається. Але коли дитина знатиме, що їй буде боляче, якщо вона чинитиме те чи інше, чого батьки не дозволяють, вона спершу обов'язково зважить, чи варто робити це. Тобто наші діти повинні знати в житті межі, бо в житті таких меж дуже багато, і усвідомлювати, що за порушення цих меж вони будуть покарані.

І зауважу ще одне: дитині, яка не знає жодних меж у житті, дуже складно стати віруючою. Їй не підходить така книга, як Біблія, тому що в ній дуже багато обмежень.

Третя помилка світської педагогіки — спільне виховання хлопчиків та дівчаток. Ця традиція пішла з Америки. І тепер у школі нас не вчать того, як бути татом, як бути мамою. Нас вчать, що ми станемо лікарями, вченими, інженерами й т.ін. Але не всі стануть лікарями, вчителями чи космонавтами, але всі стануть татами або мамами.

Дівчатка швидше розвиваються, вони більш слухняні. І зазвичай їх обирають старостами у класах. Будь-які інші відповідальні справи покладають також на дівчаток. Таким чином ми виховуємо безвідповідальних чоловіків, які не хочуть брати на себе певних повноважень і не соромляться того, що весь тягар сімейних клопотів лягає на жінку.

Але ми не зможемо виховувати, покладаючись лише на власні сили. Основою нашого виховання є Біблія. А сили для того, щоб виховати дітей правильно, дає нам Бог. Бо скільки б ми не черпали знань з найрізноманітніших джерел, якщо ми не будемо дотримуватися Біблії і не випросимо у Бога здібності, сили та терпіння, ми не зможемо виховати своїх дітей такими, якими хочемо бачити їх ми, і такими, якими хоче їх бачити Бог.

Тепер ми щасливі!

Мене звали Валерій, мою дружину — Лена. Багато років ми знали й вірили, що Бог є, але ніколи до Нього не зверталися і Йому не служили. Ми жили звичайним мирським життям. Я працював завфермою в колгоспі, Лена доглядала дітей, яких у нас народилося двоє. Коли я поїхав до Румунії на заробітки, то ніщо не віщувало біди. А вона вже була поряд. Коли я повернувся додому, Лена лежала паралізованою в районній лікарні. Їй потім у Вінниці зробили операцію на спинному мозку. Ми пережили чотири місяці безсонних ночей і невимовного болю. Біля Лени сиділи по черзі я, її сестра і мама. Через місяць у неї поворухнувся палець на одній нозі. Ми зраділи і з більшим ентузіазмом продовжували робити їй масажі, вправи для ніг — і це дало свій результат. Через чотири місяці я думав, що поставив Лену на ноги. Я навчав її заново ходити, немов дитя. Потім вона почала ходити сама — спочатку за допомогою костурів, потім з паличкою. Я привіз додому хлопчиків (вони були у моїх батьків на Черкащині), які не бачились з нами більше трьох місяців. Старший, Костик, каже: «Я так за тобою заскучав!» А менший прийшов до мами, а вона не може його взяти на руки. Тоді він каже: «Мамо, я тебе продам і куплю іншу маму, бо ти не хочеш мене глядіти». Таке було...

Минуло два роки. Лена вже помаленьку ходила. Ми були щасливими. Але біда знову прийшла в наш дім. І знову Вінниця, знову операція. Після другої операції Лена уже не ходила. Їй робили масажі, але все безрезультатно. Через два роки їй зробили третю операцію, але на ноги вона так і не встала.

Мої «друзі» почали мене жаліти. Я почав жаліти себе. Життя пішло навкіс. П'янки, гулянки — всього було. Скільки Лена натерпілась від мене! Були хвилини, що хотів залишити сім'ю, але щось зупиняло мене від такого кроку. Аж потім я дізнався від Лени, що вона молилась за мене упродовж декількох років.

Настав 2004 рік. І ось мої давні знайомі-християни, які зараз в Америці, одного разу зателефонували нам і запитали: «Ви вже були скрізь: і в лікарів, і в знахарів, а до Бога ви звертались?..»

І ось я поїхав до євангельської церкви в Деражне Рівненської області. Там вперше за 44 роки свого життя став на коліна перед Богом. Познайомився з віруючими. Їхня щирість, доброта, впевненість у тім, що Бог живий і реальний, справили на мене позитивне враження. Вони з неабияким терпінням давали пояснення на мої наївні запитання про Бога.

Вдруге я їхав у Рівне вже з Леною. Потрапили на богослужіння в церкву «Молодіжна», що в Рівному. Молилися за оздоровлення дружини. Вів те богослужіння Дмитро Березюк. Коли спитав: «Хто хоче служити Богові?» — Лена виїхала вперед на візку. Мої очі наповнилися сльозми каття, віри і болю. Я зрозумів — яка сила в цієї жінки! Протягом десяти років я її принижував, а вона молилася за мене, вона вірила, що буде ходити, і вірить зараз.

Після того, як я повернувся з Деражного, ми почали читати дитячу Біблію і переказувати один одному. Незабаром Коля і Леся Степанчуки з Америки повідомили нам, що в Жмеринці є євангельська церква і служителі з тієї церкви проводять богослужіння в сусідньому селі. Ми почали їздити в те село. Я рішуче порвав зі своїми старими друзями, поганими звичками. Тепер ми з Леною знову сім'я. Я схиляю перед нею го-

лову, прошу прощення в Господа за ті роки, упродовж яких я трив серце Ісусу Христу через своє погане ставлення до своєї жінки. Ми віримо, що живий Господь з нами, Він нас любить і оберігає, й ніколи не залишить нас у біді. Ми молимося й віримо, що Лена буде ходити. Я прошу Господа, щоб Він допоміг Лені й нашим хлопчикам, яким уже 16 і 18 років, побачити маму здоровою. Я дякую Господу, що Він був завжди зі мною і не дозволив мені залишити сім'ю. Дякуючи Господу, ми знову хороша сім'я. Я дякую усім євангелістам з Америки, Рівного, Закарпаття і Жмеринки, через яких Господь прийшов до нашої сім'ї. Вони підтримують нас Словом Божим, зміцнюють наш дух. Раніше ми з Леною не жили, а страждали всі ті тринадцять років, що вона в інвалідному візку, бо ми не знали Господа. Тепер ми щасливі, бо з нами Бог. Ми тепер з Ним — і нас ніщо не лякає.

Коли я несу Лену на руках (буває інколи така потреба), то не відчуваю незручності, бо з нами Бог і тільки Йому відомо, чому так відбувається. Ми дякуємо Богу, що Він послав нам розуміння істини Слова Божого і просимо Його про зцілення.

Ісус Христос нас уже чує. А чи чує Він вас? Моліться — Він почує і вас, просить — і Він виконає ваші бажання.

**Валерій ЧАЮН,
с. Перекоринці, Вінницька обл.**

Біллі та Рут Грем: Союз двох людей, які вміли прощати

*На початку нашого шлюбу
один дуже мудрий чоловік сказав мені,
що якщо двоє людей у всьому згодні,
то один з них зайвий.*

Рут Грем

Усі ми знаємо Біллі Грема, чи не так? Про цього всесвітньовідомого проповідника написано стільки, що, куди б він не приїхав, його точно впізнають. Але який Біллі Грем удома?

А Рут Грем? Що означає бути за мужем за такою знаменитістю?

Ви знаєте, що жодний шлюб не можна назвати типовим. Будьте певні, шлюбу Біллі Грема це стосується повною мірою. Читаючи про нього, ви знайдете багато такого, що стане корисним для вашої власної сім'ї.

Вона виросла на місії в Китаї. Її батько був пресвітеріанцем, лікарем за професією. На ніч в її сім'ї було прийнято читати класику і разом грати різні ігри.

Він виріс на молочній фермі в Північній Кароліні. Його батьки не дуже-то багато говорили про релігію. Бейсбол його цікавив значно більше, ніж уроки. І він, ймовірно, був упевнений у тому, що Достоевський грає за команду «Червоношкірих» з Цинциннаті.

В її сім'ї жінки завжди відкрито висловлювали свою думку, а в ньо-

го вдома говорили чоловіки, останнє слово завжди було за ними. Підлітком вона мріяла стати місіонером у якомусь усамітненому місці в Тибеті. Він мріяв стояти на першому місці в старшій лізі, з порцією жувального тютюну за щокою.

Біллі та Рут Грем стали легендою. Протягом трьох десятиліть він був найвідомішим чоловіком в Америці. Він проповідував ста мільйонам людей особисто і набагато більшій аудиторії по радіо та телебаченню. Він відвідував президентів, прем'єр-міністрів, королів, не говорячи вже про керівників корпорацій і фінансових магнатів. Все, що він пише, гарантовано стає бестселером.

«На початку нашого шлюбу, — згадує Рут, — один дуже мудрий чоловік сказав мені, що якщо двоє людей у всьому згодні, то один з них зайвий».

Біллі та Рут Грем не були у всьому згодні. Вона визнає: «Життя в домі Біллі Грема — зовсім не безперервна насолода». Рут Грем доводилося не так вже й легко — бо ж її чоловік-проповідник їде з дому

іноді на декілька місяців. Але сама вона ставилася до цього так: «Хоча в нас і незвичне сімейне життя, але воно дуже цікаве і наповнене подіями». Ключем до розуміння їхнього щастя є улюблена приказка Рут: «Щасливий шлюб — це союз двох людей, які уміють прощати». Другий ключ — це почуття гумору, яким, безумовно, були наділені і Біллі, і Рут. «Якщо ви не приймаєте все надміру серйозно, — казала Рут, — суперечки можуть стати джерелом веселощів».

Вони познайомилися, коли були студентами коледжу Уїтон (Іллінойс), у 1940 році. Вона навчалася на другому курсі, їй було тоді двадцять років. Він тільки-но вступив туди, але був майже на два роки старшим від неї. Це був уже третій коледж, в якому він навчався. Але його все одно знову зачислили тільки на перший курс. Жителі Середнього Заходу ледве розуміли північнокаролінську говірку Біллі, а сам він заледве адаптувався до тамтешньої сирі погоди. Іллінойс здавався йому закордоном. Він навіть думав залишити і цей коледж. Але перш, ніж встиг задуматися про це

серйозно, він зустрів брюнетку з карими очима, яка приїхала з Китаю. Хоча він і видався Рут трохи дивним, схоже, вона полюбила його після першої ж зустрічі.

Біллі також божеволів від неї, незважаючи на нещодавнє рішення ніколи не квапити подій з дівчатами. Після першого побачення він написав матері листа, в якому говорив, що «неможливо уявити собі більш прекрасну та милу людину». А Рут тим часом піднялася у свою кімнату й «сказала Господу, що якщо б їй можна було провести решту часу, служачи Йому разом з Біллом, то це було б для неї найбільшим щастям».

Дім, у якому виросла Рут, був домом освічених місіонерів, повним різноманітних книг — від детективів до класики, — і в ньому велися дуже цікаві біблійні дискусії. Те, що вивчення Біблії може бути дуже цікавим, стало девізом Рут. Вечорами у їхньому домі читали класику, грали в слова чи у флінч. Щонеділі батьки влаштовували вікторини з Біблії, і діти прагнули якнайкраще знати Писання.

Своє почуття гумору вона, ймовірно, успадкувала від батька. «Він міг знайти привід для жарту в будь-якій ситуації», — говорила Рут. Мама Рут завжди дуже піклувалася про те, щоб діти добре виглядали. Частиною філософії матері було таке твердження: «Не турбуватися про свою зовнішність — значить протистояти жіночій природі».

Поїхати з батьківського дому було для Рут важким випробуванням, але у вісімнадцятирічному віці вона вирушила у Сполучені Штати, в коледж Уїтон, де основною її спеціальністю мали стати біблійні дослідження, а додатковою — мистецтво. Біблія завжди була дуже важливою для Рут (її чоловік і тепер вважає, що вона знала Біблію краще від нього).

Білл (вона ніколи не називала його Біллі) вдався надміру серйозним. Їй подобалося, що він знає, чого хоче. Але Рут здавалося, що те, чого він добивається, не приносить йому жодної радості. Коли вперше вона почула, як він проповідує, то це не справило на неї жодного враження.

Рут знічували його різкі жести. Крім того, в нього був дуже гучний голос. Найбільшою загрозою їхнім стосункам стало її бажання їхати місіонером в Тибет. Вона говорила про це з сестрою Розою, яка також навчалася в Уїтоні. Але та відповіла їй: «Ти думаєш, що Господь хоче привести тебе в Тибет, але, можливо, Він хотів привести тебе сюди, щоб ти зустрілася з Біллі».

Та Рут все ще не була впевнена. Вона продовжувала сумніватися навіть після заручин, які відбулися влітку 1941 року. Вона намагалася вмовити Біллі їхати разом з нею на Тибет. Він обіцяв помолитися про це і пізніше сказав, що «ніщо не свідчить йому про те, що це необхідно». Нарешті Біллі сформулював так своє ставлення до її планів: «Якщо ти віриш, що нам з тобою допоміг зустрітися Бог, і якщо ти віриш, що чоловік — глава своєї дружини, то просто йди за мною...»

Біллі та Рут одружилися в Монтриті, в пресвітеріанському центрі, розташованому в гористому районі Північної Кароліни, в серпні 1943 року, через два місяці після того, як Біллі закінчив коледж. Біограф Джон Поллок так відгукується про вплив, який здійснила Рут на Біллі: «Рут більше, ніж будь-хто інший розширила його кругозір. Вона була людиною освіченою, багато подорожувала, любила літературу та мистецтво. Вона не дала перерости його серйозності в театральну урочистість і не дала погаснути в ньому веселій юнацькій іскорці. Крім того, Рут та її сім'я, де всі були переконаними пресвітеріанами, показали Біллі Грему, що віра, яка базується на Писанні, трохи по-різному тлумачиться в різних деномінаціях і що істина лежить десь посередині».

Їм обом було нелегко звикати до спільного життя. Через багато років Біллі говорив в інтерв'ю одному з журналів: «Це були складні часи, нам доводилося пристосовуватися до нового способу життя і один до одного». Рут було нелегко після життя в університетському містечку, де вона вивчала мистецтво, літературу та Біблію, почати життя, сповнене домашніх клопотів. Вона не дуже добре готувала. Це не сто-

сувалося хіба що китайських страв, які «готуються з великою кількістю часнику, але Біллі не любить часнику». Крім того, треба було ще мити посуд. «Я не люблю мити посуду. В цьому занятті немає нічого творчого, не відчувається жодної перспективи», — казала Рут. Ще коли вона навчалася у школі, хтось подарував їй декоративну тарілку з надписом: «Слав Бога, молись і наполегливо трудися». Вона повісила її над мийкою, де ця тарілка висить і дотепер.

Звичайно ж, були й інші труднощі. Вона не могла звикнути до того, що у Біллі на столі завжди панує безлад. Їй було складно змиритися з його звичкою, витерши руки, вішати рушник на двері. Але такі маленькі труднощі є в кожному шлюбі. Біллі зізнається: «Наші сім'ї були такими різними, і ось виявилось, що ми в одній сім'ї — своїй власній. Це було нелегко, і не лише через різницю в характерах». Рут, згадуючи про перші роки шлюбу, казала: «Щасливі шлюби ніколи не виникають самі собою. Вони завжди — результат наполегливої праці». Іноді їм доводилося дуже наполегливо працювати.

Спочатку Біллі було дуже складно змусити себе радитися з дружиною. Але згодом, коли він зумів оцінити тверезість її суджень, це стало відбуватися якось саме собою. Через п'ять років шлюбу Біллі не приймав жодного значного рішення, не порадившись з Рут. Саме вона запропонувала назву для його радіопередачі: «Час рішення». Саме вона переконала його повністю віддатися справі проповіді. Саме вона виконала більшу частину підготовчої роботи для його книги «Мир з Богом», першої його книги, яка стала бестселером. А коли була створена асоціація проповідників Біллі Грема, Біллі запропонував їй стати одним з п'яти членів ради директорів (і вона прийняла його пропозицію).

Біллі завжди любив подорожувати й ніколи не втрачав можливості розповісти людям про Христа. Але це означало, що він проводив три четверті всього часу поза домом. Для Рут життя в місті-сателіті Чикаго далеко від сім'ї, в розлуці з чоловіком стало суворим випро-

буванням. Рут розуміла, що її чоловіку дано талант проповідника і що цей талант вимагає від нього частих і довгих відлучок. Розуміла вона й те, що Біллі дуже складно відмовитися, коли його запрошують виступити з проповіддю. І вона нічого не могла з цим зробити. Вона просто спакувала свої чемодани й переїхала в Північну Кароліну, де жили її батьки, котрі до того часу вже повернулися з Китаю. «Я зрозуміла, що так все й буде про-

бували один для одного і дуже цінували один одного.

З народженням дітей (Вірджинії в 1945 році, Енн в 1948 році, Рут, яку частіше називають Банні, в 1950 році, Вільяма Френкліна в 1952 році та Нельсона Едмона в 1958 році) Рут стало складно часто супроводжувати чоловіка в його поїздках, навіть тоді, коли, завдяки розмаху його служіння, вони могли собі дозволити подорожувати всією сім'єю. Дідусь з бабусею допомагали вихо-

вжди знав, що Рут здатна дати його роботі точну і справедливую оцінку, і йому дуже бракувало її.

Під час тривалих подорожей Рут намагалася супроводжувати чоловіка хоча б протягом тижня. Але вона ніколи не залишала надовго своїх дітей. «Мати, як і Сам Господь, повинна особисто надавати допомогу тоді, коли в цьому є гостра необхідність». Та Рут все ж поїхала разом з Біллі, коли він у 1954 році вирушив у Великобританію. Це була друга поїздка Біллі в цю країну. Тоді він відмовився від яскравої уніформи організації «Молодь за Христа», яка вирізнялася яскравими шкарпетками та галстуками. Опираючись на досвід минулої поїздки, він попросив Рут не користуватися губною помадою, оскільки більшість віруючих в Лондоні не фарбували губ. Рут таке прохання не сподобалося. У своєму щоденнику вона написала про це так: «Біллі перестав бути служителем Божим і вирішив стати чоловіком-занудою. Він наказав мені стерти з губ помаду. Ми сильно посперечалися через це, але, зрештою, я підкорилася. Збираючи чемодани, він був дуже зайнятий, тож мені вдалося непомітно нафарбуватися знову». Пізніше Рут пояснила свій вчинок так: «Мені здається, що стати блідю міллю — не значить зробити щось важливе для Христа».

Поїздки по Великобританії 1954 і 1955 років виявилися дуже успішними. В Уемблі послухати американського проповідника збиралося від п'ятдесяти до вісімдесяти тисяч людей. І це — незважаючи на дощ, який тоді йшов безперервно. Але найбільшим випробуванням стали візити до членів королівської сім'ї. Рут написала додому: «Доводиться вислуховувати всі їхні титули і розглядати всі їхні дорожочності. А сама я при цьому в кофтині, зшитій власноруч, у якої погано працює застібка».

Під час британської подорожі Рут писала: «Я зовсім не придатна для навернення душ». Але щовечора вона бесідувала з тими, хто приходив до неї з надією на спасіння. Одним з тих, кому вона свідчила, був популярний кіноактор Джон Уїнміль, який згодом згадував: «Я

довжуватися, — пояснює вона, — і що вдома він уже практично не з'явиться. Я думаю, що у випадку, подібному до нашого, сім'я — це справа Господа, але чоловік повинен жити зі своєю дружиною там, де він знає, що вона буде щаслива». Вона так говорила про часті розлуки з Біллі: «До цього звикаєш. В такій ситуації найкраще для обох — намагатися весь час бути зайнятим». Рут писала в «Жіночому домашньому журналі»: «З самого початку я розуміла, що в його житті не буду займати найважливішого місця. На першому місці для нього завжди буде Христос. Зрозумівши і прийнявши це, я вирішила безліч неймовірно складних проблем. Тепер, бачачи, як він йде, я не відчуваю жалю, а, зустрічаючи його, завжди переживаю радість». Але в ті періоди, коли Біллі і Рут жили разом, вони дуже багато ро-

вувати дітей, і все ж Рут з багатьох причин жалкувала, що Біллі немає поруч. Їй було нелегко добитися від дітей послуху («я грала на них, як на ксилофоні», — згадує вона). Крім того, турботи, в які вона занурилася, не давали поживи для її активного живого розуму. «У витиранні мокрих носів, митті брудних черевиків та прибиранні немає нічого, що можна було б назвати насолодою для інтелекту. Але кожна мати зобов'язана усвідомити, що на це місце її поставив Господь».

Вдома Рут завжди тримала відкритою Біблію на особливому робочому столі. «Коли Біллі немає вдома, я завжди відкриваю Писання на книзі Притч. Вона надає набагато більше реальної допомоги, ніж десятки книг з психології».

В листах Біллі часто говорить: «Якби ти була тут, то я міг би обговорити з тобою цю проповідь». Він за-

не знав тоді, що це Рут Грем. Але перше, що спало мені на думку, це те, що люди, подібні до мене, уже давно б повернулися до християнства, якби зустрілися з такими привабливими християнами». Тим часом у Північній Кароліні друзі збирали кошти на будівництво нового дому для сім'ї Гремів. Туристи переповнювали двір їхнього дому на Ессемблі Драйв. Якось Рут була хвора і лежала в ліжку. І тут вона побачила, як чиєсь обличчя притулилося до вікна її спальні. Тоді Рут стала вирішувати питання про нове житло. Біограф Джон Поллок пише: «Вона об'їздила всі околиці, скупляючи дошки старих будівель та цеглу з закинутих споруд, щоб побудувати саме те, про що мріяла... Будинок виглядав так, ніби був побудований сотню років тому. І навіть огорожа спеціально була підібрана так, щоб відповідати загальному вигляду».

З 1955 року цей дім у горах служив Біллі тихим пристановищем. Рут називала це місце «орлиним гніздом». Там їм завжди допомагали віруючі та доброзичливі люди — як по дому, так і з дітьми. Кожен з них був дорогий Гремам, і кожен з них багато зробив для виховання їхніх дітей. В домі було п'ятеро дітей і багато домашніх тварин, тому Рут називала дім «Ноевим ковчегом щасливого стовпотворіння». Але коли Білл від'їжджав, той факт, що Рут залишалася з дітьми у віддаленому гірському районі, аж ніяк не полегшував їй життя. В молодості вона часто лягала спати з «його старою заношеною спортивною курткою», так скучала за ним. Окрім батьків, у неї не було майже нікого, з ким вона могла поділитися своїми тривогами, і це ускладнювало ситуацію. Її донька Банні каже: «Не знаю, чи можна сказати, що у мами є близькі друзі. Вона не зовсім покладається на друзів. Найкращий її друг — Господь».

Коли Біллі Грем став національною знаменитістю, президенти часто шукали його прихильності, його поради, а також враховували і його вплив на виборців. Дружина була завжди проти, щоб її чоловік втручався у політику. Але далеко від вогнів рампи, візитів до президентів та королівських осіб Біллі та Рут дуже

турбувалися про виховання дітей. Біллі розумів, що в його дітей створюються психологічні проблеми через те, що він майже ніколи не буває вдома. Але й при спілкуванні дітям було складно душевно зблизитися з ним через певну замкненість його характеру. Рут молилася за це, а потім попросила Біллі довірити їй дисципліну, щоб не відкладати вирішення серйозних проблем до його повернення. Інакше з часом діти почали б зі страхом чекати, коли повернеться батько. Поступово їй вдалося налагодити в сім'ї дружні та теплі стосунки.

Найбільше проблем було з їхнім старшим сином — четвертою дитиною в сім'ї. «Він потрапляв у всі мислимі й немислимі неприємності», — згадує Біллі. Його спосіб життя дуже хвилював батьків, але вони намагалися не допускати розриву стосунків з ним. І з часом син повернувся до Господа і почав брати участь в християнському служінні. Але, згадуючи важкі дні, Біллі каже: «Тоді ми обов'язково обіймали один одного при кожній зустрічі. Любов треба зберігати будь-якою ціною. Тому що, пройшовши через складний період, наші діти зберігають її у своїх серцях. Коли Френклін зумів подолати всі свої труднощі, нам не довелося наново вибудовувати наші стосунки: вони були незмінними».

Союз Біллі та Рут ставав дедалі міцнішим з кожним роком. Їхня донька Банні каже, що жодного разу не чула, щоб хтось з них сказав якесь різке слово на адресу іншого. Рут зауважувала: «За всі ці роки в нас просто не було можливості по-справжньому стомитися один від одного. Думаю, що вся справа в цьому». Жарти та піддражнювання — частина їхнього стилю спілкування, але в стиль спілкування входить і обговорення серйозних питань. Приклади, які Біллі Грем приводить у своїх проповідях, нерідко беруться з книг, які прочитала його дружина. «Ви знаєте, Рут — дуже начитана людина, — сказав він одного разу, — здається, вона знає все про все». Небагато чоловіків так прихильно відгукуються про своїх жінок. Біллі — людина дуже вихована і стримана, навіть з Рут, з часом став більш розкутим щодо вираження

емоцій. «З якоїсь причини, — говорить сестра Біллі, — з віком він став набагато відкритішою людиною». Це помічають й інші члени родини.

Очевидно, що Рут — не стандартна дружина проповідника. В її концепції шлюбу дружина не перебуває у безпосередньому підпорядкуванні у чоловіка, це скоріше трикутник, вершина якого — Бог, а чоловік та дружина перебувають в його основі. «У чоловіка, — казала вона, — є право вищого авторитету, на ньому лежать і особливі обов'язки. Але шлюб характеризується скоріше взаємним підкоренням, ніж підкоренням дружини чоловіку». Погляди Біллі на це питання не повністю співпадають з думкою Рут. Цитуючи книгу Буття: «...І буде він панувати над тобою», — Біллі говорить, що «нічого відтоді не змінилося... Дружина мусить пристосуватися до того світу, який створює її чоловік». В сім'ї ж Гремів проглядаються обидві концепції. Рут, безумовно, пристосовувалася до світу, який створив її чоловік, а не противилася. Але в Рут такий характер, з яким не рахуватися неможливо, тому в домі часто можна було прослідкувати і взаємне підкорення.

Вони прийшли з двох різних світів. Вони жили в двох різних світах. Але разом створили щось таке, що несло благословення тому світу, в якому живемо всі ми. Активне життя Біллі виражалось в роботі з великими масами людей. Рут говорила: «Мені не подобаються сцени». Вона надавала перевагу книгам, і часто в неї під рукою було їх чотири: «Одна, щоб підтримувати. Одна, щоб розслабитися. Одна для інформації. А ще одна — для бесіди». Рут додає: «І я дуже люблю природу. Я люблю спів птахів. Але понад усе я люблю слухати тишу». Одного разу Рут попросили поговорити з молододу жінкою про те, чи варто їй брати шлюб. Рут сказала їй: «Не чекай від чоловіка того, на що здатен тільки Ісус. Не чекай від нього тої турботи, радості, миру та любові, яку може дати тобі тільки Сам Бог».

**З книги Вільяма Дж. Петерсона
«25 удивительных браков»**

Місіонерськими стежками

УКРАЇНСЬКИЙ ДОТИК ДО ЯПОНІЇ

Надія ЦВІЛЮК, 25 років, перший український місіонер в Японії: «Ми знаємо про Японію як про багату країну, яка попереду всіх у науці, техніці, медицині. Найкращі автомобілі, найсучасніші роботи, найшвидші поїзди... Але чомусь ми не чуємо про християн із Японії. Православні, католицькі та протестантські церкви разом узяті там становлять лише 1% від усього населення. Разом з матеріальним процвітанням в країні великий духовний занепад. При цьому місіонери туди практично не їдуть...»

Дитяча мрія

Я народилася в Росії, у Владивостоці, та коріння маю українське і вважаю себе українкою. Тепер живу в Києві, належу до церкви «Блага Вістка». Мені було майже 8 років, коли мама почала відвідувати богослужіння. Рідний батько покинув нас, ми жили утрюх (я, мама та молодша сестричка). Уже в церкві мама вийшла заміж за чоловіка, який змінив нам тата. Разом з батьками я відвідувала церкву, в 11 років, пам'ятаю, навіть перемогла в конкурсі на знання Біблії серед випускників біблійної школи. Проте десь у 17 років настав час, коли усвідомила, що можу і не слухатися батьків. У мене вже були друзі з гріховним стилем життя. Я стояла перед вибором. Близько півроку в мені йшла напружена боротьба.

У принципі, я можу себе назвати «дитиною віруючих батьків». Сьогодні розумію, чому діти багатьох християн, навіть служителів, ідуть у світ. Найперше, важлива батьківська молитва за дітей – без неї дуже важко прийняти рішення. Мама, ніби передбачаючи той момент, коли переді мною буде непростий вибір, на колінах вимолювала мене. Друге — дуже важливо мати справжніх віруючих друзів. Інакше диявол обов'язково пошле своїх «друзів». А коли ти бачиш, як твої однолітки щиро люблять Бога, — це дуже сильно впливає, сильніше за настанови батьків. І коли Господь послав у мою долю віруючих друзів, я почала з ними їздити по таборах, брати участь у служінні. Побачила, яке цікаве життя християн і як багато я втрачаю. Зрештою, сказала: «Буду все життя служити Богові!»

Ще з дитинства я мріяла їздити по всьому світу й співати про Ісуса Христа. І практично з 15 років почалася моя місіонерська діяльність. Разом із мамою я брала участь в служінні християнської мобільної клініки від фонду «Hope in Action»

(«Надія в дії»). Мама їздила як лікар, спочатку я допомагала їй приймати хворих, згодом долучилася до проведення дитячих заходів. Мені це дуже подобалося. У 17 років, після прийняття твердого рішення, я вирішила утвердитися у Бозі й вступила в біблійну семінарію при нашій церкві. Після здобуття бакалавра богослов'я мене стали залучати до душеопікунської праці під час виїздів клініки. Бувало, за день до 10 чоловік запрошували Ісуса Христа у своє серце, — це приносило мені неймовірну радість і щастя! Казала: «Господи, хочу це робити все життя!»

Японія. Початок

У тому ж 2006 році, коли мені ще було 17, ансамбль із нашої музичної школи, у якому я співала, запросили на місяць до Японії. Ця поїздка ніяк не була пов'язана із церквою, а приурочувалася до 20-річчя чорнобильської трагедії. До того Японія не викликала в мене особливої цікавості. Повернувшись додому, я почала вивчати історію, культуру Японії і дізналася, що там дуже мало християн — лише 1% від усього населення. І це — православні, католицькі та протестантські церкви разом узяті. При цьому, як я довідалася, місіонери туди практично не їдуть. Відтоді у серці з'явилася незрозуміла любов до цієї країни: «Господи, я готова там працювати! Якщо ніхто не хоче їхати, то я хочу!»

У мене не було ніяких зв'язків або знайомств у Японії. Як туди добратися? Як знайти там церкви? Зустрічала місіонерів з Кореї, США, інших країн, а на Японію ніяк не могла вийти. Але продовжувала вірити й молитися. Батьки не дуже схвалювали мої наміри, але усі друзі, рідні

знали про цю мрію. Йшов час. Коли минає рік, два — ще можна вірити, та після восьми років чекання віра мимоволі гасне...

Божественна зустріч

Якось мені потрібно було терміново приїхати до бабусі в селище Калинівку Вінницької області. Це була незапланована поїздка. У селищі багато протестантських церков — п'ятидесятницька, баптистська, харизматична, адвентист-

ська. Звичайно, найлогічніше для мене було піти на богослужіння до п'ятидесятницької церкви. Просто я не знала, де вона знаходиться. А якраз біля вокзалу стояла баптистська церква. Хоча я не мала там ніяких знайомих, але подумала: «Яка різниця? Головне — присвятити день для Господа!» От, сиджу в зібранні, раптом виходить пастор і оголошує: «Уперше в історії нашої церкви маємо гостей із далекої Японії», і надає слово пастору Кенічі Гото. Я не могла повірити своїм вухам! Прийшов день, про який я молилася сім років. Перший японський християнин! Я не могла пропустити цієї нагоди, усе служіння дивилася на годинник, навіть не чула проповіді, лише одна думка: швидше б підійти до нього і познайомитися!

Моя розповідь дуже здивувала Кенічі Гото. Він сказав: «Звичайно,

наша країна дуже потребує місіонерів, але я не міг навіть подумати, що вони приїдуть з України. Ми думали — це до вас потрібно їхати...» Ми обмінялися контактами, він звів мене із японськими церквами, через кілька місяців я отримала запрошення.

Це було чудо. Яким чином пастор, який летів із Японії в Австрію, маючи Україну просто як проміжний пункт, опинився не в Києві чи якомусь великому місті, а в Калинівці, куди я теж приїхала майже випад-

посилає по двоє, тому я теж взяла із собою подружку — Каріну Крісман із нашої церкви, яка дуже добре володіє англійською мовою. Матеріально нас підтримали церкви — і моя рідна, і ті общини, які знали мене по мобільній клініці, багато братів та сестер...

Японія прийняла дуже гостинно. Звичайно, для віруючих було несподіваним, що місіонери приїхали саме з України. В країні існують майже всі ті ж конфесії, що й в Україні. Але

общинах. Наше служіння полягало передусім у спілкуванні. Крім того, роздавали газети із запрошеннями до церкви або розкладали в поштові скриньки.

Скеля самовбивць

З метою євангелізації ми також відвідували деякі особливі місця. Наприклад, під Мікуні, на заході Японії, є скелі, які називаються Тоджимбо. Вони відомі не лише як туристична точка, а і як місце самовбивць. З різних країв Японії туди приїжджають люди, щоб покінчити з життям.

Є спеціальна соціальна служба, яка там працює, щоб запобігати суїцидам. Вони навчилися безпомилково відрізняти звичайних туристів від потенційних самогубць. Наприклад, якщо людина з іншого кінця Японії, без речей, із білетом в один кінець — це перший тривожний сигнал. Зазвичай кидаються зі скель ввечері. Соціальні працівники, серед яких багато віруючих, з біноклями вистежують таких і намагаються зупинити. За останні п'ять років більше 300 чоловік врятували. Я зустрічала врятованих, які згодом стали віруючими, закінчили біблійні школи (здебільшого навчаються в Пд. Кореї), і самі стали волонтерами. Та все ж за 2013 рік на Тоджимбо сталося 13 суїцидів. Ми молилися про зруйнування цих проклять, про збереження людських душ, про волонтерів, які там служать.

А взагалі таких місць в країні дуже багато. Наприклад, ще одне з відомих — гора Фуджі. Там є ліс, у якому люди вішаються. Японія займає одне з перших місць у світі по кількості самогубств, в середньому — три за годину, 36 тис. за рік. Основні причини за статистикою: втрата роботи (японці — великі трудоголіки, коли їх звільняють, життя ніби втрачає сенс), провал під час вступу до вузу (не вивчився — отже й не матимеш роботи), нещасливе кохання або розпад сім'ї.

Після цунамі

Японці — дуже делікатна нація. Там не проходять такі методи євангелізації, як в Україні. Наприклад, не можна просто так заговорити з людиною на вулиці. Вони не терп-

Місто Тохоку, яке постраждало від цунамі 2011 року. Зустріч з жителями тимчасового поселення

ково? Очевидно, що це була божественна зустріч. Коли батьки дізналися, як усе сталося, вони сказали: «Це Боже чудо, ми не можемо тобі заборонити!»

Дуже важливо, коли батьки підтримують бачення дітей, навіть якщо воно не збігається з їхнім баченням. Моя мама завжди думала, що я буду стоматологом і житиму в сусідньому будинку. Але в мене більш творча натура, зокрема я пишу та виконую пісні. Закінчила Київський університет культури і мистецтв Поплавського. Батьки хоча і висловлювали свої побажання, але ніколи не тиснули. І тепер я їм вдячна за підтримку у цих поїздках.

В Японію з місією

Отже, моя перша місіонерська поїздка в Японію відбулася цієї весни — з 15 квітня до 4 червня. Ісус

стихийне лихо, яке сталося в березні 2011 року, посприяло об'єднанню церков, між якими до того були певні конфлікти. Тепер вони навіть діляться на братерства. Також стерлася неприязнь між конфесіями. Кажуть: «Нас і так мало... Якщо ще будемо ділитися — взагалі нічого не залишиться».

За цих два місяці ми відвідали міста Тояма, Фукуї, Мікуні, Кіото, Нагасакі, Іто, Тохоку (яке особливо постраждало від цунамі) та Токіо. Найбільша церква, у якій ми були, налічує, мабуть, чоловік 300. Це так звана «гавайська» — у Токіо. Її відкрили місіонери з Гавайських островів. Багато общин зовсім маленьких, по 10 чоловік. Та й з тих десяти є такі, що роками ходять на служіння, але ще не прийняли Христа.

Ми побули приблизно по тижню в перелічених містах, служили в

лять тиску. Кожен живе у своєму особистому маленькому світі, наче в кокони. Туди не пускають будь-кого. Навіть своїх рідних не завжди пускають. Якщо станеш їм проповідувати, можуть хіба що з ввічливості послухати, але абсолютно нічого не приймуть. Тому з ними потрібно дуже довго спілкуватися, дружити, аби почали відкриватися. Разом з тим жодної агресії, неприязні до християнства там немає. Між релігіями панує дружба й мир. Згідно з одним із опитувань, до християнства більшість людей ставляться навіть прихильно.

Ми були на територіях, які постраждали від цунамі. Там, звичайно, усе чисто, прибрано, уже немає колишньої розрухи. Але лишилися травми душевні.

Для постраждалих збудовані тимчасові будиночки, їх відвідують християни. Ми зустрічалися з жінками, які втратили своїх рідних, спілкувалися, втішали, служили їм. І там я побачила, як руйнується оцей бар'єр в менталітеті.

В Японії взагалі не прийнято доторкатися до незнайомих людей. Коли, прощаючись, обіймала цих жінок (пояснюючи, що в Україні — це символ довіри, любові, близькості), вони спочатку розгублено реагували на незвичну для їхньої культури ніжність. А потім ніби щось проривалося — вони обіймали у відповідь і починали ридати. Насправді їм цього не вистачає. Так, навіть через дотик Господь являв Свою любов. Вони дякували нам за принесену їм надію в Ісусі Христі.

Буддистський монах

При багатьох церквах там є курси англійської мови (за символічну плату), на які запрошують усіх бажаючих. Японцям дуже подобається вивчення мов, і вони охоче приходять. Майже всі віруючі, з якими я спілкувалася, дізналися про Христа і прийшли до церкви саме через подібні курси. Тому там потрібні місіонери якраз із добрим знанням англійської.

Якось під час перебування в Нагасакі ми (з місцевою сестрою, яка була нашим провідником) потрапили під сильний дощ, змокли до нитки, навіть у взутті хлюпала вода. І ось

прибігли на зупинку, стоїмо, чекаємо на трамвай. Раптом мені приходить думка: «Що нам уже втрачати? Ідемо пішки!» І хоча трамвай якраз під'їхав, ми в нього не сіли. А по дорозі нам трапився буддистський храм — ворота відчинені, на землі лежить чоловік і стогне, тіло зводять судоми. Ми підбігли й стали молитися за нього. Потім приїхала «швидка»; його уже клали на носі, коли я сказала сестрі-японці: «Нахилися до нього й скажи, що Ісус може допомогти. Хай покличе ім'я Христа!» Вона це зробила. У цей момент лікарі відхилили дощовик, який приховував обличчя, і ми побачили, що це — буддистський монах.

Потім я попросила пастора місцевої церкви продовжити спілкування з цим чоловіком. А вже в Україні отримала листа, де пастор розповідає, що Хіроши (так звуть монаха) вже вдома. Він пам'ятає нас і нашу молитву, і відтоді між ними зав'язалися добрі стосунки.

Країна супертехнологій

Тепер моя мета така. Найперше — максимально донести, де тільки зможу, потребу Японії в місіонерах. На 128 млн. її населення приходить лише 2 тис. місіонерів. На одного місіонера — 64 тис. японців. В Україні поки жодна місія цим не займається. А там є всі умови. При церквах облаштовані цілі апартаменти для проживання місіонерів. Тільки приїжджайте — і служіть!

Друга мета — привернути молитовну увагу до Японії. Сьогодні моляться за Африку, Індію... Японія теж дуже потребує молитов. Там дуже багато окультизму, проклять, ідолопоклонства, які потрібно руйнувати. А хто не може поїхати, не має часу молитися — хай допоможе фінансово.

І третя ціль — знову їхати служити. Моя наступна поїздка призначена на жовтень. А наступного року мене приймуть в ряди міжнародної місії «OMInternational», яка має допомогти з оформленням місіонерської візи. Також вивчаю мови, хоча в Україні це робити важко.

Ми знаємо про Японію як про багату країну, яка попереду всіх у науці, техніці, медицині. Найкращі автомобілі, найсучасніші роботи, най-

швидші поїзди. Але чомусь ми не чуємо про християн із Японії. Разом із матеріальним процвітанням — там величезний духовний занепад.

Нас не хотіли відпускати, навіть плакали. У багатьох церквах люди казали: «Здавалося б, ви пробули всього тиждень, але ніби запалили в нас новий вогонь! І ваш чудесний приїзд зміцнив нас у тому, що Бог про нас не забув!» Запрошували, хто може приїхати хоча б на кілька місяців, років або й на все життя. Коли, я від'їжджала, церкви просили передати, що вони моляться за нас в цей непростий час. А також просили молитися за духовне пробудження їхньої країни.

Відчути покликання

Пам'ятаю, якими нестерпними були ці 8 років чекання. Будь-які речі, зображення, пов'язані з Японією — перевертали щось у серці. Горіло невимовне прагнення — бути там.

Тепер моє серце заспокоїлося. Задовільнилося те бажання, яке роками не давало спокою. Приїхавши, чітко розуміла, що я тут не турист, мене не тягнуло подивитися на місцеві визначні місця. Лише одна мета — достукатися до людських сердець. І я хочу служити до останнього подиху. Хочу побачити Японію християнською країною! Хай настільки, наскільки вона є прикладом у матеріальному житті, стане прикладом для усього світу в прямованні за Богом.

Якщо у вас із голови не виходить якась країна, місто, місцевість, якщо вам болить якась проблематика — це Боже покликання. Господь дає бажання, любов до людей. І якщо Він кличе — це, як правило, стосується спасіння душ, тому дуже відповідальне. Не чекайте особливих умов, не шукайте відмовок. Я вірю, коли Бог дає працю, Він забезпечить і всім потрібним.

Якщо ж не відгукнетеся, можливо, ви не втратите спасіння, можливо, Бог не стане вас менше любити, але хіба зможете стати посправжньому щасливими? Спішіть послужити! Діліться тим, що маєте в серці!

Більше інформації:
hope-for-east.tumblr.com

Віктор ШЕВЧУК: Найактуальніше завдання Церкви — передати віру власним дітям і внукам

Віктор Андрійович ШЕВЧУК народився 1952 року в с. Башлики Ківерцівського району Волинської області. Закінчив Національний технічний університет України «КПІ» за спеціальністю інженер-механік. Захистив ступінь кандидата технічних наук і працював доцентом цього університету. У 1982 році став членом церкви. Закінчив Євангельську теологічну семінарію. У 1991-1992-х роках працював у Союзі церков ХВЕ, з 1992 до 1999 — в місії «Кожен дім для Христа». З 1999 до 2001 очолював КБІ, з 2002 до 2005 був директором коледжу «Святого Якова». З 2006 року — декан Київської богословської семінарії «Благодать та істина». З 1996 — пастор церкви «Християнська надія», м. Київ.

— Які спогади залишилися у вас про сім'ю, у якій виростали? Як вона вплинула на вашу особистість?

— Я виростав у сім'ї, де мама була віруючою, а тато ні. Жили ми на Волині, в Башликах. Всього було семеро дітей, тому матеріальне становище було непростим. Тато працював столяром, мама доглядала дітей. Попри те, що навчання було пов'язане із значними витратами, коли я виріс, тато сказав: «Вчися, сину, скільки можеш. Я постараюся тебе якось підтримати». Це була велика жертва з боку батьків. Метою їхнього життя було підняти дітей. Це передалося й мені. Створюючи сім'ю, я усвідомлював, що пріоритетними будуть не мої бажання, а потреби моїх дітей.

— Ви людина освіти, маєте як світську, так і богословську ступінь. Це бажання навчатися у вас з'явилося ще в дитинстві?

— Школу я закінчив із золотою медаллю. Мріяв мати вищу освіту. І батьки мене на це орієнтували. Але в науку потрапив майже випадково, або, можна сказати, з матеріальної скрути. Підробляючи на кафедрі, я отримував додаткових 35 карбованців до стипендії. Таким чином міг жити без підтримки батьків. Після закінчення аспірантури пішов працювати в конструкторське бюро. Згодом захистив дисертацію і став викла-

дачем в політехнічному інституті. З 1990 року, відтоді як розпався Радянський Союз, я працюю в християнській освіті, хоча напівставки продовжував викладати в політехнічному інституті до виходу на пенсію.

— Чи можете ви назвати сферу, в якій працюєте, своїм покликанням, життєвим призначенням?

— Коли багато років добросовісно робиш певну справу, то стаєш спеціалістом. А коли стаєш спеціалістом, праця тобі починає подобатися. Часто кажуть, що, перш ніж обрати професію, треба оцінити свої здібності, схильності й таке інше. Але 80, а то й усі 90 відсотків успіху кожної справи — праця. Я от ніколи не думав, що стану інженером-механіком. Їхав вступати в сільськогосподарську академію на лісове господарство, а зрештою (через проблеми зі здоров'ям) вступив у політехнічний інститут на інженера-конструктора. Якихось особливих ілюзій чи мрій щодо майбутньої роботи не було. Але для життя потрібна стипендія, тому старався навчатися відповідально. Коли ж набув певних навиків та вмінь, ця спеціальність почала мені подобатися. Згодом з'явилися мої статті, авторські свідоцтва (їх у мене 10), ідеї, які впровадили у виробництво. Вважаю, передусім, слід працювати добросовісно. А коли станеш професіоналом, прийде задоволення і втіха від результатів роботи. Тому — менше ілюзій, а більше праці!

— Коли почалося ваше служіння в церкві?

— У 30 років я навернувся до Бога і став членом церкви. Хоча з дитинства ходив на зібрання, та, навчаючись у Києві, перестав. Був і не в церкві, і не в світі. Та по молитвах мами Господь беріг мене. До Бога я прийшов у 1982 році через хворобу. Але знайшов себе у служінні лише після розпаду СРСР. Старший єпископ об'єднання ХВЕ запропонував очолити місію. Я вагався, тому що не дуже любив адміністративної роботи. Але оскільки обіцяв служити Богові, а за 8 років ще не виконав обітниць, то не зміг відмовити.

У той час Союз ХВЕ тільки створювався, тому я займався не лише

місією, а й іншими справами, починаючи від завантаження літератури до реєстрації організацій, розмитнення і т.ін. Я не шкодую про той час, але, думаю, що ні я, ні керівництво ще не мали бачення, як використовувати наші знання й потенціал. Тоді я думав, що Богові можна служити тільки в церкві, і тому покинув свій проект в інституті, який би дав мені змогу через 2-3 роки захистити докторську дисертацію. Керівництво Союзу церков також було орієнтоване на будівництво церков. Ніхто ще не говорив про вплив на суспільство. Якби можна було повернути час, я рекомендував би здібним дітям з християнських сімей навчатися, ставати кандидатами, докторами наук — інтелігенцією. Бо саме вона формує світогляд нації. І не можна впливати на націю, не працюючи з інтелігенцією. Ми робимо багато доброї роботи: спасаємо алкоголіків, наркоманів. Але чому ж забули про студентів, викладачів, лікарів, академіків? Може, тому, що зручніше почуваємося на фоні людей, яких суспільство відкинуло. Аби працювати з інтелігенцією, нам самим треба стати інтелігенцією. Ми ж фактично втратили цих людей. І якщо вони навіть приходять у церкву, то переважно залишаються незадіяними.

— Як ви почали працювати в біблійній освіті?

— Два роки я пропрацював у канцелярії Союзу церков ХВЕ, потім у місії «Кожен дім для Христа». На початку 1999 року мені запропонували очолити КБІ, оскільки я працював доцентом у світському вузі, мав досвід викладацької та адміністративної роботи. Потім три роки був директором коледжу «Святого Якова». А з 2006 року працюю в семінарії «Благодать та істина». Не можу назвати себе теологом. Я не спеціаліст у цій сфері, я просто менеджер в освіті. Хоча й закінчив Євангельську теологічну семінарію, бо вважаю, що християнська інтелігенція повинна мати також і теологічну освіту. А наші діти, які здобувають біблійну освіту, повинні мати і світську.

— Як при всіх цих навантаженнях ви стали ще й пастором?

— Працюючи в місії, ми відкрили нову церкву. У 1991 році на запрошення Союзу ХВЕ американський проповідник Джеймс Робінсон провів в Києві велику євангелізацію. Три дні на стадіоні «Динамо» проходили служіння, співав хор африканських дітей, який приїхав разом з проповідником. Стадіон був заповнений. Багато людей вийшло наперед, щоб отримати християнську літературу (тоді ми роздали майже 100 тис. книг). Але в церкву на Кар'єрній (яка була тоді єдиною в Києві церквою нашого об'єднання), прийшло лише 10 чоловік... Тому, коли наступного разу мене попросили допомогти в організації подібного масштабного заходу, я сказав, що більше не хочу займатися концертами.

Натомість ми вирішили найняти окрему залу для богослужінь — люди з радянським менталітетом бояться йти в молитовний будинок. Провели євангелізацію в залі авіазаводу, прийшло близько 1000 чоловік. Потім найняли приміщення на станкозаводі. І почали працювати з тими людьми, що покалися. Валерій Решетинський, Сергій Озеруга і Пилип Савочка займалися душеопікунською роботою, на мені були адміністративні справи. Десь через рік у нас було близько 300 людей. Згодом на базі цієї общини почали створювати церкви в різних районах Києва. У той час мене й рукопоклали на пасторське служіння разом з іншими братами. І дотепер я є одним із пасторів церкви «Християнська надія».

— Чому до освіти часто буває навіть негативне ставлення?

— Причин декілька. Перша — тому, що ми з Радянського Союзу. І КДБістські настанови, які були спрямовані на стримування церкви, міцно вкоренилися в свідомості віруючих. Наприклад: пастор не повинен отримувати зарплати в церкві. А якщо він змушений забезпечити сім'ю, то як же зможе повноцінно працювати з людьми? Або: не треба віддавати десятину. А якщо церква не матиме коштів, то вона не зможе й ніяких заходів провести! Ще одна настанова: діяльність церкви не повинна виходити за її стіни. До цього переліку також відноситься думка,

що навчання непотрібне. КДБ чітко розуміло: якщо допустити християн до освіти, вони будуть впливати на свідомість багатьох людей і формувати світогляд держави. Всі ці настанови ще досі багатьма сприймаються як традиції, які потрібно зберігати й виконувати. В деяких церквах ці традиції важливіші за Слово Боже, яке безліч разів говорить, що потрібно здобувати освіту, мудрість — навіть «усім маєтком своїм».

Друга причина — низький рівень освіченості служителів. Якщо я сам не вчився, то як можу відчувати потребу в навчанні церкви?

Третя причина, якщо вже бути до кінця чесним, — матеріальна приземленість. Якось я запропонував одному братові вступити в інститут. Він запитав, яку я отримую зарплату. Я відповів, що чистими десь виходить 160 карбованців. Він каже: «Та я в Прибалтиці з бригадою можу 500 заробляти, то нащо мені ще 9 років, як ти, вчитися, щоб потім за це отримувати 160?» Тоді постає питання: чи справді ми, віруючі люди, усвідомлюємо, що на нас покладено Велике Доручення?

— Ці ж самі причини, напевно, зумовлюють і невелику задіяність віруючих у служінні?

— Знаєте, це не вина Церкви. Це вина її керівництва. Щоб людина була задіяна, її необхідно задіяти. Кожна людина, яка прийшла до Бога і щиро покалася, має бажання щось робити для Бога. Але в церкві немає системи залучення людей до духовної праці. Ми, служителі, спочатку не даємо людям роботи, а потім кажемо: «Ніхто нічого не робить!» Та якщо людина з дитинства ніколи нічого не робила, то у 20 років вже точно не захоче. Я знаю випадки, коли мами скаржаться на своїх синів, які позакінчували університети і сидять біля комп'ютерів, не шукаючи роботи. Я запитую в таких мам: «А ви раніше залучали їх до якоїсь праці?» — «Та я ж сама з усім справлялася...» Щось подібне і в церкві. Ми не задіюємо ні новонавернених людей, ні навіть власних дітей. І, зрештою, вони звикають до цього. Коли ж їх просять допомогти, це видається їм протиприродним.

Я вважаю, що не став християни-

ном до 30 років тільки тому, що ніхто в церкві мене не задіяв. Дорослі проводять служіння для себе. Вони не думають про те, як почуваються діти, чи це їх збудовує. Діти повні енергії. То доросла людина може просидіти дві години на місці... Тому ми повинні кардинально поміняти погляд на дитяче, підліткове служіння та й на церковні служіння взагалі. Інакше ми вимремо, як вимерли церкви в Європі, бо ми, на жаль, йдемо тим же шляхом, що й вони.

— Яке, на вашу думку, найактуальніше завдання для нинішньої церкви?

— Найактуальніше — передати віру власним дітям і внукам. Якщо ми цього не зробимо, то намарно топтали пороги... В Біблії сказано, що Бог обрав Авраама, аби той передав свою віру нащадкам. Це основне завдання. Йоганес Раймер, баптистський проповідник, емігрант з СРСР, зауважив, що 80% дітей емігрантів не залишається в церкві. Ми багато говоримо про євангелізацію, а втрачаємо власних дітей. Якщо хтось цьому не вірить, то проведіть добросовісну статистику і зауважите, що навіть серед тих дітей, які залишилися в церквах, дуже багато формальних, ненароджених згори християн.

— Як ваше одруження вплинуло на життя та служіння?

— Мені пощастило. Бог послав дружину, яка мене розуміла, бо вийшла заміж по любові. Коли вона прийшла до церкви, її серце загорілося щирою любов'ю до Господа. Вона не була проти, щоб я залишив більш високооплачувану роботу заради посвяти духовній праці. Вона була мені помічницею, і навіть народження дітей практично не обмежили мого служіння. Я цьому радів. Але тепер, оцінюючи минуле, вважаю, що помилявся, майже весь свій час віддаючи служінню. Дуже жалкую, що, коли підросли діти, не був поруч з ними. Вони не мали тієї любові й уваги з мого боку, яку повинні були мати. Якщо ми виконуємо певне служіння для Господа, то ніхто з нас не знімає обов'язків батька, чоловіка, голови сім'ї.

Служителі 1990-х стикнулися з ці-

єю проблемою, коли активно включилися в євангелізацію — і сім'я відійшла на другий план. Необхідно правильно розставляти пріоритети. Служіння безкінечне. Якби ми навіть працювали 24 години на добу, все одно не вирішили б усіх питань. А сім'я потребує належної уваги.

Попри те, що сім'я — це відповідальність і навантаження, все ж вважаю, що неможливо бути успішним служителем, якщо не маєш сім'ї. Звичайно, є окремі люди, обрані, щоб лишатися неодруженими, як апостол Павло. Але для більшості — сім'я просто необхідна. Тут ти вчишся, формуєшся, починаєш по-іншому дивитися на світ і людей.

— Зараз багато говорять про кризу батьківства. Чим, на вашу думку, вона зумовлена?

— Причин багато. Перша — це історичні обставини. Починаючи з часів монголо-татарського ярма, наші чоловіки постійно знищувалися. Особливих втрат Україна зазнала в XX столітті: дві світові війни, революція, репресії, голодомор. І страждала переважно чоловіча частина. Тому наші діди та батьки вирости, практично не бачивши власних батьків. Справжній лідер не може вирости, не бачачи перед собою лідера. Навіть Христос прийшов на цю землю, щоб показати особистий приклад. Люди вчаться, наслідуючи, і вони повинні мати зразок для наслідування.

По-друге, радянська влада планомірно знищувала сім'ю. Акцент робився на те, що дітей має виховувати держава. Також жінки ще іноді беруть на себе ці зобов'язання, хоча при Сталіні жінок змушували виходити на роботу, коли дитині виповнялося два місяці. І хочемо чи не хочемо, ця тенденція міцно вкоренилася в нашій свідомості: дітей має виховувати школа, церква і т. д. Та якщо немає батьківського бачення, батьківської настанови й батьківського контролю, ладу в сім'ї не буде. Є мами, які зайняли місце тата. Батько буває просто «зарплатоносієм», але аж ніяк не головою сім'ї. А діти згодом, беручи за зразок стосунки батьків, створюють власні сім'ї. Тому в нашому суспільстві стає дедалі більше «альфонсів», я це ба-

чу і серед світської, і серед християнської молоді. Коли хлопці не хочуть на себе брати ніякої відповідальності і, одружуючись, просто міняють маму старшу на «маму» молодшу.

— На вашу думку, з чого варто починати будівництво сім'ї?

— З усвідомлення мети. Більшість молодих людей одружуються на основі емоцій. А сім'я — це не тільки почуття чи задоволення бажань, це передусім праця, і праця нелегка, це проблеми, це жертва. І потрібно знати, ради чого ми йдемо на цю жертву.

Створюючи сім'ю, Бог поставив декілька цілей. Перша — продовження людського роду. Друга — щоб людина не була самотньою. Третя — радість, насолода, задоволення. Ну й, звичайно, сім'я потрібна для того, щоб людина навчилася любити свого ближнього, жертвувати собою, враховувати чужі інтереси, турбуватися про інших і, зрештою, — навчилася любити Бога.

— Чи має жінка певні переваги в сім'ї?

— Є речі, які чоловік виконувати не може. Він забезпечує сім'ю, відповідає за зовнішні зв'язки. Для цього йому дана відповідна психіка, запас сил. Нервова система чоловіка більш стійка, він не так гостро реагує на зовнішні фактори. Жінка — більш ніжна, чутлива і в неї — свої функції. Вона доглядає дітей, відчуває настрій кожного члена сім'ї, створює атмосферу сімейного затишку та комфорту. Даючи кожному свої обов'язки, Бог дав і можливості їх виконувати. Якщо ми жінку з чутливим характером поставимо головою, то, зрештою, щоб зберегти рівновагу, вона муситиме стати за grubілою, як чоловік. Тоді хто ж буде виконувати функції ніжної мами, люблячої дружини? Це протиприродно.

— Ви щасливий як чоловік, як батько?

— Просто не уявляю себе без сім'ї. Одружився в 33 роки. Тоді переді мною стояло питання, як перед кожним «старим холостяком»: одружуватися чи не одружуватися. І головним аргументом послужило: «Мені вже за 30. А що я залишу піс-

ля себе?» Стати знаменитим вченим у мене було мало шансів. Я зрозумів: якщо свою любов, свої знання, свої мрії передам дітям, вони продовжать почате мною. Значить, я не даремно жив, якщо щось залишив після себе.

— Скільки у вас дітей?

— П'ятеро. Старшій доньці 28, вона магістр релігієзнавства, вже заміжня. Меншій доньці 26, не заміжня, закінчила магістратуру, працює на підприємстві. Старшому сину 23, закінчив бакалавріат архітектурного факультету. Наступному сину 19 років, студент історичного факультету. Наймолодшому — 13, ліцеїст. Усі вони особливі й не схожі один на одного.

— Як правильно розподілити увагу на всіх членів родини?

— Більшість батьків, і я тут не виняток, роблять, наприклад, таку помилку: привізши новонароджену дитину з пологового будинку, приділяють їй всю увагу, відсуюючи на другий план старших. Щось подібне було в моєму житті, коли народилася третя дитина. Якось до нас приїхала тьотя і пожартувала, що забере братика. Коли вона поїхала, молодша донька розплакалася: «А чого вона його не забрала? Вона ж обіцяла, що забере...» Тоді в мене відкрилися очі. Я зрозумів: замість того, щоб приділити увагу донькам, яким вона потрібна, ми зосередилися на малюкові, який ще мало що розумів. Так у дітей формується ревність. І потрібна мудрість, щоб виявляти однакову увагу до всіх.

Згадаймо Якова, який особливу увагу приділяв своєму молодшому сину Йосипу, тим самим викликавши конкуренцію в його братів. Це вилилося у трагедію і для Якова, і для всієї сім'ї.

— Як чоловікові та дружині запобігти розпаду сім'ї?

— Потрібно усвідомлювати серйозність, священність шлюбу. Якщо, одружуючись, люди мають позицію: «Ми ніколи не розлучимося і будемо разом аж до смерті!», то навіть при виникненні проблем вони все зроблять, щоб зберегти сім'ю. Кожен працюватиме над своїми недоліками. Якщо ж наречені допускають думку: «Ну, якщо щось піде не так, то ми розлучимося!», завжди можна знайти тисячу приводів для цього. Всі ми недосконалі, але якщо двоє недосконалих людей мають мету жити разом, то вони зможуть її досягти.

— Що б ви побажали нашим читачам?

— Я бажаю, щоб церква серйозно виховувала своїх дітей, щоб батьки виконували свої функції. Я дуже хочу, щоб ми позбавилися радянських стереотипів і зрозуміли, що несемо відповідальність, по-перше, за свою сім'ю, по-друге, за те місто чи село, де ми живемо, і зрештою — за свою країну.

**Розмовляли:
Дмитро Довбуш,
Роман Лавренчук**

Не спокушуй Господа Бога твого

«Тоді забирає диявол Його в святе місто і ставить Його на наріжника храму, та й каже Йому: «Коли Ти Син Божий, то кинься додолу, бо ж написано: «Він накаже про Тебе Своім Аголам, і вони на руках понесуть Тебе, щоб об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ноги» (Мт. 4:5,6).

«Коли Ти Син Божий, то кинься додолу...» — складно вловити логіку в цій фразі. Але, схоже, сенс у цьому має бути такий: «Бо ж написано: «... На руках понесуть Тебе, щоб не спіткнувся...»

Я бачу тут дуже актуальний приклад того, як майстерно диявол підбирається до дітей Божих сьогодні.

Перше, що він намагається зробити, — дати Христу ідею, що Йому робити. «Кинься додолу! А чому б і ні? Давай! Стрибай!»

І друге, що робить диявол — виступає нашим теологом, цитуючи Писання і пояснюючи, як Його можна застосувати в даному випадку.

Тут і криється головний підступ спокуси, у яку потрапило багато людей, — спокусник розписується за Бога, розказуючи нам, якою буде Його реакція на наш вчинок. «Ти кинься додолу, а ангели підхоплять! Так же написано! Ти ж Син Божий!»

Диявол робить це й донині — штовхає нас на певний вчинок, одразу ж підказуючи, якою буде реакція Бога: «Бог же тебе любить, Він простить! Бог не осудить тебе, Він же не хоче, щоб ти страждав!.. Він обов'язково за тебе заступиться!.. А що тут такого? Стрибай униз!.. Ангели підхоплять!»

... А що, якщо не підхоплять?

Ми повинні розуміти: Бог не зобов'язаний реагувати так, як ми собі надумали чи як це уявляє сатана, навіть цитуючи при цьому Писання. З чого ти взяв, що ангели підхоплять? Чи не це призводить до безлічі розчарувань з приводу того, що ангели не підхопили й не понесли на руках? А може, це диявол витлумачив нам Божі обітниці й підказав варіанти їхнього застосування?

Недаремно відповіддю Божого Сина було: «Не спокушуй Господа Бога свого!»

«Не спокушуй» — означає не випробовуй, не перевіряй, як Він відреагує на твій вчинок. Пильнуй та аналізуй, хто дає тобі ідеї та поради, хто визначає твою теологію, твоє розуміння Бога.

І не стрибай додолу. Не роби того, що не велить тобі Бог.

Павло ФЕДУРК,
Крим

Сандро Боттічеллі. «Спокушування Христа». Сікстинська капела, фрагмент розпису

Забуваючи те, що позаду...

Забуваючи те, що позаду, і працюючи до того, що попереду... (Фил. 3:13).

У деяких християн (особливо поважного віку) прокидається ностальгія за минулим. Це можна зрозуміти, бо раніше ми були молодими, здоровими, енергійнішими. І як би не було погано раніше в чомусь іншому, але молодечий запал перемігав, і тепер здається, що буквально все було добре. Але такі згадки й хвастощі минулим (що колись було добре) досить небезпечні для християн. «Не кажи: «Що це сталося, що перші дні були кращі за ці?» — бо не з мудрості ти запитав про це» (Екл. 7:10). Якщо не від мудрості це запитання, то від чого?

Христос повчає: «Жоден, що поклав руку на плуг і озирається назад, не годиться для Божого Царства» (Лк. 9:62). Чи не подібні такі згадки про минуле саме на таке озирання назад?

Бог рукою Мойсея вивів Ізраїль з рабства Єгипту. Минуло небагато часу — і в євреїв дуже швидко прокинулася ностальгія за минулим: «І також Ізраїлеві сини стали плакати з ними та говорити: Хто нагодує нас м'ясом? Ми згадуємо рибу, що їли в Єгипті даремно, огірки й дині, і пір, і цибулю, і часник. А тепер душа наша в'яне, немає нічого, тільки мана на нас перед очима» (4М. 11:4-6). З цих слів євреїв виходить, що в Єгипті їм було добре, і їжі було вдосталь задарма (чи дешево), а тепер вони бридяться цією манною, що дає їм Бог. От раніше ми були невірними (розумій — як євреї в рабстві Єгипту) — і все було дешевим (і ковбаса, і хліб, і все інше), а тепер ми стали вірними (розумій — вийшли з єгипетського полону) — і продукти стали такими дорогими... Справ-

ді, доволі часто доводиться чути, як християни згадують, скільки ці чи інші продукти, речі коштували раніше. Так само точаться розмови й про інше: «А от раніше погода була кращою: зима такою бридкою не була, літо не було таким спекотним, і вода була такою чистою, що з калюжі можна було пити. І хвороб таких не було, і люди добріші були, і взагалі — все було кращим...» Такі мовби безвинні згадки для християн небезпечні тим, що людина поступово заражається бацилою «ностальгії за минулим» і починає нарікати на сучасні обставини, на життя, на владу, на церкву, на служителів і, зрештою, на Бога.

Нещодавно не було дощу, кожен день світило ясне сонечко, земля стала сухою, і одна сестра так собі зітхала: «Он у сусідньому селі такий добрий дощ пройшов, а нас обходить стороною (голос сестри раптово змінюється і в ньому чути нотки незадоволення й докору). І вчора навколо гриміло, вже й хмари наїшли, думаю: ну, нарешті піде дощ, та де там! Чи й діждемося?» Це мовби безневинний монолог, але якщо зауважити, що дощ — компетенція небесної канцелярії, то супроти кого лунають нотки докору? Такі монологи нагадують старших дітей, які спокушують молодших: «А ти не зможеш стрибнути, куди тобі, малому...»

Такі згадки і ностальгічні настрої можуть врешті призвести до бунту, подібного бунту Датана й Авірона. Вони дорікали Мойсею: «Чи мало того, що ти вивів нас із краю, який тече молоком та медом, щоб повбавити нас у пустині? Хочеш ще панувати над нами, щоб бути також вельможею?» (4 М. 16:13). Зауважте: Бог сказав, що введе євреїв до краю, що

тече молоком і медом (2М. 3:17), а бунтівники (на противагу Богові) стверджують, що Мойсей вивів їх саме з такого краю, що тече молоком і медом. Такі слова — прямий бунт супроти Бога! А хіба не подібні до бунту Датана й Авірона наша похвальба минулим життям, коли все було добре й дешево, а тепер стало так важко і все стало таким дорогим?

Переважна більшість з нас 20-30 років тому були невірними, і той час мусив би асоціюватися в нас лише з однією згадкою: «Почуйте Мене, хто женеться за правдою, хто пошукує Господа! Погляньте на скелю, з якої ви витесані, і на каменоломню, з якої ви видовбані!» (Іс. 51:1). Тобто згадуйте про те, у якому рові ви перебували, з якого провалля вас по милості Своїй витягнув Ісус Христос. Але й тут спогадуйте зі здриганням, з жахом, а не з сумом за грішним життям.

Дорогі християни, якнайшвидше вибавляймося від ностальгії за минулим! Люди цього світу кажуть, що позаду в них залишилося все найкраще, що в них раніше було краще. А ми, діти Божі, стверджуємо, що в нас все краще попереду, бо наближається час нашого вибавлення, мить блаженної зустрічі з Тим, Кого покохала наша душа, — з Ісусом Христом. Все інше тьмяніє, втрачає цінність порівняно з небесною славою, що попереду. Не думаймо про земні речі, не зациклюймося на них! Бо «життя ж наше на небесах, звідки ждемо й Спасителя, Господа Ісуса Христа, Який перемінить тіло нашого пониження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі» (Фил. 3:19-21).

Геннадій АНДРОСОВ

На тему дня

Донецьк:
хрещення Вознем

Сьогодні увага, без перебільшення, усього світу прикута до подій на Сході України. Там іде війна. Страшна, жорстока, кривава. Це горе та біль людей, які втратили спокій, житло, здоров'я і — близьких. А хтось втратив віру в справедливість та в Бога. Церква не може стояти осторонь того, що відбувається в суспільстві. І особливо, коли бачить горе та чийсь біль. Пропонуємо добірку матеріалів, яка розповідає про ситуацію на Донеччині з погляду служителів.

Сергій Степанченко народився у 1975 році в Макіївці, в робочій сім'ї. Одружений, має двоє дітей. Виконує служіння пастора в Донецьку, а також молодіжного керівника Донецького об'єднання церков ХВЕ. Його батьки і дві сестри перебувають в зоні АТО.

— Сергію Сергійовичу, чи важко працювати в церкві на Донбасі?

— Донбас — дуже складний регіон. В Києві тенденція до росту церков, а в нас дуже слабкий ріст. На Донбасі складно насаджувати церкви, складно розвиватися. Хоча тут є культурні, освічені, богобоязні люди, але це прошарок від 25 до 30 відсотків. Більшість — це, звичайно ж, атеїсти. Відомо, що комуністична партія в Донецьку мала хорошу підтримку. І ще, можливо, у нас така важка атмосфера через кримінальну обстановку.

— Як сталося, що Донбас розділився на дві протиборчі сторони? І як на це відреагувала церква?

— Це сталося, напевно, тому що в Донецькій та Луганській областях — найбільше російськомовного населення. Ще влада була корумпована, все продано — і це відобразилося на Донбасі. І, звичайно, ці події — чиїхось рук справа, чиїсь амбіції, політичні та інші. Але в наших церквах питання не стояло, хто проукраїнський, хто проросійський. Ми розуміли, що в церкві так не повинно бути, ми й не думали про таке. Ми любили і любимо Україну, в нас було багато друзів — і на Заході й на Сході. Коли все це почалося — церква, звичайно, стала якось реагувати. Під час Майдану були в церкві пости, молитви, що б це якось мирно розв'язалося. Церква почала об'єднуватися все більше й більше. П'ятидесятницькі й баптистські церкви стали збиратися для молитов, для постів, для спільних служінь. Я зауважив, що в тих церквах,

де було здорове вчення, всі стояли за єдину Україну. Там розуміли, що не може Бог чинити так, розділяти країну. А де такого вчення не було — там сталося конкретне розділення на тих, хто за Україну, і на тих, хто за Росію. Звичайно, вони не билися, але висловлювали свою думку.

— Влада намагалася якось контролювати церкви під час цих подій?

— Нас в релігійному плані не переслідували. Але місцеві правоохоронні служби цікавилися позицією церкви: за кого стоїть церква, за що. Збирали пасторів, запитували про все, давали зрозуміти: ви не втручайтеся в цю ситуацію, давали зрозуміти, що церква перебуває під «пильним оком», що вони все знають про церкви, про пасторів і про все решту. Це підтвердилося тим, що коли прийшли представники ДНР, адреси церков і пасторів їм були відомі. Якщо їм хтось був потрібен, вони не шукали, а знали, де є потрібна їм церква чи пастор. Очевидно, база даних потрапила їм у руки.

— Чи були ці криваві сутички з участю Росії несподіванкою для церкви?

— Ну, з чого все почалося? Захопили Слов'янськ. В Слов'янську, до речі, найбільша кількість віруючих. Це найбільш християнський регіон. У них були свої великі дома молитви, хороші служіння. Ми ніколи не могли подумати, що це почнеться зі Слов'янська. Але Господь попереджував. Колись давно, років 15 тому, одна стариця, пророчиця, яка стояла біля витоків церкви «Нове життя», розповідала видіння. Коли вона була ще юною дівчиною, їй ніби явився ангел, який через думки розмовляв з нею. Раптом вона побачила, що на землю впали з неба три дуже розлючені леви. Запитала, що це? Їй ангел сказав, що перший лев — прийде свобода в лев'ячій люті. А другий лев — прийде спокуса у

сильній люті, третій лев — прийдуть люті гоніння. Ми слухали і не розуміли, до чого це все. Може, років 8-10 тому один чоловік з єврейської месіанської общини приїхав до нас на Донбас і каже, що він молився всю ніч і отримав слово від Господа. Він процитував пророка Ісаю, те місце, де написано про сирійського царя Рецина, і витлумачив його, що небезпека прийде з півночі, що Росія нападе на Україну. Ми, звичайно, слухали, але ніхто не повірив цьому слову.

— Як вам пам'ятається початок цих подій у Донецьку?

— У той день, коли захопили Слов'янськ, це було, по-моєму, 13 квітня, ми організували велику молодіжну конференцію, приїхав гість з Ізраїлю. Нам повідомили, що в Слов'янську горять шини, ходять люди з автоматами. І тоді в Донецьку почали проводити проукраїнські мітинги. На площі Леніна почали збиратися люди. Вони говорили: «Ми за Україну, спиніть все це». Виходили з українськими прапорами. На один мітинг прийшло десь 5 тисяч людей. Я якось їхав містом і побачив, що проводиться мітинг. Я знав, що на проукраїнському мітингу є пастори, служителі, вони моляться. За 50 метрів від них був проросійський мітинг. Між ними стояла міліція. І я вирішив подивитися, хто там. Там були

хлопці з кримінальним минулим, як ті «тітушки», вони були залежними. Їм дали наказ кидати яйця, яблука в священиків, у людей, кричати. Серед них, можливо, було близько 20% нормальних людей. Але решта були неадекватні люди. На наступному мітингу вже сталося вбивство, почала проливатися кров. Причому міліція нічого не робила. І люди зрозуміли, що ніхто не підтримає український мітинг. Потім, коли вони вийшли з українськими прапорами на мирну демонстрацію, на них накинувся натовп озвірілих молодчиків, які почали бити людей. Люди просто злякалися. Знаєте, було дивно, що не було лідера, не було того, хто б підняв, повів. Просто взагалі нічого не було, ніяких закликів. Таке відчуття, ніби нас залишили — і все.

— Чи пов'язане це розділення громадськості якось з церквою?

— Знаєте, на що я звернув увагу. Було розділення церкви «Слово життя» в Донецьку. Це церква Ульфа Екмана. Велика церква, у ній було до 3 тис. людей. І вона конкретно розділилася. І була мить, коли я відчув, що це недобре і до добра не доведе. Згодом виявилось, що перед цим був розкол і в баптистському брат-

стві. Серйозний розкол. До чого я веду? Це сталося перед Майданом. І ось ці розколи відобразили розкол у суспільстві. Церква — це фундамент суспільства. Тому те, що відбувається в духовному світі, відображається і в суспільстві. Не все добре було і в церквах. Я як пастор розумію, що Бог і нас, християн, ніби вивернув навиорот і потрусив для того, щоб ми замислилися. Ми молилися за пробудження, проводили євангелізаційні заходи, але з корисливими мотивами: якщо прийде пробудження, то в мою церкву, якщо буде ріст, то в моїй церкві. Це неправильно, не повинно так бути. І Бог узяв нас і просто потрусив, щоб ми переглянули своє служіння, розуміння священства, релігії, щоб ми змінили своє ставлення до служіння, до Бога.

— Як ці події вплинули на церкви, на служителів?

— Коли в Слов'янську почало відбуватися все це, коли загинули брати, ми зауважили, що за всім цим стояли відступники, ті, хто раніше був у церкві. Вони знали, що таке церква. В Донецьку також на барикадах можна було побачити відступників, в штабах сепаратистів теж вони були. Ми це знали і розуміли, що

будь-яка церква перебуває в небезпеці. І тоді зібрання змінилися. Люди уже молилися не так, як раніше.

У нас в місті проводилися загальнопасторські спілкування, вони були хорошими, дружніми, але неглибокими. Ми самі це зауважували. Ми вже тривалий час спілкуємося з різними деномінаціями: баптистами, п'ятидесятниками, харизматами, але між нами не було глибини стосунків. Та на останньому пасторському спілкуванні, коли почали розповідати про останні події (про те, що приїжджали в церкву люди з автоматами, що захопили церкви в Торезі, в Горлівці, що погрожували пасторам), всі почали настільки сильно молитися, всі були в смиренні, всі стали близькими один одному, чого раніше не було. Потім, коли закінчилося це пасторське спілкування, брати почали свідчити, що подібно-го ще не переживали. І от питання: невже все це потрібно було допустити, щоб служителі могли сидіти за одним столом і любити один одного, як брати? Тоді така благодать прийшла. Здавалося б, війна, та атмосфера була просто дивовижна. Я думаю, що такі події стаються прямо в серці церкви. Щонайменше, на Донбасі, як це було з нами.

На відбудову Слов'янська вирушили бригади християн-будівельників з Рівненщини

Як повідомив єпископ Володимир Бричка, до міста Слов'янська окрім продуктів і предметів першої необхідності, направлено 15 тонн покрівельних та інших будматеріалів і кошти на придбання лісоматеріалів (загалом 25 тонн вантажу).

«Громади християн віри євангельської із Рокитнівського району, що на Рівненщині, сформували три бригади будівельників, разом 20 чоловік, які вирушають до Києва, а звідти — на Донеччину, — розповідає Володимир Дмитрович. — Мета — допомогти у відбудові зруйнованого та пошкодженого від обстрілів житла людям, які самі не в змозі цього зробити, — мало-забезпеченим, стареньким та інвалідам».

Це вже четверта поїздка на схід, підготовкою та здійсненням якої опікується старший пресвітер Житомирської області Володимир Бричка. Першу поїздку здійснили в кінці червня: церква села Карпилівка Рокитнівського району Рівненщини збрала 5 тонн продовольства та чималу суму коштів. Наступного разу, 8 липня, на Донеччину було доставлено у п'ять разів більше вантажу та майже вдвіть більшу суму коштів. До збору допомоги долучилися усі церкви ХВЕ району, деякі підприємці та сільські ради Рокитнівщини, а також церкви Костопільського району. Місія «Добрий Самарянин» виділила свій велико-ваговий автомобіль, були залучені й інші благодійники.

15 липня у райони, звільнені силами АТО, попрямував гуманітарний вантаж із Сарненського та Володимирецького районів — три вантажівки по 20 тонн і значна сума коштів, немалу частину з яких збрали учасники Всеукраїнського з'їзду молоді ЦХВЕУ в Малині.

«Кожного разу Бог беріг нас, люди зі сльозами на очах дякували за допомогу. Лише один раз я почув невдоволену фразу, мовляв: «Бендерівці... спочатку розбомбили нас, а потім везуть допомогу», — розповідає Володимир Дмитрович. — Однак, вважаю, то виключення... Я зустрічався із вдовою Віктора Брадарського, одного із дияконів церкви «Преображення Господнє», які загинули від рук терористів. Ми допомагаємо, як можемо, і вона щиро вдячна братам і сестрам за допомогу».

Свою подяку християнам перека-

— Як живе церква в зоні АТО?

— Пастор церкви «Блага вістка» Олег Дзядик залишився в Донецьку. І він там проводить служіння. До нього приходять і п'ятидесятники, і харизмати. Для людей церква стала Домом Божим. У нашій церкві також проводяться служіння, молимося, читаємо Боже Слово. Залишитися без церкви — це чи не найбільше покарання. Тому люди збираються по двоє, по троє і більше, наскільки це можливо. Легше тим церквам, у яких були домашні групи. У Донецьку, як тільки стало небезпечно збиратися великими зібраннями, люди почали збиратися по домах.

— Що б ви порадили тим братам і сестрам, які залишилися в зоні воєнних дій?

— Я знаю служителя з Макіївки. Ми з ним спілкуємося по телефону. Він говорить, що зрозумів, що Біблія — це посібник, як вести себе під час війни. В цей воєнний час відпадають всякі упередження і залишається тільки чисте словесне молоко. Іноді брати запитують, як чинити в тій чи іншій ситуації. Я їм кажу: брати, зараз настав час самим приймати рішення. І вам треба орієнтуватися за обставинами і обстановкою. Це

випробування для всіх нас, це хрест для всіх нас, це горнило для всіх нас. Ми, ті, хто виїхав, страждаємо по-своєму, чекаючи повернення. Ви, хто залишилися там, також страждаєте. Я нічого не можу сказати вам, окрім того, щоб ви залишилися живими. Немає ніякого бажання давати настанови, просто хочеться дочекатися того часу, коли ми зможемо знову зустрітися і коли все буде по-іншому.

— Сергію, як ви думаєте, чим все це закінчиться? Чи є щось оптимістичне?

— Один пастор розповідав, що йому приснився сон: темні-темні хмари і таке страшне небо — і раптом з'явилося сонце. Каже: може, все налагодиться. Моя дружина має пророчий дар. Вона бачила сон про те, що перемогли українські імена. Україна все-таки переможе. Ми віримо, що Господь благословить Україну — і все буде добре.

— Що вас особливо вразило в цей складний час?

— Коли ми вибралися з зони АТО, єпископ Володимир Бричка по-батьківськи поставився до нашої церкви, я навіть не очікував. Я

звернувся до одного служителя і запитав: як нам бути в цій ситуації. Він мені сказав: не знаю, самі розбирайтеся. Я поклав трубку й подумав: друг пізнається в біді. Ось тепер можна зрозуміти, як ніколи, хто твій друг, а хто не друг. Так, як поставився Володимир Бричка до нашої церкви, до наших багатодітних сімей, просто вражає. Він взяв у свою церкву три багатодітні сім'ї. Там їм дали житло, роботу, одягають, годують. Так от, ті, на кого я надіявся, не допомогли, а на кого не надіявся, допомагають. Ще коли ми були з молоддю в Малині (нас було близько 40 людей), нас так прийняли, що ми були вражені. За нас молилися щодня. І відчувається, що ти не самотній, що люди не байдужі. Ця «хунта», як кажуть, ці «бандерівці» виявилися ближчими й ріднішими, ніж ті, кого ти давно знаєш. І хоч тобі нікуди повертатися, немає свого дому, але в тебе є брати, які допоможуть. Я вдячний Богові за кожного брата, за кожну сестру з Західної і Центральної України, які простягли руку допомоги, не залишилися байдужими.

**Розмовляв
Василь МАРТИНЮК**

зують як звичайні мешканці міста, так і пастори церков: «Це треба бачити, з якою любов'ю упаковані були ящики з продуктами з Західної України. Ми знову й знову захоплюємось добротою цих людей! — пише на своїй сторінці у Facebook пастор однієї з церков Слов'янська Петро Дудник. — Брати із Західної України привезли продукти для Слов'янська та Краматорська. Три величезні фури. Знову і знову переконуємося в любові християн не на словах, а на ділі».

Допомога від церков християн віри євангельської постраждалим районам Донеччини та Луганщини надходить з багатьох областей України.

P.S. Станом на 18 вересня лише з Рівненської та Волинської областей у Донецьку та Луганську область доставлено близько 500 тонн вантажів, 120 кубометрів лісометеріалів. Щоденно відправляється 1-3 машини з допомогою. На відбудові зруйнованих будівель працювали чи працюють більше 130 чоловік.

Анатолій Іванович Бескровний народився 12 червня 1959 року. Проживає в м. Красноармійську Донецької області. Одружений. Батько сімох дітей. Єпископ, пастор церкви «Благодать» м. Красноармійська, старший пресвітер Донецького об'єднання церков ХВЄ.

— **Анатолію Івановичу, яка ситуація в містах Донбасу, в церквах?**

— Я бачу таку проблему: розчарування жителів Донбасу. І не тільки останніми подіями, але й тим, що робила наша попередня влада, коли відкрилося, що вона обікрала народ. Кажуть: підставили, не оправдали надій. Крім того, влада, на мій погляд, на Донбасі злякалася того, що казали на Майдані. Тому віддали, просто-напросто віддали міста, боячись відповідальності: хай краще буде самостійність або Росія, аби не залишатися у складі України. На жаль, навіть деякі християни потрапили під цю спокусу. Є дуже багато просто обманутих людей.

Не все просто. Інформаційну війну, на мій погляд, Україна програла. Це питання стосується більше політиків. Але, як християнин, я скажу: люди самі несуть відповідальність за те, що їх обманюють. Якби більше вникали в Слово Боже, то, думаю, такого б не було. Видно велику різницю між тими, хто серйозно до Бога ставиться, а хто ні. В рядах ополченців багато відступників. І це проблема. Деякі, здавалося б, нормальні віруючі, але іншої думки притримуються, навіть перестали відвідувати церкву. Вони вважають, що

не можна молитися за владу, країну, за єдність України. Тим не менше, я вдячний Богові, що в останній час багато людей приходить у церкву. Приходять, каються, розуміють, що їм потрібен Бог. Євангельська церква дуже серйозно працює, надаючи допомогу і переселенцям, і всім людям, які потрапили у складні обставини.

Є міста, які вже звільнені і перебувають під юрисдикцією України, і є ті, які під ДНР. Деякі ще захоплюються. Сьогодні (6 вересня — прим. ред.) незрозуміла обстановка в Дебальцево, в Докучаївську. У тих містах, які звільнені від влади ополченців, ситуація набагато краща, там набагато вільніше. Церкви працюють, зібрання відбуваються. Але, на жаль, не всі віруючі ще повернулися. Побойуються, що знову прийдуть так звані ополченці. В Донецьку, Макіївці та Горлівці зібрання відбуваються в режимі домашніх груп.

— **Чому це випробування прийшло на Донбас?**

— Я не буду стверджувати, що на Донбасі живуть найбільші грішники і тому тут таке відбувається. Ісус Сам казав: ви не думайте, що ті, хто загинув, грішніші за всіх. Бог

це допустив — і я не знаю чому. Можливо, заснула Церква, багато гріхів, їй потрібен страх Божий, треба до Бога наближатися. Раз Бог допустив усе це своїм людям, своїм дітям, Він дасть сили все це пройти. Понад силу не дає. І просто треба все приймати, як є. І не розчаровуватися, не розбиватися, а просто в цих обставинах залишатися вірним Богу. Залишитися вірним Богу — це дуже важливо. Мене надихає місце Писання, де апостолам забороняли проповідувати і били їх, але вони не молилися про покарання тих, хто це робив. Вони просили, щоб Бог допоміг з відвагою в цих обставинах проповідувати Боже Слово. Я вважаю, що це послання для теперішньої церкви в Донбасі.

— **Чи змінили ці події людей?**

— З моїх спостережень, з того, що знаю, можу точно сказати, що там, де була влада ДНР, люди, чуючи тривожні новини про поразку збройних сил України, про відступ, дуже бояться і не хочуть повернення ополченців. Хоча до того більшість хотіли до Росії чи в ДНР. В таких містах, як Слов'янськ, Краматорськ сьогодні населення в страху, тому що вони відчули, що це таке. Але там, де сепаратистів не було, там небезпека є, там ставлення до них пасивне: мовляв, нічого, живуть же люди, може, і краще буде. Якось важко доходить до свідомості людей, що все-таки мир краще, ніж війна.

Вже півроку центральна площа Дніпропетровська служить місцем молитви й доброчинності

На центральній площі обласного центру з початку березня й дотепер щонеділі триває багатолюдна міжконфесійна молитва. Символічно, що ще до кінця лютого на площі стояв величезний пам'ятник радянському вождю й вона називалася його іменем, а нині й назва змінилася (пл. Героїв Майдану) й подібний пам'ятник знайти важко у всій області.

Молитву координує Рада християнських церков Дніпропетровської області, до складу якої входять церкви 9 деномінацій. Останнім часом головує в Раді Обласне об'єднання ХВЄ на чолі з єпископом Михайлом Мокієнком. Крім гарячих молитовних служінь, Рада церков проводить активну соціальну роботу: міжконфесійна молитва перетворилася у своєрідний майданчик допомоги жертвам протистояння на Сході. Тут збираються пожертвування, зносяться продукти, координується діяльність капеланів, волонтерів, психологів і т.д. Дніпропетровщина перетворилася у своєрідну прифронтову зону, тому тут наслідки війни відчутно дуже сильно: маса переселенців з Луганської та Донецької областей, в лікарнях чимало поранених.

— Чи переживали ви щось в цей складний час, що можна назвати чудом?

— Я щодня зустрічаюся з людьми, які вимушені переселятися кудись чи поселятися тут. До речі, ми в нашому місті поселили близько 300 людей, а тисячам допомогли переїхати далі. І це було можливо тільки тому, що брати і сестри з усієї України допомагали і допомагають продуктами, і фінансами, і одягом. І я вам скажу: для кожного ця допомога — чудо, це свідчення про Бога. Ми допомагаємо навіть тим, які думають не так, як ми, тобто людям, налаштованим проросійськи. І я говорю: ось це роблять ті «бандери», якими вас так налякали. Я знаю, що вони дякують. Різні люди підходять із вдячністю, тому що Бог допомагає явно. Коли я запитую, чи ходять вони в церкву, деякі кажуть, що ні, але розуміють, що треба. Ми дуже багатьом допомагаємо, ми опікуємося ними, годуємо, забезпечуємо одягом, медикаментами. Деякі відвідують церкву і каються.

— Як можна допомогти людям

в зоні АТО?

— Є свої труднощі. Звичайно, молитовна підтримка — це само собою. В нас, в Україні, і навіть в інших країнах зараз проявилася єдність Тіла Христового, єдність Церкви. Телефонують з різних регіонів, пропонують допомогу і дійсно надають її. Але дуже складно в зону АТО переправити цю допомогу. Тим не менше, ми пробуємо. Дуже часто волонтери, нерідко це християни, вивозять людей. І ось коли вони повертаються назад, ми їхні автомобілі завантажують продуктами харчування або ж передаємо певні фінанси. Це єдина можливість їм допомогти. Так, вони самі кажуть, що там щось забирають, але щось і залишається. Просто інших варіантів немає. Ось так працює церква у нас сьогодні. Все, що ми отримуємо, що хтось жертвує, ми переправляємо далі.

— Що ви скажете читачам на кінець нашої розмови?

— Я дуже вдячний Богові та всім братам і сестрам. Дякую за цілісність Тіла Христового. Ось воно —

реальне служіння один одному, коли допомагають, не зважаючи ні на що: ні на мову, ні на національність. Я вдячний Богові, що проявилася ця допомога, підтримка: і молитовна, і фінансова, і матеріальна. Дуже-дуже дякую тим братам, сестрам, церквам, хто молиться, хто стоїть у проломі, допомагає, жертвує. Це дуже важливо. Я прямо скажу: ми б не змогли робити того, що зараз робимо, якби не було такої допомоги. Ми можемо служити тим, що нам передають. І настільки це серйозно, що навіть влада міста вражається: називають мене спасителем, розуміючи, що без нас вони нічого не змогли б зробити. Те, що через церкву Бог зараз робить в нашій місцевості — це дуже сильно, це дійсно чудо.

Я якось раніше недооцінював і не до кінця розумів, що таке мир. Хочу миру. В таких обставинах дуже хочеться миру, і по-справжньому розумієш, що таке мир.

**Розмовляв
Василь МАРТИНЮК**

Смерть служителів у Слов'янську

30 липня у Слов'янську відбулося багатолюдне траурне богослужіння. Від рук сепаратистів загинули два диякони церкви ХВЕ «Преображення Господнє» м. Слов'янська, а також двоє синів пастора цієї церкви Олександра Павенка.

Так звані «ополченці ДНР» увірвалися до приміщення церкви «Преображення Господнє» після богослужіння 8 червня, на свято П'ятидесятниці, і заявили, що заарештовують дияконів Володимира Величка і Віктора Брадарського, а також двох дорослих синів старшого пастора — Рувима та Альберта Павенків (очевидно, їх метою було захопити також і самого Олександра Павенка, якого, на щастя, у той момент у приміщенні вже не було — разом з молодшими дітьми йому вдалося виїхати з міста). Терористи інкримінували християнам злочин проти ДНР, а саме — підтримку Української армії.

Більше місяця сім'ї служителів з нетерпінням і тривогою чекали, поки захоплених відпустять із полону. У Володимира Величка вдома залишилася дружина та восьмеро дітей, у Віктора Брадарського — сім'я, у якій троє дітей. Один із братів Павенків був ще неодружений, у іншого залишилася дружина.

Як виявилось, служителів катували й позбавили життя уже наступного дня — 9 червня (за свідченням одного із заступників прокурора Слов'янська, якому вдалося втекти з полону ДНР, він чув крики братів, яких під час допиту піддавали тортурам). Християни були поховані у спільній могилі разом з двома десятками інших жертв сепаратистів.

Проблема

Не дайте супер-духовним людям нашкодити вашій церкві

Лі Грейді

Де кілька років тому відомий сьогодні проповідник набув популярності, коли сказав, що ангел регулярно навідував його під час телефонічних зустрічей пробудження. Це й ангел нібито був посланий, щоб почати велике відновлюючи пробудження в Сполучених Штатах. Тільки одна велика проблема: пробудження так і не почалося.

Однак місяць за місяцем розповіді про неймовірні духовні пригоди цього евангеліста ставали все більш неймовірними. Одного разу він сказав, що відвідував небеса і зустрічався там з апостолом Павлом, і начебто Павло підтвердив йому — він і є справжній автор Послання до євреїв. Двохтисячолітня теологічна загадка була розкрита!

Оглядаючись на все це, зараз складно повірити, що так багато християн повелося на подібні дивні заяви. Будь-яка людина з самим базовим рівнем розрізнення знає, що Бог не дозволяє нам говорити з мертвими людьми ради отримання певної духовної інформації. То чому ж ми такі довірливі? Я називаю це фактором «о-о-ох, а-а-ах».

У наших колах є деякі супер-духовні люди, які знають, як справити враження на оточуючих своїми відкриттями і досвідом. Вони знають, як змусити нас сказати «о-о-ох, а-а-ах». У деяких випадках ці люди щирі, але вони просто мають певні емоційні проблеми чи навіть психічні розлади. В інших випадках вони сповнені духовної гордині й зрештою використовуються дияволом, щоб принести смуту й розділення в церкву.

Знову й знову я акцентую увагу на тому, що я — безкомпромісний християнин повної Євангелії, і я вірю, що всі дари Духа Святого реальні й сьогодні. Але я вірю, що Бог закликає нас очистити наші вчинки й більше не дозволяти різним дивним елементам дискредитувати силу Божу. Немає нічого більш небезпечного для істинного пробудження, як «духовні маніяки», які красуються своїми дарами й одночасно відображають відсутність характеру.

Нижче — сім індикаторів супер-духовної людини. Якщо вони описують вас чи будь-кого з ваших зна-

йомих, будь ласка, не зволікаючи зверніться за духовною порадою.

1. Їхні стопи рідко торкаються землі. Супер-духовні люди живуть в озоновій кулі. Вони не дотикаються до звичайного життя. Вони можуть проводити багато часу в молитві (чи говорити про це), вони можуть постити чи накласти на себе сувору дисципліну, але їхні взаємостосунки з іншими людьми кульгають. Запам'ятайте: Ісус не жив як гуру, підносячись над землею й поширюючи довкола ефірну мудрість. Він жив у реальному світі й здоровим способом взаємодіяв з людьми. Так повинні чинити й ми.

2. Вони надають надто багато значення снам, видінням і духовним проголошенням. Бог говорить з нами через Свого Духа, і Він може використовувати сни, видіння чи пророчі слова. Тим не менше, Його послання завжди впливає з любові й приносить мир. Навпаки ж, дух дивацтва зазвичай супроводжує супер-духовних людей, які постійно стверджують про отримання відкриттів. Павло попереджав колосян про таких людей, коли писав: «Нехай вас не зводить ніхто удаваною покорою та службою Анголам, вдаючися до того, чого не бачив...» (Кол.2:18)

3. Їм складно ставати під владу. Супер-духовні люди зазвичай переповнені гординею і вірять, що вони більш обдаровані, ніж пастори чи інші духовні лідери. Тому вони вважають недопустимим приймати настанови чи зауваження від будь-кого. Зрештою вони стають ренегатами, відділяють себе від Тіла Месії, що лишень ставить їх у духовно вразливе становище.

4. Вони прагнуть уваги. Супер-духовній людині часто бракує любові й схвалення. Їхній емоційний дефіцит штовхає їх до пошуку уваги від людей, і вони знаходять її, справляючи на людей враження. Деякі люди, які хочуть служити заступниками чи консультантами, або навіть бути частиною групи прославлення — можуть насправді потребувати

внутрішнього зцілення перед тим, як зможуть бути ефективними в цих ролях. Якщо ви дасте їм мікрофон до того, як вони зціляться, ви пошкодуєте про це!

5. У них менталітет жертви. Більшість супер-духовних людей, яких я знаю, вірять, що перебувають під постійними атаками диявола — начебто вони його найбільші вороги. Найдрібніша життєва проблема — від квитка в транспорті до задинок біля нігтів — стає свідченням демонічної змови проти них. Нам потрібно допомогти людям зрозуміти, що вони не є центром Всесвіту, і в сатани насправді є важливіші справи, ніж не дати брату Бобу чи сестрі Лулу заспівати пісню на недільному зібранні в церкві.

6. Вони стають жорсткими й осудливими. «Духовні маніяки», які не знаходять сприйнятливої аудиторії для своїх видінь і пророцтв, іноді наповнюються гіркотою і стають ображеними — і зрештою осуджують всіх, хто не сприймає їх, передвіщаючи їм пекельні муки. Я знаю ситуації, коли розлючені християни доводять церкву до розділення, оскільки переконані, що пастор злий чи що вся церква живе у гріху. Люди, сповнені гіркоти, стають інструментами диявола. Розберіться з цим до того, як вони нашкодять іншим!

7. Вони часто виявляються обманутими. Супер-духовні люди, які відкидають поради чи духовне керівництво, наближаються до катастрофи. Джозеф Сміт, засновник мормонів, почав цей культ після проголошення того, що всі християнські деномінації — неправдиві церкви. Він відділив себе від Тіла Месії й почав найбільшу єресь 19 століття. Люди, які стають так сильно зосередженими не власних духовних перевагах, зрештою заперечують Ісуса й оправдовують власну гріховну поведінку.

Церква повинна бути здоровим місцем. Не давайте супер-духовним людям повести вашу общину неправильним шляхом.

Точка зору

Шестирічний Петрик запитує маму:

— Мамо, а можна, я піду погратися до Сашка?

— Ні, Сашко поганий хлопець, з ним не можна гратися!

Петрик після тривалих роздумів знову звертається до мами:

— Мамо, а я хороший?

— Не завжди, але загалом ти в мене хороший.

— Тоді можна, щоб Сашко зі мною грався?..

ЗАБОРОНЕНА ДРУЖБА

Дмитро ДОВБУШ

*Ти знаєш, що ти – людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Василь Симоненко*

Наближались до Нього всі митники й грішники, щоб послухати Його. (Лк.15:1)

Австралійський пастор і професор місіології Майкл Фрост якось висловив неймовірно нахабну думку, порівнюючи Ісуса Христа з Його сучасними послідовниками: «Ісус проводив час із людьми. Він любив служити неспасеним. Дуже схоже, що й грішникам, зневаженим, відкинутим, теж подобалася його товариство. І це ті люди, які сьогодні не хочуть мати нічого спільного з послідовниками Христа...»

На євангелізації в тубдиспансері один чоловік зустрів нас словами: «Ну-ну, послухаємо, чого ви нас навчите!» Холодок. Недовіра. Я б сказав, навіть якась прихована образа в цих словах. І так — майже завжди. Це не виняток, це тенденція. Цю величезну невидиму прірву між «вірними» і «невірними» людьми я відчув відразу, як почав служити після свого навернення. Впевнений, що початок цієї тріщини криється зовсім не в міжконфесійному протистоянні. Навіть рудиментами атеїстичної та антипротестантської політики на пострадянських теренах це не назвеш. Тобто й не без того. Але тут щось інше...

Чому інше? Тому що є безліч локальних і глобальних прикладів, коли вищезгадані бар'єри безслідно зникають силою любові, людяності, дружби. Коли шаблони «не тої віри», «піти в секту» і т. ін. облітають, немов лушпиння, відкриваючи людській свідомості сутність християнського життя.

Ми певний час служили в одному гуртожитку, дружили зі студентами, спілкувалися, проводили тематичні зустрічі... Врешті самі студенти стали розпитувати про наші богослужіння і приходити до церкви. Люди, про яких читаємо в Євангеліях, не перевдягалися, приходячи до Христа, не намагалися набрати побожного вигляду. Прокажені приходили в проказі, злидарі в лахмітті, блудниці... словом, було зрозуміло, що це блудниці. Отож, був випадок, коли зі мною на богослужіння

прийшла одна дівчина. Одягнута... ну, не так, як звикли в церкві (хоча цілком в межах пристойного). Дякувати Богу, все пройшло добре, та й зібрання їй сподобалося. Однак через деякий час до мене дійшла інформація, яка викликала одночасно подив і жах. Що ж, я тоді був ще досить наївним новонаверненим і не міг навіть уявити, щоб комусь прийшло в голову докоряти невірнучу людину за її одяг, а то ще й змусити накинати хустину... Мені тоді пощастило: тих, хто хотів так зробити, щось зупинило. Але після цього випадку мені стало страшно приводити людей. Адже ті стосунки, які іноді досягаються роками, можуть бути за одну хвилину зведені на нівець необережним словом чи вчинком. Подібних випадків, які закінчилися значно гірше, на сьогодні я начувся немало.

Фарисей, що покликав Його, міркував собі, кажучи: «Коли б був Він пророк, Він би знав, хто ото й яка жінка до Нього торкається, бо ж то грішниця!» (Лк.7:39)

Це вам нічого не нагадує? «Дивіться, блудниця! Прийшла сюди? Та як вона посміла? Хоч би перевдягнулася! Ще вчора грішила, а сьогодні думає, що можна поплакати — і все проститься? А Він? Чого Він досі мовчить? Пророк називається! Був би пророком, знав би, хто Його торкається!» А Він знав, хто Його торкається! Жінка-грішниця прийшла із щирим серцем і знайшла в Христі Друга.

Якось я мимоволі став свідком ситуації, коли диякон однієї церкви накричав на «невірних» дівчат, які проходили через церковне подвір'я. Мовляв: тут не прохідний двір. І ще нібито вони палили цигарки, хоча я чомусь нічого такого не помітив. Я тоді подумав: цікаво, чи погодяться вони після такого прийти на богослужіння, якщо запросити? І ще: навіть, якщо у них були цигарки, чи не можна було пояснити недоречність паління на території церкви іншими словами і спокійним тоном? Єдине, що мені нестримно захотілося тоді зробити — догнати їх і вибачитися. Просто вибачитися.

Відтоді я впевнений: ми живемо в час, коли, перш ніж щось пропо-

вувати, потрібно вибачитися перед людьми за тих християн, які уже встигли з ними «поспілкуватися», які ставилися до них зверхньо й ображали своїми докорами. Без щирої любові докір — це антиєвангелія, це грубощі, це примітивна невихованість. Послухайте, з якого дива людина, для якої я чужий, з якою ми не сиділи за одним столом, не ділили кусень хліба, не обмінювалися сокровенними таємницями, повинна вислуховувати від мене якісь докори? Це те ж саме, що без запрошення увійти своїми брудними чоботами в чийсь дім. Чи потрібні докори взагалі? Потрібні. Але операції має робити хірург, а не м'ясник.

Так я і зробив у тубдиспансері — вибачився. І пояснив, що зовсім не вважаю себе праведнішим або кращим за жодного з присутніх, що маю ціль — лише підтримати й поділитися свідченням про Бога, Який у свій час допоміг мені. «Ага, розкажуй. Знаю я вас...» — була відповідь. А що тут дивного? Немоżliво кількома реченнями зцілити завдані рани. Тому потрібно багато спілкуватися й дружити.

Бо прийшов був Іван, що не їв і не пив, вони ж кажуть: «Він демонна має». Прийшов же Син Людський, що їсть і п'є, вони ж кажуть: «Чоловік ось, ласун і п'яниця, Він приятель митників і грішників». І виправдалася мудрість своїми ділами. (Мт.11:18-19)

Саме так називали Ісуса Христа і фарисеї, і, б'юся об заклад, самі митники й грішники. Та й, власне, Автор наведених слів не спростовує цього статусу. Хоча слово «приятель» тут, звісно, вжите з іронією, зі злості, мовляв: дивіться, з ким дружить Божий Син! У цій ситуації українські фарисеї вжили б приказку: скажи мені, хто твій друг, і я скажу — хто ти. Звичайно, аби дружити, потрібно як мінімум мати щось спільне. Виходить, якщо ти дружиш із грішниками — мусиш розділяти їхні погляди? Не обов'язково!

На мою думку, дружба можлива принаймні в одному з двох випадків. Перший — коли є вірність спільним цінностям та інтересам. Другий — коли є рішення бути другом, допомогти іншому, тобто безумовна

любов. Обидва випадки передбачають довіру, відкриття один одному сокровених думок. Але якщо в першому — взаємна користь від дружби, то у другому випадку — ти жертвуєш. Так, жертвуєш — не своїми цінностями, але своїми інтересами! Тобі нецікаво дружити з п'яницею, неприємно чути лайку, вдихати тютюновий дим? А Ісус зробив це заради тебе! Важко навіть уявити величину контрасту між святістю небес і грішним світом. Але Він все одно прийшов, щоб стати твоїм Другом.

Ця тема стала мені особливому боліти після одної молодіжної конференції. Із залу передали записку приблизно такого змісту: «Я нещодавно повірив у Бога. Маю чимало друзів поза церквою, з якими спілкуюся і проводжу багато часу. За це мене часто докоряють віруючі. Чи справді я чиню неправильно?» Відповідь була: «Не може бути дружби зі світом!» Подібне я чув від служителів багато разів. І це жахливо.

Виходить, друзі, якби я був «невіруючим», то ви й знати б мене не хотіли? То ви дружите зі мною тільки тому, що я одягаюся, як ви, говорю, як ви, молюся, як ви, і відвідую вашу

церкву? Якщо я (не доведи Господи) залишу церкву, ви викреслите мене зі свого життя? Щось не дуже-то це схоже на дружбу... Я вирішив зробити невелику френд-ревізію і запитав у справді близьких мені людей: «Чи дружив би ти зі мною, якби я не належав до церкви, але вів порядне життя?» Якщо так, то чому? Якщо ні, то за що? Багатьох це змусило замислитися.

Простежмо, кого вважав своїми друзями Божий Син, конкретно називаючи їх словом «друг». По-перше — відданих людей, які цінували Його Слова і посвячували Йому життя: «Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую» (Ів.15:14). По-друге — людей, які не ходили за Христом, жили звичайним життям, проте завжди були готові прийняти Ісуса у свій дім: «Друг наш Лазар заснув, та піду розбудити Його» (Ів.11:11). По-третє — як уже зазначалося, грішників, які потребували Його допомоги, і навіть відступників: «Ісус же йому відказав: Чого, друже, прийшов ти? Тоді приступили та руки наклали на Ісуса, і схопили Його» (Мт.26:50).

Що є людина, що Ти пам'ятаєш про неї, і син людський, про якого

**Ти згадуєш? (Пс.8:5)
Так бо Бог полюбив світ, що дав
Сина Свого Однородженого...
(Ів.3:16)**

Мої роздуми про дружбу зрештою вилилися в роздуми над цінністю людини як особистості. Що має першочергове значення для Бога? За що Він помирав на хресті? За Закон, за правила, за заповіді? Ні. Він помирав за людину.

А для чого (кого) створена церква? Для людей чи для правил і постанов? «І сказав Він до них: субота постала для чоловіка, а не чоловік для суботи» (Мк.2:27). Бог спершу створив людину, а потім дав для її ж блага Закон. Коли з території дому молитви виганяють дівчат, які «неправильно» одягнуті, то це значить, що тут на першому місці не людина, а правила. Ісус бачив у людині, незалежно від того, ким вона була, її цінність. Цінність її в очах Отця — як дитини, яку Він створив. Зустрівши мене й тебе в проблемах, боротьбі, злиднях, гріхах, Бог протягує руку дружби.

На чому ж будується дружба? Що мене притягує до мого друга? Те, що він живе за певними правилами? Чи його внутрішній світ, почуття гумору, інтелект, таланти, не-

Відповідь на молитву

У нашому місті живе одна молода жінка. Я знаю її особисто. І ось на Різдво, 25 грудня, із нею трапився такий випадок.

Взагалі її життя не склалося. Повірте, я ще м'яко висловлююся. Життя — шкереберть. І вона, практично, в усьому винна сама. Все розсипалося, сім'я, діти... Дуже важка, скорботна доля. Людина не може «вирулити» із колії, до якої потрапила. І сама це чудово розуміє і визнає.

І ось настало 25 число, коли усі святкують Різдво. А у неї на цю дату припадає День народження — якраз виповнилося 37 років. Вона лишилася вдома сама. Навмисне не пішла до церкви, захотілося побути на самоті. Вона стала мо-

литися і сильно плакати: «Боже, мені сьогодні 37 років. Усе в житті так погано склалося! І я сама в усьому винна...» Кілька годин ці ридання проходили крізь її серце. Її дух був зламаний перед Богом. І це добре, коли ми можемо так впокоритися перед Богом.

Вона гірко оплакала свої гріхи. А потім взяла Біблію і сказала: «Боже, промов до мене! Скажи, невже для мене немає більше надії?» І розгорнула навмання. Її погляд впав на 52 розділ Єремії, 31 вірш.

Я думаю, якби зібралися навіть усі богослови світу, вони б ніколи не здогадалися, що таке місце взагалі є в Біблії. Бог має такі унікальні способи, щоб розмовляти з людиною. Це просто неймовірно! Можете лише

уявити собі реакцію цієї жінки, коли вона прочитала:

«І сталося за тридцятого й сьомого року вигнання Єгоякіма, Юдиного царя, дванадцятого місяця, двадцятого й п'ятого дня місяця, Евіл-Меродах, цар вавилонський, у році свого зацарювання, змилювався над Єгоякімом, Юдиним царем, і вивів його з дому ув'язнення.

І він говорив з ним добре, і поставив трона його понад трона царів, що були з ним у Вавилоні. І змінив в'язничну одягу його, і він завжди їв хліб перед ним по всі дні свого життя. А їжа його, їжа стала, видавалася йому від вавилонського царя, щоденне кожного дня, аж до дня його смерті, по всі дні його життя» (Єр.52:31-34)

**Розповідь
Олександр Шевченко**

повторні якості характеру? Тобто — його особистість, Божя подоба в Ньому. Звісно, нас більше притягує до однодумців. Нам приємніше проводити час із тими, хто закінчує початі нами речення, солідарний із нашими поглядами. А як щодо служіння іншим? Ефективне благовістя без дружби в нинішніх умовах практично неможливе.

Дружба — право давати поради, дорікати. Друг — той, чиї слова для мене мають авторитет. Іноді ми з друзями «чистимо» одне одного — і це сприймається. Чому? Тому що це сказав мій друг! Він не раз підставляв плече, допомагав у скрутну хвилину, сумував, коли мені було сумно, радів за мої перемоги. Я довіряю його думці, знаю, що він хоче мені добра. Мій друг заплатив ціну за те, щоб радити мені! А ти хто такий, перший зустрічний «апостоле», який вважаєш, що можеш вибити ногою двері мого серця і принести в мою заблудлу душу свою незаперечну «істину»? Чому маю вірити, що ти хочеш мені добра, якщо я навіть не достойний, щоб ти зі мною дружив? Чому я маю думати, що ти переймаєшся моїм життям, якщо навіть провести зі мною час за нейтральним заняттям, а не за духовними бесідами — для тебе ганебно?

І сталося, як Ісус сидів при столі у домі, ось зійшлося багато митників і грішників, і вони посідали з Ним та з Його учнями. Як побачили ж те фарисеї, то сказали до учнів Його: «Чому то Вчитель ваш їсть із митниками та із грішниками?» (Мт.9:10-11)

Чи не дратує тебе сьогодні те, що дратувало фарисеїв в далекі біблійні часи? Так, Він проводив з грішниками час. Він сидів з ними за одним столом. Сміявся і жартував. Радив і дорікав. Підбадьорював та втішав. На думку фарисеїв, Ісус повинен був вигнати грішників! Вони повинні були боятися Його. Його святості! А вони ходять за Ним, вони слухають Його, вони довіряють Йому, вони маєтки продають, вони просять прощення у скривджених ними, вони залишають свої бізнеси, вони омивають пахощами Його ноги, вони відмовляються від гріховного життя! Весь світ іде за Ним!

І за християнами піде весь світ, коли вони навчатимуться розуміти людей, бути їм друзями.

Якось я зайшов у сервісний центр компанії мобільного зв'язку. Цей візит можна назвати абсолютно випадковим. Річ у тім, що зайшовши у двері, я раптом передумав оформляти те, що хотів. Не встиг розвернутися, щоб піти, як практично опинився лицем до лица з чолов'ягою літ сорока, який якраз щось доказував працівникам сервісу. Скандаль, можна сказати. І тут він рвучко розвертається до виходу — а там я, ледь не зіштовхнулися. Далі почалося найцікавіше. «О, привіт!» — раптом каже невдоволений клієнт, ніби ми давно знайомі. «О, привіт!» — відповідаю таким же тоном, ніби підіграючи йому. Чоловік оглянув мене з ніг до голови (до слова, я якраз був у білому костюмі — літо, спека) і каже: «Слухай, бачу, ти інтелігентна людина, ходімо поспілкуємося! У мене всі друзі — п'яниці, абсолютно нема з ким поговорити!» І пішли ми в літнє кафе. Він купив дві пляшки пива. Одну поставив на стіл перед собою, іншу — переді мною. Відкоровану. Я взагалі-то пива не п'ю. Так йому й пояснив. «Ну й добре. Не хочеш — не пий!» Ми проговорили близько двох годин. Спочатку ні про що. Потім про дуже конкретне. Він розповів мені речі, які першому зустрічному не розповідають. У нього було щось на зразок внутрішньої кризи — цінностей, цілей, ідей. А я поділився історією свого життя, пошуками, відповідями... і вірою. Потім ми попросилися. Чолов'ягу звали Сашко.

Це було якось так природно, наче випити склянку води. Але, сидячи за столиком на виду в цілої площі з пляшкою пива перед носом, у мене час від часу проскакувала думка: цікаво, що буде, якщо мене так «сфотографує» (в переносному й прямому значенні) хтось із церкви...

Два чоловіки до храму ввійшли помолитись, один фарисей, а другий був митник. (Лк.18:10)

«Їсть з митниками і грішниками», «Приятель митників і грішників»... Ми ці слова взагалі ігноруємо, ми їх не сприймаємо. Так, щось таке в Біблії, здається, є. Але то зовсім не

означає, що ми повинні так робити. Там не те малося на увазі. Так то ж Христос, а то ми. Так то тоді, а то зараз...

Які б відмовки ми не вигадували, ті, кого фарисеї цуралися, від кого з огидою відверталися — були найтіснішим колом спілкування Божого Сина. «Дякую, Боже, Тобі, що я не такий... як цей митник!» Ми цього не кажемо, на словах ми — саме смирення, та в глибині душі — ставимося до неоцерковлених людей, ніби чимось кращі за них. Ніби Бог нас більше любить. Ніби ми чимось заслужили статус Божих дітей.

Ви б знали, які пронизливі погляди доводилося ловити на собі, коли вперше прийшов до церкви. Ну, я був у своєму стилі — довге волосся, затемнені окуляри... Це було моє знайомство з недружніми християнами. А потім, по дорозі додому, була дружня розмова з одним із них. Завдяки цій розмові я лишився в церкві. Вже після навернення такі ж погляди, звернені на «грішників», бачив не раз. І згадував слова: «Поправді кажу вам, що митники та блудодійки випереджують вас у Боже Царство» (Мт.21:31).

Як побачили ж те учні Яків й Іван, то сказали: «Господи, хочеш, то ми скажемо, щоб огонь зійшов з неба та винищив їх, як і Ілля був зробив». (Лк.9:54)

Іноді замість того, щоб, виконуючи функцію «царів і священників», бути заступниками людей перед Богом, ми стаємо заступниками Бога перед людьми. Ісус сказав: «Не знаєте, якого ви духа!»

Сповнені Духом Святим люди паляють любов'ю до людей не залежно від їхніх вчинків і цінують кожну особистість як найвищу цінність, як Боже творіння. А не ставлять Закон і святість понад усе.

Від нас залежить, чи зміниться сумна тенденція і контраст між Євангельським Христом і Його сучасними послідовниками. Будьмо людяними. Уважаймо не лише на Писання, як писав Павло Тимофію, а й на себе. В цьому гармонія. Так спасемо й себе, і тих, хто нас слухатиме.

В неприступному світлі

*Єдиний, що має безсмертя, і живе в неприступно-
му світлі, Якого не бачив ніхто із людей, ані бачи-
ти не може... 1Тим.6:16*

Як Тобі там, в неприступному світлі?
Як Тобі там, у безвітряних далях?
Ти молодий чи тисячолітній?
Пишеш на аркушах чи на скрижалях?

Боже, а як Ти проводиш вічність?
З ким розмовляєш про звичні справи?
Хто заглядає Тобі у вічі?
Хто Тобі одяг шие зі слави?

Хто Тебе будить чистого ранку?
Кого Ти щасливиш Своїм поцілунком?
А правда, що в небі безперестанку
Діти сміються тисячолунко?

Це Ти малюєш білі хмаринки,
І кожної днини — нову заграву?
Боже, а хто Тобі смажить грінки,
Хто Тобі варить ранкову каву?

Що ти читаєш, сівши на хмарі —
Древні сувої чи свіжі газети?
Невже і останній п'яниця в барі
Тобі дорожчий за всі планети?

Ти, справді, усіх одночасно чуєш
І навіть — думки найменший порух?
А часто — кличуть до Тебе всує,
Навіть не звівши погляду вгору?

Тобі буває самотньо, Боже,
Коли забувають про Тебе люди,
Коли відвертає обличчя кожен,
Втупивши очі у сірі будні?

Ти відчуваєш іноді зраду,
Коли не пишуть листів місяцями, —
Лише барабанять об шибки градом
Позачергових прохань телеграми?

А правда, що в ранах Твої долоні
І — що не загоїтись їм повіки,

Що стіни у тронній залі — червоні,
І чашам сліз не пізнати ліку?

І як же Ти витримав ту хвилину,
Коли, відірвавши Себе від Себе,
Дозволив померти єдиному Сину,
Закривши грозою блакитне небо?

Як пережив Ти таку розлуку,
Коли і рай не здавався раєм?
Чи цілий Всесвіт умістить муку
Того, Хто Землю перстом тримає?

А як би хотілось Тебе обійняти,
Дух розчинити в Тобі невинно!
Забувши про всі помилки і втрати,
Знову відчути себе дитиною...

На підлозі

Я люблю говорити з Богом.
Ця розмова завжди до речі.
Ми сідаємо на підлогу,
Непомітно минає вечір...

В цій розмові немає страху,
Невимовні зітхання гинуть —
Під прибитим до неба дахом,
Перед мирним вогнем каміну.

А буває, Чоло яскраве
Роздивляюся в повній тиші.
І коли огортає слава —
Вже ні слова не треба більше.

Я не знав, що у ту хвилину,
Як підвожу до Нього погляд,
Він схиляється на коліна,
Щоб сидіти зі мною поряд.

Я не знав, що колись відкрию
За промінням очей всевишніх
У зіницях — бездонну мрію,
В добродушній усмішці — вічність.

Я люблю у Його кишенях
Відшукати солодкі крихти
І за чаєм з терпким варенням
Досхочу милосердя їсти.

Дмитро ДОВБУШ

Все це варте безумних марень...
Я не знаю, для чого Богу
Опускати Свій трон із хмари
На потерту брудну підлогу!

Між людьми, що шукають світла,
І між тими, що тихо гинуть,
Архітектор усього світу
Йде у дім — у дім до людини.

Мандрівник самотній — хто Він,
Що у пригорщах носить щастя,
Знає всі говірки і мови
І Якому всі люди — браття?

Сміх дитячий — Його предтеча,
Він приходить, мов дивний легіт,
Одягнувши собі на плечі
Перемірний п'яддю Всесвіт.

Є і деякі, що казали,
Буцім знають Його дороги.
Та мені чомусь вистачало
Того вечора і підлоги.

Я Його і тепер не знаю,
Лиш одне зрозумів навічно:
За розмитим небесним саявом
Є виразне земне Обличчя.

Опівночі

Пишу Твоє ім'я з великої,
Чоло схиляю за компанію...
Та чи підтримав би молитвою
Твої боріння в Гефсиманії?

І чи почув би за Кедроном я
Тривожним голосом озвучене
В числі найближчих і своє ім'я —
У трійці з обраними учнями?

Чи спав би в темряві навколишній,
В той час, як каменем докинути —
До того місця, де навколішки
Стояв за мене до загибелі Ти?

Не буду бідкатися пафосно,
Звучи себе вінцем нікчемності.
Бо чи такий вже я беззахисний,
Аби в молитві біль людей нести?

Схилю коліна біля каменя,
Якого піт кривавий вищербив.
Якби я знав, Хто дав життя мені,
То досягав в молитві вище би!

Якби не вкрила серце грубістю
Буття марнотного окалина,
Чи залишив колись гору би ту,
Де перемог усіх підвалина?

Якщо гріхи вітрами півночі
Сердешну душу замели твоєю,
То перейди Кедрон опівночі
І розтопи сніги молитвою!

Крок

Боже, чи я живу ще?
Чи, може, давно вже зник?
Стіни все вужчі й вужчі —
Тупик.

Справа і зліва тісно,
Ззаду чигає страх.
Отже, тепер це дійсно —
Крах.

Пошук в горизонталі
Виходу не приніс.
Все, що тепер залишилось —
Вись.

В день, коли всі можливі
Двері скує замок,
Вгору зроби сміливо
Крок.

У пошуках любові

Свою біографічну розповідь присвячую дітям-сиротам, випускникам школи-інтернату, усім тим, кому не вистачає батьківської любові й підтримки.

Я народився в с. Кушниця Іршавського р-ну Закарпатської обл. в 1990 році. Коли мені було сім років, ми з мамою і братом переїхали в Житомирську область. Там мама влаштувалася на роботу, на ферму дояркою, і нам дали будинок. Незабаром вона зустріла чоловіка, якого, на її думку, вона полюбила, і стала з ним жити в громадянському шлюбі. Через деякий час спільного життя в нашу сім'ю прийшло горе, яке називається «алкоголь», а за алкоголем — шрами на тілі, недоспані ночі, біль, голод, ненависть. Ми прокидалися з думкою, коли це все закінчиться...

У пошуках любові

Таке життя тривало близько двох років, поки мене з молодшим братом не забрали в школу-інтернат в місті Бердичеві. Мені на той час було 9 років.

Настав новий етап у моєму житті: нові друзі, знайомства, відвідування тих місць, де царювало зло, розпуста, гордість, ненависть. Тоді я думав, що по-іншому жити просто неможливо. Я був у розквіті сил, відчував себе сильним і мав перевагу над іншими. Але, разом з тим, десь у глибині душі я знав, що це не таке життя, про яке я завжди мріяв. Я розважався, гуляв але все ж таки мене щомиті щось зупиняло. І тоді я розумів, що моє крихітне і в той же час холодне серце сумує за мамою, її любов'ю, обіймами, посмішкою і простою фразою, яка значить так багато — «Синку, я тебе люблю».

А час минав... Я був розбитий, втратив сенс життя і навіть вирішив покінчити життя самогубством... Але Бог зберіг мене від цього.

Через рік мене перевели до іншого інтернату, в місто Коростишів. Мене з братом розділяли кілометри — і від цього мені було дуже боляче, оскільки він був для мене найріднішою людиною. Я ще більше замкнувся в собі, став байдужим до людей, які мене оточували, і думав,

що вони винні в моїх проблемах.

Влітку мама забрала мене з братом з інтернату в село Нетяжино Чернігівської області, де на той час жила з іншим чоловіком. На мить я подумав, що буде все добре, але знову помилився. Моя мама, як і раніше, вживала алкоголь зі своїм співмешканцем.

Літо, на яке я покладав великі надії, закінчилося, і нас знову забрали до школи-інтернату міста Прилук (тоді мені було приблизно 11 років). Щонеділі до нас приходила християнська молодь з церкви «Голгофа», розповідала про Господа Ісуса Христа, грала з нами в ігри, спілкувалася, але я не міг зрозуміти, чому вони витрачають свій дорогий час на нас. Саме тоді я вперше почув Євангелію, але не надав цьому ніякого значення.

Я закінчив 9 класів, вступив до ПТУ, де навчався 10 місяців. Після закінчення ПТУ приїхав до Прилук в пошуку роботи. Але тут сталося чудо — я зустрів однокласника, який запросив мене до себе додому. Коли ми прийшли до нього, там мене дуже гостинно прийняли, і його мама запропонувала мені пожити в них, поки я не знайду роботи. Я, звісно ж, погодився. Буквально наступного дня я знайшов вакансію на заводі за своєю професією — і влаштувався токарем. Мені на роботі дали кімнату в гуртожитку, а з часом запропонували навчатися у вечірній школі в 10-11 класах, щоб отримати середню освіту.

Зустріч з Богом

У цей час мій брат ще навчався в інтернаті. І одного теплого весняного дня я вирішив провідати його. Там зустрів молодь з церкви «Голгофа». Вони запросили мене до себе на богослужіння. Мені стало цікаво, і я став щонеділі відвідувати церковні служіння. Я побачив в очах людей радість і любов. Вони зі мною ділилися Євангелією, розповідали про Бога і про те, що Ісус Христос помер на хресті за весь світ і за мене. Але я не вірив, думав собі, що це все міф. Мої ж друзі молилися за мене. І приблизно через рік, у 2008 році, мене запросили на християнську триденну конференцію в місто Чернігів. Я

погодився і поїхав на останнє вечірне служіння. Була субота. У той день проповідував пастор та місіонер із Чернігова. Закінчувалося служіння причастям, тому служитель прочитав уривок з Писання: «...Тому-то, хто їстиме хліб цей чи питиме чашу Господню негідно... — буде винний супроти тіла та крові Господньої!» (1 Кор. 11:27). Почувши цей уривок з Біблії, я визнав, що мені потрібен Бог, і помолився: «Отче Небесний, я вірю, що Ти послав Свого Сина Ісуса Христа в жертву за мій гріх... Увійди в моє життя і стань моїм Господом і Спасителем».

Відтоді почався новий етап в моєму житті. Я зміг пізнати справжній його сенс. Ісус зцілив моє серце, я здобув нових друзів, почав помічати людей, яким потрібен Христос, розпочав читати Біблію, спілкуватися з Богом, пізнавати Його, спілкуватися з віруючими, ходити до церкви. А через рік прийняв хрещення.

Божа любов у дії

Одного разу під час медичного обстеження лікар сказав, що у мене хворе серце... Я був у розпачі: «Як так? Я вів активний спосіб життя, займався спортом, працював. Чому це сталося саме зі мною і в такі молоді роки?» Лікар мене заспокоїв, кажучи, що це, можливо, помилка, і дав направлення в Київ, в інститут серцево-судинної хірургії імені Амосова. Про свою хворобу я розказав у церкві, і всі мене підтримували в гарячих молитвах. У Києві підтвердився поставлений лікарем діагноз — стеноз легеневої артерії. В лікарні мені сказали, щоб через рік я приїхав на повторне обстеження.

Через рік мені сказали, що потрібне хірургічне втручання, і назвали суму — 30 тисяч гривень. Звістка про це мене просто приголомшила, тому що на той час я отримував 800 гривень. Я сказав лікарю, що в мене таких грошей нема. Він відповів мені, що йому все одно — спочатку кошти, а потім операція. Також хірург сказав, що кожна хвилина проти мене, й операція мені необхідна. Я був змушений шукати гроші, адже в цей час вирішувалося питання мого життя або смерті, але навіть не міг уявити, де взяти таку суму.

Коли я виходив з кабінету, то звернувся до Бога в молитві. У ту ж мить мене зупинив лікар і сказав, що зробити операцію безкоштовно. Це було чудо! Через тиждень мене прооперували, я приїхав додому і став на облік до місцевого кардіолога. Мені оформили третю групу інвалідності. Згодом я був звільнений з роботи і почав працювати «на шабашках», а восени вирішив піти навчатися в коледж у місто Чернігів на слюсаря з ремонту швейного обладнання.

Падіння і повернення до Бога

Почався навчальний рік. Нові знайомі, чуже місто... Там, на превеликий жаль, я забув про Спасу, який мене врятував і подарував найцінніше — нове життя. За короткий час я знову повернувся до старих звичок, почав жити подвійним життям:

шість днів на тиждень розважався і водночас був прихожанином однієї з церков. Я заплутався: мене знову затягнуло це болото, в якому Бога не було, хоча щоразу після чергових розваг я просив пробащення в Господа. Найстрашнішим було те, що я знав про наслідки, але все одно грішив.

Через 4 місяці, а саме у грудні 2010 року, я захворів страшною хворобою — пневмонією Н1 («курчачим грипом»). Ця хвороба дала ускладнення, і через певний період часу мені зробили ще одну операцію на серці. У лютому 2011 року мені встановили кардіостимулятор. Я знову почав запитувати Бога, чому все так стається в моєму житті, і Він відповів мені через Своє Слово — Біблію: «І коли рука твоя спокушає тебе, відігни її: краще тобі ввійти до життя одноруким, ніж з обома руками ввій-

ти до геєни, до огню негасимого, де їхній черв'як не вмирає, і не гасне огонь. І коли твоє око тебе спокушає, вибери його: краще тобі одноким ввійти в Царство Боже, ніж з обома очима бути вкиненому до геєни огненної, де їхній черв'як не вмирає, і не гасне огонь!» (Мр. 9:43-49). Я попросив в Бога пробащення і знову пережив та глибше пізнав Божу благодать.

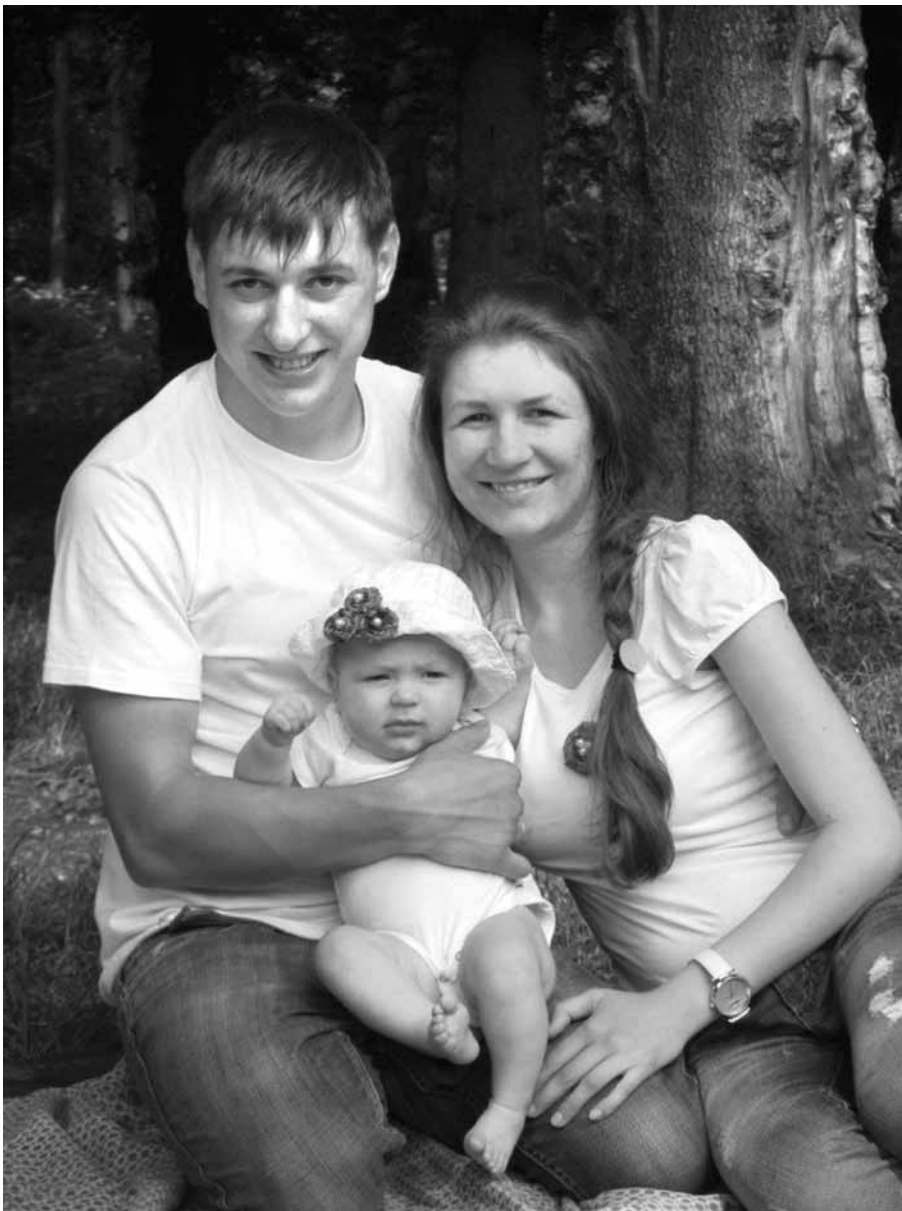
Після закінчення коледжу навчався у тримісячній школі для підготовки місіонерів у місті Тернополі. Там познайомився з новими друзями, які запросили мене до себе, щоб зустріти новий 2012 рік. Там познайомився з дівчиною Оксаною. Вона була вродливою, розумною і любила Бога. Я сказав Богові, що хочу таку дружину, і вже через 4 місяці, 29 квітня 2012 року, ми одружилися, і я переїхав до міста Тернополя, де живемо й тепер. Господь мене благословив дійсно чудовою дружиною, новими відданими друзями. Але головним є те, що Він мене спас і дав надію на завтрашній день. Я можу сміло заявити, що Ісус Христос — мій Спаситель і моя надія!!!

Якщо ти читаєш моє свідчення, але ще не довірився Богу, заплутався у своєму виборі між добром і злом, і не бачиш виходу, то в мене для тебе є радісна звістка. Вона полягає в тому, що Бог 2000 років тому відповів усім нам на наші питання. Він нам відповів тоді, коли Ісус Христос був розіп'ятий за гріхи усіх, воскрес і був піднесений на небеса і посаджений по праву руку від Бога.

Хіба це не радість?! І хоча «всі згрішили і позбавлені Божої слави», але «дарма виправдуються Його благодаттю, через відкуплення у Христі Ісусі, Якого Бог дав у жертву примирення в крові Його через віру» (Рим. 3:23-25).

Як дізнатися, що Бог прийме твою молитву? Не хвилюйся, Він обіцяв: «Кожен, хто покличе ім'я Господнє, спасеться». Бог ніколи не обманює. Він вірний. Можеш довіритися Його Слово. Просто дякуй Йому і спілкуйся з Ним у молитві та читанні Біблії, як син із Батьком!

**Роман ЛИЖЕЧКО,
м. Тернопіль**

Ланка ланцюга

Жив-був звичайний сталевий ланцюг. І, як у кожного ланцюга, у нього були ланки. А оскільки міцність ланцюга визначалася міцністю найслабшої ланки, то, щиро кажучи, у нього була «слабинка» у вигляді навіть кількох таких ланок. І, як на гріх, ці ланки розміщувалися як раз по обидва боки найсильнішої, найміцнішої та найнадійнішої.

Сильна ланка була дуже невдоволена таким сусідством. Вона не хотіла залежати від чиєїсь слабкості, та й взагалі не хотіла бути в «такому ланцюгу». «От є інші ланцюги, — казала при нагоді сильна ланка. — Ланки як ланки! А тут... ні з ким і піднапружитися». Одним словом, страждала-страждала вона і вирішила цей ланцюг покинути. «Немає чого, — як висловилася вона, — тут кристалічну решітку марнувати!» Я не «слабка ланка»! Я — сильна ланка! Я майже ланцюг, тільки... не дуже великий!» Одним словом, залишила ця ланка той нещасливий ланцюг. Звільнилася, можна сказати, від зв'язку з деякими «слабкими елементами». Розірвала, якщо мож-

на так висловитися, стосунки з тими, хто марнував їй життя своїм браком!

І стала колишня ланка ланцюга... «ланкою без ланцюга»! Але стала вона вільною, незалежною і красивою сама в собі. Тільки от біда, без ланцюга ця колишня ланка стала дуже схожою на красивий сталевий «нуль». І міцність її стала зовсім непотрібною, оскільки вона не виконувала свого основного призначення — з усієї сили тримати свою частину ланцюга. З часом вона поржавіла, втратила вигляд. А недавно хтось, здається, бачив її на машині з металобрухтом. А й справді, кому потрібна одна ланка? Нікому не потрібна. Ланцюг — це інша справа! Ланцюг можна ще десь використати! А одну ланку?.. Так і пішла ця ланка на переплавку, ніколи так і не відчувши щастя бути найсильнішою в ланцюгу.

Ну, а що ж ті слабкі ланки? Щось скриплять помаленьку. Тягнуть, як можуть. Яку силу Бог дав, такою і служать. До речі, й дотепер у роботі. Блискучі у змазці...

«Ми, сильні, повинні нести слабості безсилим, а не собі догоджати. Бо й Христос не Собі догоджав...» (Рим. 15:1, 3).

«Та Бог змішав тіло, і честь більшу дав нижчому членові, щоб поділення в тілі не було, а щоб члени однаково дбали один про одного» (1 Кор. 12: 24-25).

Михайло ЮНАКОВСЬКИЙ

1 день

Мабуть, за всю історію проведення молодіжних з'їздів ЦХВЕУ тема єдності й миру ще не була настільки актуальною. Сімнадцятий фестиваль, який цього року пройшов під девізом «Один Господь, одна віра, одне хрещення», тривав з 9 по 16 липня. Уже в перший день роботи з'їзду зареєструвалися майже три тисячі делегатів, і нові групи ще прибували. Причому зі східних областей України (у тому числі постраждалих від бойових дій) молоді приїхало не менше, ніж із благополучних західних областей.

З привітанням до учасників молодіжного з'їзду листом звернувся Міністр культури України Євген Нищук: «Маю всі підстави стверджувати, що п'ятидесятирічний рух став невід'ємною та помітною частиною духовно-релігійного простору нашої держави і відіграє дедалі зростаючу роль у духовному житті українського суспільства».

Голова Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі Василь Костицький наголосив на тому, що сьогодні Україна переживає наслідки інформаційної війни, яка вже триває чимало років. І саме християни стоять на лінії фронту, виступаючи проти пияцтва, хабарництва, розпусти. Він щиро подякував церкві за її участь у цій боротьбі.

Заключне слово виголосив старший єпископ ЦХВЕ України Михайло Паночко. На завершення зібрання старші служителі братерства помолилися та поблагословили молодь на проведення з'їзду.

2 день

Ранкове зібрання другого дня Малинфесту розпочалось із прославлення та молитви. Прославлення вів хор із Херсону. Проповідував пастор церкви «Філадельфія» міста Кишинів (Молдова) Дору Кирдей. Говорив проповідник про мету життя кожної людини: «Коли я був таким, як ви, у мене була проблема щодо моєї особистості. Я не знав, хто я, і не розумів, для чого живу на землі. Знав, що існує Господь, та не знав мети свого життя». Тому проповідник зауважив, що молода людина повинна прагнути знайти мету свого життя і робити все, аби досягнути її.

Після цього керівник місії «Агапе» Олександр Федорчук коротко розповів про служіння місії, а також закликав бажаючих взяти фотографію одного із сиріт та

молитись за нього. Молодь щиро помолилася за дітей-сиріт із центрів місії «Агапе».

3 день

Хор із Миколаївської області служив прославленням на ранковому зібранні. Після молитви пастор з Південної Кореї поділився історією будівництва церкви у своєму містечку.

Михайло Мокієнко (молодший) проповідував на тему «Культура впливової меншості». Він зазначив: істинні християни – це меншість на землі: «Я переконаний, що наша сила не в кількості, а в єдності. Крім того, наша сила в глибині наших переконань». Як приклад, Михайло Михайлович пригадав історію, описану в першому розділі книги Даниїла: кілька молодих євреїв у Вавилоні, вірні своїм переконанням, змогли вплинути не лише на царя Навуходоносора, але й на усе Вавилонське законодавство.

На вечірньому зібранні служив хор із Хмельниччини. Єпископ Ростислав Мурах проповідував на тему «Зцілення перелому». Коли не збуваються мрії та плани, у житті людини стається перелом. «Важливо не те, що ми отримуємо від Бога, а те, як ми ведемо себе, не отримавши того, що хотіли». Бог учить кожного не тільки отримувати, але й втрачати. Після проповіді була звершена молитва за тих, хто отримав перелом у житті та втратив мир з Богом.

4 день

Ранок четвертого дня розпочався з хорошого настрою, тому що виглянуло довгождане сонце, яке не тільки підсушило промоклі намети, але й своїм промінням звеселило серця. У ранковому служінні взяли участь хор і служителі з м. Тернополя. Президент місії International Aid Trust Бернард Коккер розказав про служіння, яке вони проводять у різних країнах світу.

«Наша справжня суть виражається нашим внутрішнім наповненням, і тому насправді ми такі, як наші думки», – проповідував Ростислав Мурах. Під час секційних занять усі бажаючі мали можливість бути на семінарі «Територія чистоти» за мотивами Джима Андерсона. Провів його Антон Колганов, координатор проекту

Antiporno.tv, викладач із Асоціації «Емануїл».

У вечірньому зібранні взяв участь об'єднаний хор та служителі з м. Рівного, а також гурт «Сіон».

5 день

Розпочалося ранкове зібрання з прославлення, яке вів хор із Львівщини. Головний спікер Анатолій Кліновський проповідував про віру: якою вона має бути і в чому проявляється. «Людина, яка здатна пережити випробування і не втекти, зможе все подолати», – сказав проповідник.

На вечірньому служінні Антон Кукса представив Міжнародну місіонерську школу, студенти якої нині проходять на-

вчання на базі Київського Біблійного інституту. Насамкінець проповідував перший заступник старшого єпископа ЦХВЕУ Микола Синюк. «Якщо хочете, щоб вами скористався Господь, будьте готові залишити зону комфорту», – наголосив він. Служителі звершили молитву за хворих з оливопомазанням та благословили молодь.

6 день

Після ранкового прославлення, яке вела молодь з Житомирщини, і молитви завідувач відділу освіти ЦХВЕУ Віктор Вознюк проповідував на тему «Недоотримані благословення». Часто християни недоотримують благословень, які призначив Господь для них, просто через те, що не помічають їх. Координатор П'ятидесятницької Європейської Місії Віра Хуг розповіла про місіонерство в Європі.

На вечірньому служінні прославлення вів хор з Рівненської області. Єпископ Воломир Бричка проповідував про те, як встояти в часи випробування. На завершення усі молилися за Україну, а особливо за ситуацію на Сході. Був організований збір коштів для допомоги постраждалим від військових дій у Донецькій та Луганській областях.

7 день

Ранкове зібрання розпочав хор Одеської області. Сергій Степанченко, керівник молоді Донецької області, говорив про єдність Церкви та випробування, які приходять для неї: «Церква була народжена в часи війни. Коли була небезпека, Церква молилася. Війна не повинна лякати нас».

Вечірнє зібрання пройшло під егідою місії «Голос надії». Співом служив гурт «Левит». Єпископ Волинської області Михайло Близнюк говорив до молодих сердець про смирення у житті християнина. А заступник директора місії «Голос надії» Віталій Оніщук проповідував про єдність: «Для того, аби бути єдиними, кожен має виконувати свою роботу». На завершення була молитва за тих, хто за час проведення з'їзду отримав хрещення Святим Духом.

Михайло Паночко привітав Асамблеї Божі США із 100-річчям

Старший єпископ ЦХВЕУ Михайло Паночко надіслав вітання суперінтенданту Асамблеї Божих США Джорджу Вуду з нагоди 100-річного ювілею найбільшої п'ятидесятницької Церкви Сполучених Штатів Америки. Урочисті заходи з нагоди ювілею відбулися 5-10 серпня в Спрінгфілді, США.

«Сердечно вітаємо Вас, дорогий брате, а у Вашій особі все братерство Асамблеї Божих з великим святом і ювілеєм – 100-річчям із дня заснування. З Божою допомогою Асамблеї Божі за сто років вирости у потужну п'ятидесятницьку спільноту, вплив якої відчувається майже у всіх країнах світу», – ідеться у привітанні.

«Особлива вдячність вам від Церкви християн віри євангельської України, яка почала своє буття у 1921 році, коли місіонер Іван Воропаєв із благословення Асамб-

лей Божих вирушив із своєю сім'єю в Україну і потужно посіяв зерна Євангелії, що дали рясний плід.

Ми також пам'ятаємо велику жертвну працю брата Густава Шмідта у Західній Україні в 20-х роках минулого століття. Вона принесла гарний врожай, утворилися сотні нових церков. Ми пам'ятаємо величезну підтримку братерства України в часи незалежності через місіонерів Асамблеї Божих Роберта М'якіша, Джеррі Перслі, Френка Мартіна, Кевіна Тайлера та багатьох інших.

Ми вдячні Богу і Вам за співпрацю. Бажаємо, щоб у своєму другому сторіччі служіння Богові Асамблеї Божі стали ще більш ефективними та впливовими!» – завершує вітальний лист старший єпископ ЦХВЕУ Михайло Паночко.

Історична довідка:

Асамблеї Бога, Світове Братство Асамблеї Бога — християнська п'ятидесятницька церква. Представлена в 213 країнах та територіях й об'єднує понад 66 млн віруючих. Штаб-квартира розташована в м. Спрінгфілді (штат Міссурі, США). Церкви Асамблеї Бога дотримуються консервативних євангельських поглядів. Англійську назву *Assemblies of God* також можна перекласти як Зібрання Божі. На тепер у цей рух входить 150 автономних національних спілок та регіональних груп, які об'єднують 363 тис. церков. Велика частина віруючих Асамблеї Бога проживає в Латинській Америці та Африці.

Початок Асамблеям Бога поклала Всеамериканська конференція п'ятидесятників 1914 року в м. Хот-Спрінгс (Арканзас, США). Тоді близько 300 пасторів з п'ятидесятницьких громад США вирішили об'єднатися для координації місіонерських програм і видавничої діяльності. Біля витоків руху стояли Ю. Н. Белл (став першим головою), Дж. Р. Флауер (перший секретар), Т. К. Леонард, Г. Госс, Д. Оуен, А. П. Коллінс і М.

Пінсон. У 1920 році до Асамблеї приєднується союз п'ятидесятницьких Асамблеї Канади. Наступні роки — час формування національних спілок у Великобританії, Індії, Австралії, Японії, Південній Африці та активної місіонерської роботи по всьому світу.

З 1950-х років місіонери Асамблеї Бога зосередилися на навчанні національних лідерів корінних народів світу. Така практика призвела до різкого зростання Церкви в окремих країнах. Починаючи з 1960-х років, американське відділення Асамблеї Бога привертає до себе увагу стрімким збільшенням прихожан. У 1988 році для більш успішної місіонерської координації Асамблеї Бога були реорганізовані у Світове Братство Асамблеї Бога. З 2008 року лідером руху є доктор Джордж О. Вуд.

На тепер Всесвітнє Братство Асамблеї Бога є однією з найбільш швидкозростаючих християнських деномінацій у світі: з 1988 по 2010 рік число віруючих збільшилося з 18 до 64 млн. За кількістю віруючих є третьою (після Римсько-католицької та Російської православної церкви) християнською деномінацією у світі. За кількістю громад у всьому світі займає перше місце.

П'ятидесятницька конференція, 1914 р.

**XIX конференція
місії «Голос надії»
23-25 липня
дитячий табір «Берізка»
Олександрія
Рівненська область**

ЗВИЧКА

Кружляє вітер мертве листя
В тумані вицвілого дня.
Пусте занедбане обійстя
Нудьгу від себе відганя...

А дні переплелись з ночами,
І розрізнити вже — дарма,
Де сон, де правда. Осінь з нами,
А завтра — завтра вже зима.

І тільки небо неминуще...
Пущу у вись коріння дум.
Мене землею не розплющить,
І не задушить серце сум.

Коли згорить в червоній ватрі
Тривога вітряного сну,
Збагну, що осінь — просто настрої.
А небо — штора у весну.

Я розмочу засохлі очі,
Торкнуся пензлем полотна.
Правдива в світі тільки Творчість,
Бо дух освячує вона.

І поки ще не згасла свічка,
Надіє, нас не залиши!
Я знаю, осінь — просто звичка,
А небо — вічний стан душі.

Дмитро ДОВБУШ